

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
วิทยาลัยนิเทศศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2567

**CROSS-CULTURAL ADAPTATION OF CHINESE WOMEN IN
THAI-CHINESE MARRIAGES WITHIN
THE CONTEXT OF THAI SOCIETY**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF COMMUNICATION ARTS
COLLEGE OF COMMUNICATION ARTS**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2024**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

โดย

HENI QIN

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2567

รศ.ดร.ลักขณา คล้ายแก้ว

ประธานกรรมการสอบ

รศ.ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ

กรรมการ

รศ.ดร.กฤษณ์ ทองเลิศ

กรรมการ

ผศ.ดร.ดวงทิพย์ เจริญรุกษ์

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ศ.ดร.สื้อจิตต์ เพ็ชรประสาน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

22 สิงหาคม 2567

Thesis entitled

**CROSS-CULTURAL ADAPTATION OF CHINESE WOMEN IN
THAI-CHINESE MARRIAGES WITHIN
THE CONTEXT OF THAI SOCIETY**

by

HENI QIN

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Communication Arts

Rangsit University

Academic Year 2024

Assoc.Prof.Lucksana Klaikao, Ph.D.

Assoc.Prof.Theeraruk Photisuwan

Examination Committee Chairperson

Member

Assoc.Prof.Grit Thonglert, Ph.D.

Asst.Prof.Duangtip Chareonrook, Ph.D.

Member

Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Prof. Suejit Pechprasarn, Ph.D.)

Dean of Graduate School

August 22, 2024

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เป็นอย่างดี เนื่องมาจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงทิพย์ เจริญรุกข์ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาชี้แนะและให้กำลังใจในการทำงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา คล้ายแก้ว รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ ทองเลิศ และรองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ คณะกรรมการในการพิจารณาการวิจัยครั้งนี้ ที่คอยให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือกลุ่มสตรีจีนที่มีสามีไทย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์และสนับสนุนด้านข้อมูลที่เป็นต่องานวิจัย

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านต่างมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมข้าพเจ้าให้ได้รับความรู้จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบุคคลต่าง ๆ ท่านที่เป็นหัวหน้า เพื่อนร่วมงาน เพื่อน เป็นแรงบันดาลใจ เป็นผู้มอบโอกาสให้ได้ก้าวเข้ามามีประสบการณ์ สนับสนุนและอนุเคราะห์ช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการศึกษา ข้าพเจ้าได้พบกับมิตรภาพที่ต่างเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้แลกเปลี่ยนทัศนคติ ความคิดเห็น และที่สำคัญคือ มิตรภาพ ที่เกิดขึ้นระหว่างที่ได้ศึกษาจะเป็นมิตรภาพที่สวยงามและยืนยาวตลอดไป

ท้ายสุดนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณครอบครัวผู้ให้กำเนิด และสามี ผู้เป็นกำลังใจสำคัญในความสำเร็จ ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำแนะนำปรึกษาที่ดีเสมอมาตลอดการวิจัยครั้งนี้

Heni Qin

ผู้วิจัย

6104622 : Heni Qin
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย
 หลักสูตร : นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ดวงทิพย์ เจริญรุักษ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจำนวน 10 คน รวมถึงศึกษางานวิจัย บทความ และเอกสารต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และ 2) วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย โดยใช้แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม แนวคิดการปรับตัว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ ปัจจัยด้านภาษาไทย วัฒนธรรมชีวิตประจำวัน คู่สมรส หรือครอบครัวคู่สมรส การไม่ยอมรับ การมีอคติกับสังคมไทย ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด อารมณ์ และเวลา สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีกว่าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีซึ่ง ครอบครัว และเปิดใจมากกว่า ด้านวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ใช้วิธีการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ ได้แก่ การเรียนรู้จากคู่สมรสของตนเอง จากคนอื่นในสังคม จากสื่อต่างๆ ทั้งสื่อจีนและสื่อหลักในประเทศไทย มีการสื่อสารและขอความช่วยเหลือจากคู่สมรส การให้คำแนะนำ การรวมกลุ่มกับคนไทย การรวมกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย อยากรู้ อยากเห็น มีความสนใจต่อวัฒนธรรมไทย มีการให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาสำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ให้ลองสัมผัส เข้าใจ และยอมรับ ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ของสตรีจีนในการสมรสกับคู่สมรสไทย มีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างสตรีจีนและสังคมไทย มีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้คุณค่าและเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น

คำสำคัญ: การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม, สตรีจีน, การสมรสไทย-จีน

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 125 หน้า)

คำสำคัญ: การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม, สตรีจีน, การสมรสไทย-จีน

6104622 : Heni Qin
 Thesis Title : Cross-cultural Adaptation of Chinese Women in Thai-Chinese Marriages within the Context of Thai Society
 Program : Master of Communication Arts
 Thesis Advisor : Asst. Prof. Dountip Chareonrook, Ph.D.

Abstract

The objectives of the study were to explore 1) the cross-cultural communication abilities and 2) the cross-cultural adaptation methods of Chinese women in Thai-Chinese marriages within the Thai social context. The research employs cross-cultural communication and adaptation concepts, alongside related research. It is a qualitative study, utilizing in-depth interviews with a cohort of 10 Chinese women married to Thai spouses. The methodology includes studying research, articles, and various documents.

The findings reveal that several factors affecting the ability to communicate across cultures for Chinese women married to Thai spouses include the Thai language, culture, daily life, spouse or spouse's family dynamics, lack of acceptance, and prejudice within Thai society. Additionally, factors such as knowledge, understanding, attitude, emotion, and time play significant roles. Chinese women married to Thai spouses demonstrate better cross-cultural communication skills compared to those who are not married to Thai spouses. They engage in more profound, comprehensive, and open cross-cultural communication. Regarding methods for cross-cultural adaptation, learning techniques are utilized to enhance understanding, including learning from one's spouse, other individuals in society, and various media sources, both Chinese and mainstream Thai media. Chinese women seek communication and assistance from their spouses, offer advice, engage in social groups with Thai individuals, and form networks with other Chinese women married to Thai spouses. They also exhibit curiosity and interest in Thai culture. Advice or counseling is provided for Chinese women not married to Thai spouses to encourage them to gain experience, understanding, and acceptance. The ability to communicate across cultures and adapt to cross-cultural marriages with Thai spouses facilitates understanding and cooperation between Chinese women and Thai society, ultimately influencing the happiness and satisfaction within marital relationships. Moreover, it enables Chinese women to recognize the value of and better understand Thai culture.

(Total 125 pages)

Keywords: Cross-cultural adaptation, Chinese women, Thai-Chinese marriage

Student's Signature Thesis Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญรูป	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาคำวิจัย	7
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	7
1.5 นิยามศัพท์	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม	11
2.2 แนวคิดการปรับตัว	33
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	52
3.1 แหล่งข้อมูล	52
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	53
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	58
4.1 ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย	58
4.2 วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย	74
4.3 ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย	96
4.4 คำแนะนำสำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ที่ต้องดูแลหรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย	103
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	106
5.1 สรุปผลการวิจัย	106
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	115
5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย	121
5.4 ข้อเสนอแนะ	121
บรรณานุกรม	122
ประวัติผู้วิจัย	125

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	เส้นกราฟแสดงระยะการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม U Curve Model	37
2.2	แบบจำลองรูปตัว W (W Curve Transition Model)	38

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ศตวรรษที่ 21 เป็นศตวรรษแห่งการเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ให้ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น หรือประเทศต่างๆ ได้ก้าวสู่ระบบหนึ่งเดียวกัน ตามที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นยุคที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารและไหลเวียนอยู่ตลอดเวลา นานาประเทศบนโลกใบนี้เสมือนหนึ่งเป็นหมู่บ้านเดียวกัน หรือที่เรียกกันว่าเป็น “หมู่บ้านโลก (Global Village)” ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกปัจจุบันและยังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ในกระแสโลกาภิวัตน์เช่นนี้ จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับกับเงื่อนไขใหม่ของโลก กระแสดังกล่าวส่งผลต่อด้านต่างๆ ของสังคมไทย เช่น ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้ ประเทศไทยก็ไม่ได้นิ่งเฉยในสถานการณ์ดังกล่าว รัฐบาลไทยได้กำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการที่มาจากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของยุคสมัยนี้ ประเทศไทยไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว มีการแสดงบทบาทของตนในเวทีโลก พยายามพึ่งพาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อให้ประชาชนและประเทศมีจุดยืนที่ยั่งยืน

ในแต่ละปี ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวนมหาศาล โดยมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวที่มาสัมผัสธรรมชาติและวัฒนธรรมของประเทศไทย นักเรียนนักศึกษาที่มาเรียนหรือแลกเปลี่ยนที่โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยของประเทศไทย หนุ่มสาววัยทำงานที่มาแสวงหาโอกาสการทำงานที่ประเทศไทยคนวัยเกษียณที่มาใช้ชีวิตอย่างเงียบสงบที่ประเทศไทยและคนที่มาตามหาความฝัน ความรัก เป็นต้น “Amazing Thailand” เป็นคำนิยามที่โดดเด่นของไทย และเป็นที่ยู้งักกันทั่วโลก ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีนโยบายเปิดประตูบ้านต้อนรับชาวต่างชาติจากนานาประเทศทั่วโลกอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นก่อนหรือหลังสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Covid-19) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เปิดเผยถึง

สถานการณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทยในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2566 มีจำนวนสะสมอยู่ที่ 6,465,737 คน ซึ่งเป็นจำนวนมาก (สถานีวิฑูกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, 2566) การเปิดบ้านทำให้จำนวนชาวต่างชาติที่เดินทางมาประเทศไทยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว เวลาเดินอยู่บนท้องถนน โดยเฉพาะในเมืองหลวงหรือเมืองใหญ่ๆ หรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ การเห็นชาวต่างชาติจึงไม่ใช่เรื่องที่แปลก สามารถเห็นได้โดยทั่วไป

ในบรรดาชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยนั้น ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่าอันดับหนึ่งนั้นเป็นคนจีน มีคำกล่าวที่ว่า "จีน-ไทยใช้เงินใกล้เคียงกัน" หรือในภาษาจีนคือ 中泰一家 (อ่านว่า จงไท้อี้เจียซิน) เป็นคำพูดที่คุ้นเคยสำหรับคนไทยและคนจีน ประเทศไทยและประเทศจีนมีความผูกพันและติดต่อกันมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่สมัยโบราณ เมื่อมองย้อนกลับไปในอดีตไทยและจีนมีสัมพันธไมตรีและติดต่อกันมาช้านานกว่า 700 ปีส่งผลให้วัฒนธรรมและประเพณีของจีนผสมผสานกับของไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบันในช่วงสงครามโลกและสงครามกลางเมืองของจีน มีคนจีนจำนวนมากได้อพยพจากมณฑลต่างๆ ทางใต้ของจีน เช่น กวางตุ้ง ไห่หนาน ฮกเกี้ยน เป็นต้น เพื่อหลบหนีภัยสงครามและเข้ามาสร้างชีวิตใหม่ในแผ่นดินไทย ประเทศไทยกลายเป็นบ้านหลังที่สองของคนจีนที่หลบหนีภัยในสมัยนั้น นี่ถือว่าเป็นการเริ่มต้นของความสัมพันธ์ทางสายเลือดระหว่างไทยกับจีนที่เกิดขึ้น จนถึงเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2518 ประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีนอย่างเป็นทางการ (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 2566) หลังจากนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนได้ดำเนินมาอย่างราบรื่นบนพื้นฐานของความเสมอภาค การเคารพซึ่งกันและกัน และได้มีความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องกันมาตลอด ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถานกงสุลใหญ่มากที่สุดในประเทศจีน สถานกงสุลใหญ่ของไทยกระจายไปยังเมืองใหญ่ ในแต่ละภูมิภาคของจีน ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการของคนจีนที่จะเดินทางไปประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้น คนไทยเองที่เข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศจีนก็มีเพิ่มขึ้นเช่นกัน การมีสถานกงสุลใหญ่จำนวนมากและกระจายไปยังแต่ละพื้นที่ สามารถสร้างความสะดวกสบายให้แก่คนจีนที่จะทำเรื่องเดินทางไปประเทศไทย และคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนอีกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีนได้พัฒนาในหลายด้านหลายมิติ นอกจากความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวที่มีความเด่นชัดแล้ว พระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ ยังได้ให้ความสำคัญกับ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีนเช่นกัน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์เสด็จเยือนจีนครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2524 พระองค์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ที่เสด็จเยือนจีนมากที่สุดรวมทั้งสิ้น 20 ครั้งโดยเสด็จเยือนมณฑลของจีนครบทุกมณฑลนอกจากนี้พระองค์ยังได้รับการยกย่องจากสมาคมมิตรภาพวิเทศสัมพันธ์แห่งประชาชนจีนว่าทรงเป็น "ทูตสันถวไมตรี" ระหว่างประเทศไทยและประเทศจีนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 (วิกิพีเดีย, 2566) พระองค์ช่วยให้คนไทยเข้าใจประเทศจีนได้ดียิ่งขึ้น พระองค์ท่านยังเป็นที่รู้จักและได้รับความชื่นชมจากคนจีนเป็นอย่างมาก ได้ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ ยังได้ส่งเสริมความร่วมมือในการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยีและด้านอื่นๆ อีกด้วย กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้มอบรางวัล "มิตรภาพภาษาและวัฒนธรรมจีน" แก่พระองค์ท่าน ส่วนผู้นำระดับประเทศของจีนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ได้มีการเยือนประเทศไทยต่อเนื่องกันมาเช่นกัน ล่าสุดเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2565 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมให้การต้อนรับนายสีจิ้นผิง ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนในโอกาสเยือนไทยในรอบ 11 ปีร่วมประชุม APEC 2022 (รัฐบาลไทย, 2566)

สำหรับความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ เมื่อปี 2556 นายสี จิ้น ผิง ประธานาธิบดีของจีนได้เสนอแนวคิดในการร่วมสร้างแถบเศรษฐกิจเส้นทางสายไหม (The Silk Road Economic Belt) และเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 (The 21 Century Maritime Silk Road) ทั้งสองแนวคิดได้รวมกันเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่มีชื่อว่า “หนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (One Belt and One Road)” (Belt and Road Portal, 2023) ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายใต้ยุทธศาสตร์นี้ ไทยจะมีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนและร่วมมือระหว่างจีนกับอาเซียน ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจนับว่าเป็นหัวใจของความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีน ปัจจุบันการค้าระหว่างสองประเทศ นำผลิตภัณฑ์และสินค้าต่างๆ ของจีนมาถึงไทย จนมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนไทยไปแล้ว คงไม่มีคนไทยคนไหนไม่เคยใช้สินค้าของจีน

สำหรับความสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรมไทย-จีน ได้พัฒนาไปด้วยดีและแนบแน่นมาตลอด ประชาชนของทั้งสองประเทศมีการไปมาหาสู่กันเพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมซึ่งกันละกัน คนไทยที่สนใจศึกษาเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจีนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

อย่างเห็นได้ชัด คนไทยหันมาสนใจและนิยมอาหารจีนมากขึ้น โดยเฉพาะอาหารรสชาติหม่าล่า เป็นกระแสร้อนแรงในสังคมไทยปัจจุบัน ร้านอาหารจีนที่เปิดใหม่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ขณะเดียวกัน คนจีนก็สนใจวัฒนธรรมต่างๆ ของไทยเหมือนกัน เช่น มวยไทย อาหารไทย ภาพยนตร์ไทย ดาราไทย เป็นต้น การไปท่องเที่ยวเมืองไทยเป็นเรื่องที่นิยมในสังคมจีน “ใครๆ ก็ไปเที่ยวเมืองไทย” “เมืองไทยอยากไปเมื่อไหร่ก็ไป” “วันหยุดยาวไปเที่ยวเมืองไทย” เป็นคำพูดที่ได้ยินกันทั่วไป เนื่องจากการไปเที่ยวเมืองไทยสะดวก ราคาย่อมเยา คุณภาพสูง บริการดี จึงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวนอกประเทศที่คุ้มค่าและได้รับการยอมรับเป็นอย่างมาก

นอกจากความสัมพันธ์ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ไทยจีนยังมีการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือในด้านอื่นๆ อีกด้วย เช่น ด้านการศึกษา คนไทยที่สนใจศึกษาเรียนรู้ภาษาจีนมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สถาบันการศึกษาของไทย นิยมเปิดการเรียนการสอนวิชาหรือหลักสูตรภาษาจีนเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา Confucius Institute (2023) ได้ให้ข้อมูลว่า สถาบันขงจื่อ ซึ่งเป็นองค์กรการศึกษาที่ไม่หวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมภาษาจีนและสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาจีน ในประเทศไทยมีจำนวน 16 แห่ง และยังมีห้องเรียนขงจื่ออีก 11 แห่ง เป็นประเทศแรกๆ ในโลกที่จัดตั้งสถาบันขงจื่อและเป็นประเทศที่มีสถาบันขงจื่อมากที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงสามารถเห็นได้ว่า ตั้งแต่ระดับผู้นำประเทศจนถึงระดับประชาชน ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับชีวิตประจำวัน ทั้งสองประเทศต่างก็ได้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งสองประเทศมีความเกี่ยวพันกันจนแยกออกจากกันไม่ได้ เป็นความสัมพันธ์ที่สนิทและใกล้ชิด ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสองประเทศ ทำให้ประชาชนของทั้งสองประเทศได้มีการไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกันมาตลอด สำหรับคนจีนที่เดินทางมาประเทศไทยนั้น มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว ที่มาอยู่ระยะสั้นนั้น มักจะเป็นนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย อย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว นักท่องเที่ยวจีนมีจำนวนมหาศาลในแต่ละปี ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอันดับหนึ่งเดินทางเข้าประเทศไทย นอกจากนักท่องเที่ยวที่มาอยู่แบบระยะสั้นแล้ว คนจีนที่มาอยู่ไทยแบบระยะยาว ก็มีจำนวนไม่น้อย เช่น นักเรียนนักศึกษาจีนที่มาศึกษาที่ประเทศไทย ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น มาด้วยโครงการแลกเปลี่ยน “3+1” “2+2” โครงการประกาศนียบัตรวิชาชีพต่อปริญญาตรี โครงการปริญญาตรีควบโท เป็นต้น ประชาชาติธุรกิจ (2566)

รายงานว่า ข้อมูลของกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมเปิดเผยว่าในปี 2563 มีจำนวนนักศึกษาต่างชาติในระบบทั้งหมด 27,574 คนมีนักศึกษาจีนมากถึง 14,423 คนคิดเป็นร้อยละ 52 ซึ่งถือว่าไทยมีจำนวนนักศึกษาจีนมากกว่าครึ่งในหมู่นักศึกษาต่างชาติแต่สถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยได้ประมาณการว่านักศึกษาจีนทุกระดับชั้นในไทยอาจจะมีมากกว่า 50,000 คน

นอกจากนี้ เจนจิรา พลดี (2554, น.4) ได้กล่าวว่า ปัจจุบันพบว่าคนไทยมีการสมรสข้ามวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้น นอกจากการสมรสกันระหว่างคนไทยและชาวต่างชาติตะวันตกที่เห็นกันอยู่บ่อยๆ ในสังคมไทยแล้ว การสมรสกันระหว่างคนไทยและคนจีนก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากคนจีนที่มาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนค่อนข้างมาก คนจีนหลงใหลในเสน่ห์ของประเทศไทย จากเดิมอยู่ไทยแค่ระยะสั้น ก็เปลี่ยนเป็นระยะยาว จากเดิมเป็นแค่พนักงานที่เฝ้า ก็เปลี่ยนเป็นมาศึกษาต่อหรือทำงาน สุดท้ายมีคนจีนจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะลงหลักปักฐานที่เมืองไทยอย่างถาวร มีการสร้างครอบครัวในประเทศไทยโดยแต่งงานกับคนไทย

ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง (2566) รายงานว่า สถิติจากกรมการปกครองเปิดเผยตัวเลขพบว่าภายในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาคนไทยมีการจดทะเบียนหย่ามากกว่า 1.3 ล้านคู่ นับเฉพาะปี 2565 ที่ผ่านมากกว่า 1.4 แสนคู่ส่วนในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2566 มีสถิติหย่าร้างแล้ว 24,901 คู่สามารถเห็นได้ว่า การครองรักและการใช้ชีวิตคู่ไม่ได้เป็นสิ่งที่ง่ายครอบครัวยุคใหม่ของคนชาติเดียวกันว่าเปราะบางแล้ว การดูแลครอบครัวข้ามวัฒนธรรมยิ่งยากกว่าการสร้างครอบครัวในประเทศไทยของคนจีนนั้น มี 2 กรณี คือ กรณีสตรีจีนแต่งงานกับสามีไทย และกรณีสตรีไทยแต่งงานกับสามีจีนผู้วิจัยเป็นสตรีจีนที่แต่งงานกับสามีไทยและปัจจุบันใช้ชีวิตในประเทศไทยเป็นระยะเวลา 15 ปี ได้อยู่ในกลุ่มสตรีจีนที่แต่งงานกับสามีไทยด้วยกัน และมักจะมีพูดคุยแลกเปลี่ยนกันและให้กำลังใจกัน จากประสบการณ์จริงของตัวเอง รวมถึงได้เห็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตการสมรสระหว่างเพื่อนๆ สตรีจีนและสามีไทยคู่อื่น ปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาสามีภรรยาไม่เข้าใจกัน ปัญหาญาติพี่น้อง ปัญหาการทำงาน ปัญหาการศึกษาของลูก เป็นต้น

สตรีจีนที่แต่งงานกับสามีไทยและใช้ชีวิตในสังคมไทยนั้น บางครั้งตัวสตรีจีนเองจะเป็นปัจจัยชี้ขาดที่กระทบต่อการอยู่รอดของการสมรสโดยตรง เนื่องจากสตรีจีนมีฐานะเป็นชาวต่างชาติ

ในสังคมไทย เป็นคนนอก (Outsider) ที่เข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทย โดยห่างไกลจากบ้านเกิดและเพื่อนๆ ญาติพี่น้องของตน ความห่างไกลนี้ไม่ได้หมายถึงความห่างไกลด้านระยะทางอย่างเดียว ยังหมายถึงความห่างไกลทางจิตใจอีกด้วย เนื่องจากไม่เข้าใจภาษา ไม่ชินกับสภาพอากาศ อาหาร และประเพณี ประเทศไทยและประเทศจีนยังคงมีความแตกต่างมากมาย ในแง่ของความเชื่อทางศาสนา ประเพณีและวิถีชีวิตการเกิดปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมย่อมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ความแตกต่างเหล่านี้อาจทำให้สตรีจีนต้องเผชิญกับปัญหาความตกใจทางวัฒนธรรม หรือความรู้สึกสับสนต่อวัฒนธรรมที่ไม่คุ้นเคย (Culture Shock) บวกกับสถานะทางสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันกับคนไทยในพื้นที่ เช่น โอกาสการทำงานที่น้อยกว่า ยากที่จะได้รับการยอมรับ หรือได้รับความคาดหวังสูงเกินไปจนกลายเป็นแรงกดดัน หากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไขด้วยวิธีที่เหมาะสม อาจมีผลกระทบทางลบต่อสตรีจีน จนนำมาซึ่งอารมณ์ด้านลบ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความซึมเศร้าและความโศกเศร้าเสียใจ อาจทำให้สตรีจีนไม่สามารถใช้ชีวิตกับสามีไทยอย่างมีความสุขจนไม่สามารถอยู่ในประเทศไทยต่อไปได้ สุดท้ายอาจนำไปสู่การนอกใจ การหย่าร้างและการแยกทางกัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สตรีจีนต้องมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และยังต้องมีวิธีการปรับตัวที่ถูกต้องและเหมาะสม ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยและสังคมไทย จะได้ใช้ชีวิตการสมรสกับสามีไทยอย่างมีความสุข

ผู้วิจัยในฐานะสตรีจีนที่สมรสกับสามีไทยและปัจจุบันใช้ชีวิตในประเทศไทย มีประสบการณ์ที่อาศัยอยู่ในสังคมไทยเป็นระยะเวลา 15 ปี ได้เห็นความสำเร็จและความล้มเหลวของสตรีจีนที่ใช้ชีวิตกับสามีไทยในสังคมไทย จึงเห็นว่าการดำเนินชีวิตการสมรสข้ามวัฒนธรรมในประเทศไทยของสตรีจีนเป็นเรื่องที่น่าสนใจและทำความเข้าใจเป็นอย่างยิ่ง จึงนำมาสู่หัวข้องานวิจัยในครั้งนี้ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนเพื่อใช้ชีวิตการสมรสไทย-จีนอย่างมีความสุข รวมถึงความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย เพื่อได้มาซึ่งกรอบแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์แก่สตรีจีน และเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสมรสข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสมรสข้ามวัฒนธรรมไทย-จีน

1.2 ปัญหาวิจัย

1.2.1 ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทยเป็นอย่างไร

1.2.2 วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทยเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

1.3.2 เพื่อศึกษาวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาประเด็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากสตรีจีนที่มีสามีไทย โดยทั้งคู่ได้ใช้ชีวิตด้วยกันภายใต้บริบทของสังคมไทย

1.5 นิยามศัพท์

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Adjustment) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยนหรือปรับสภาวะของร่างกายและจิตใจของสตรีจีนรวมถึงความสามารถในการจัดความสมดุลของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนหรือปรับทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมในการดำรงชีวิต เพื่อใช้ชีวิตการสมรสข้ามวัฒนธรรมไทย-จีนอย่างมีความสุขภายใต้บริบทสังคมไทย

สตรีจีน (Chinese Women) หมายถึง สตรีที่มีสัญชาติจีนใช้ชีวิตอยู่ในประเทศจีนมาตั้งแต่เกิดหรืออยู่ในประเทศจีนไม่ต่ำกว่า 18 ปีได้ซึมซับความคิดความเชื่อแบบจีน ได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายกับสามีไทยและใช้ชีวิตการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทย

สามีไทย (Thai Husband) หมายถึงชายที่มีสัญชาติไทยใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมาตั้งแต่เกิดหรืออยู่ในประเทศไทยไม่ต่ำกว่า 18 ปีได้ซึมซับความคิดความเชื่อแบบไทยได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายกับสตรีจีนและใช้ชีวิตการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทย

การสมรสไทย-จีน (Thai-Chinese Marriage) หมายถึง การสมรสถูกต้องตามกฎหมายระหว่างสตรีจีนกับสามีไทย โดยทั้งคู่ได้อยู่กินกันฉันสามีภรรยาและใช้ชีวิตการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทย

บริบท (Context) หมายถึง สภาพแวดล้อมรอบสังคมไทยที่สตรีจีนและสามีไทยมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์

สังคมไทย (Thai social) หมายถึง กลุ่มชนชาติที่อาศัยอยู่ร่วมกันในประเทศไทย มีขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย การดำเนินชีวิตที่มีพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยที่โดดเด่นต่างจากสังคมอื่น

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication) หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยน ตีความสร้างความหมาย และการมีปฏิสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม ทั้งในด้านวัจนภาษาและอวัจนภาษา

ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Competence) หมายถึง การใช้ความรู้และทักษะในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่ใช้ชีวิตการสมรสกับสามีไทยภายใต้บริบทสังคมไทย เพื่อให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 งานวิจัยนี้จะสร้างความเข้าใจถึงความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่ใช้ชีวิตการสมรสกับสามีไทยภายใต้บริบทสังคมไทย เพื่อได้มาซึ่งกรอบแนวคิดและแนวทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์แก่สตรีจีน ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดี ลดความขัดแย้งในชีวิตการสมรสไทย-จีน ให้ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นอกเห็นใจกัน เข้าใจกัน ทำให้สตรีจีนสามารถใช้ชีวิตการสมรสไทย-จีนอย่างมีความสุขภายใต้บริบทสังคมไทย

1.6.2 งานวิจัยนี้สามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่การสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคงและยั่งยืนระหว่างคู่สมรสไทย-จีน ยังสามารถช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่การสมรสไทย-จีนในสายตาของเพื่อนพ้อง ญาติพี่น้อง และชุมชนของทั้งสองฝ่ายอีกด้วย ทำให้สังคมเข้าใจและยอมรับการสมรสข้ามวัฒนธรรมไทย-จีนมากขึ้น เป็นการช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประจักษ์โดยปริยาย

1.6.3 งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีความสนใจต่อการสมรสข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะการสมรสไทย-จีน ทำให้ภาพของการสมรสข้ามชาติชัดเจนยิ่งขึ้น สร้างความเข้าใจปรากฏการณ์การสมรสข้ามวัฒนธรรมให้แก่บุคคลทั่วไป และยังเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับชาวต่างชาติในประเทศไทยให้แก่หน่วยงานที่ดูแลและรับผิดชอบ ช่วยให้ชาวต่างชาติที่สมรสกับคนไทยสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมไทย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง “การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย” จำเป็นที่จะต้องเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและวัฒนธรรมของประเทศที่จะทำการวิจัย เพื่อให้ทราบถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อความคิดและพฤติกรรมของคนในประเทศนั้นๆ นอกจากนี้ ยังต้องเข้าใจแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมอีกด้วย โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

2.1.1 ความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

2.1.2 ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

2.1.3 มิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.1.4 ค่านิยม 9 ประการของไทย

2.1.5 ค่านิยม 8 ประการของจีน

2.1.6 ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม

2.2 แนวคิดการปรับตัว

2.2.1 ความหมายของการปรับตัว

2.2.2 กระบวนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

2.2.3 บริบทในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

2.1.1 ความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

Zu (2015, p.2) ได้กล่าวว่า การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมถือว่าเป็นกิจกรรมของมนุษย์ชนิดหนึ่ง เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยโบราณ มีประวัติที่ยาวนาน การรุกรานพื้นที่จนเกิดสงครามระหว่างชนเผ่าต่างๆ ในสมัยก่อน เส้นทางสายไหมเพื่อค้าขายสินค้าของประเทศจีน การท่องเที่ยวแลกเปลี่ยนพืชของกองเรือมหาสมบัติที่นำโดยขันทิเจิ้งเหอ และการแพร่หลายของศาสนาพุทธ เป็นต้น ต่างก็เป็นกิจกรรมการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของมนุษย์ในสมัยโบราณ หลังจากศตวรรษที่ 21 การพัฒนาของเทคโนโลยีคมนาคมและการสื่อสาร การขยายตัวของเศรษฐกิจโลก การเคลื่อนย้ายภูมิสำเนาของมนุษย์ การแลกเปลี่ยนและความร่วมมือระหว่างประเทศ ช่วยให้การคมนาคมติดต่อสื่อสารกันของคนที่อยู่ห่างไกลกันและมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเกิดขึ้นได้รวดเร็วและง่ายดายทำให้มนุษย์สามารถเชื่อมต่อกับคนทั่วโลกได้สะดวกสบายมากขึ้นในอดีตไม่มีโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ การติดต่อสื่อสารจึงต้องใช้วิธีการส่งจดหมายหรือเดินทางไปหาและบอกกันแต่สมัยนี้สามารถติดต่อผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น E-mail, Facebook, Line, Wechat ทำให้สื่อสารกันได้ทันที มนุษย์จากประเทศ สังคมหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ได้มีโอกาสไปมาหาสู่และแลกเปลี่ยนสื่อสารกันมากขึ้น การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นตามกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ และไม่ได้เกิดขึ้นกับบุคคลที่มาจากคนละประเทศกันเท่านั้น ยังสามารถเกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่มาจากคนละภาคของประเทศเดียวกันได้เช่นกัน

เรื่องการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม(Intercultural Communication) ได้เริ่มมีการศึกษากันในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 1959 ได้ถูกนำมาเผยแพร่อย่างเป็นทางการครั้งแรกในหนังสือเรื่องThe Silence Language ของเอ็ดเวิร์ด ที ฮอลล์ (Edward T. Hall) นักวิชาการด้านมานุษยวิทยาชาวสหรัฐอเมริกา (Jandt, 2004, p.39 อ้างถึงใน พัชรภา เอื้ออมรวิช, 2556) แต่การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในยุคเริ่มแรกนั้นได้ทำการสื่อสารกันเฉพาะในกลุ่มได้แก่กลุ่มนักบวชกลุ่มนักธุรกิจที่มีความร่ำรวยกลุ่มนักข่าวชาวต่างชาติและกลุ่มนักการเมืองแค่เพียงบางกลุ่มเท่านั้น

ในช่วงเริ่มต้นของแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมนั้นได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในประเทศสหรัฐอเมริกาเหตุผลที่

แนวความคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นและพัฒนาที่สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรก เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศของผู้อพยพ สังคมมีวัฒนธรรมที่หลากหลายผสมผสานกันอยู่ มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ใช้ภาษาต่างกัน มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขการสื่อสารที่เท่าเทียมกันของคนในสังคมเป็นความท้าทายของประชาชนและรัฐบาลของสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังเป็นหนึ่งในประเทศที่เศรษฐกิจและการศึกษาพัฒนามากที่สุด มีการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศบ่อยครั้ง ในแต่ละปีมีนักศึกษาต่างชาติจำนวนมากไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกา และยังมีบุคลากรด้านเทคนิคจำนวนมากที่ได้ไปร่วมงานกับบริษัทข้ามชาติที่ต่างประเทศอีกด้วย ปัจจัยเหล่านี้ได้ช่วยผลักดันและพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวกับการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

Samovar and Porter (1999, as cited in Li, 2017, p.2) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นการติดต่อและปฏิสัมพันธ์จากหลากหลายทางวัฒนธรรมในกระบวนการสื่อสาร ระหว่างผู้คนที่มีความภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเป็นการสื่อสารสำคัญของสถานการณ์ทางการสื่อสารหรือความหมายกว้างๆ โดยทั่วไปการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นการสื่อสารเมื่อบุคคลในวัฒนธรรมหนึ่งได้ส่งสารให้คนอื่นอีกวัฒนธรรมรับรู้

Gudykunst and Kim (2003, as cited in Zu, 2015, p.4) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นกระบวนการเชิงสัญลักษณ์และการสื่อสาร เกี่ยวข้องกับการระบุความหมายระหว่างผู้คนที่มีความภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

Devito (2007 อ้างถึงใน พัทธราภา เอื้ออมรวิช, 2556, น.14) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมในด้านความเชื่อ ค่านิยมหรือการแสดงออกซึ่งพฤติกรรม

Lustig and Koester (1993 อ้างถึงใน ภริดา โกเชก, 2548) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงกระบวนการแลกเปลี่ยนและตีความสัญลักษณ์ในบริบทหนึ่งๆ โดยบุคคลในกระบวนการนั้นมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากในระดับที่มีการตีความและมีความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมแตกต่างกัน ซึ่งนำไปสู่ความหมายที่ไม่เหมือนกัน

Hu (1999, as cited in Zu, 2015, p.4) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นการสื่อสารระหว่างคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน

จิราพร บุตรสันต์ (2539, น.5) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไว้ว่า การติดต่อระหว่างบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน

ปิยะรัตน์ จันทรยุค (2558, น.9) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นการใช้ความรู้และทักษะการพูดและฟังของบุคคลฝ่ายหนึ่งในการสื่อสาร โดยภาษาที่ใช้เป็นไป ได้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา เพื่อสื่อสารกับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งที่ปฏิสัมพันธ์ด้วยในบริบทสังคมที่มีความแตกต่างทางค่านิยมและวัฒนธรรม

จากการนิยามความหมายของนักวิชาการต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเห็นได้ว่า การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นการสื่อสารของบุคคลที่มีระบบวัฒนธรรมแตกต่างกัน แต่ละบุคคลจะมีมุมมอง ความคิดและทัศนคติต่อสิ่งหรือสถานการณ์ต่างๆ แตกต่างกันตามวัฒนธรรมของตนเอง จึงนำไปสู่การตีความและการสร้างความหมายที่ไม่เหมือนกัน บุคคลส่วนใหญ่จะใช้ความรู้ที่มาจากภูมิหลังของตนเองในการสื่อสารกับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน

Samovar and Porter (1995 อ้างถึงใน จิราพร บุตรสันต์ 2539, น.13) มนุษย์มักจะมองโลก โดยผ่านกรอบประสบการณ์การรับรู้และวัฒนธรรมที่ตนได้รับมาความเหมือนกันทางวัฒนธรรมจะทำให้เกิดความเข้าใจทางความหมายร่วมกันเช่นเข้าใจสถานการณ์ภาษาและอวัจนภาษาดังนั้นความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมจะทำให้พฤติกรรมการสื่อสารของผู้ที่อยู่ในแต่ละวัฒนธรรมต่างกันไปด้วยวัฒนธรรมและการสื่อสารเป็นสิ่งที่ไปด้วยกันและต่างมีอิทธิพลต่อกันวัฒนธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นได้ถ้าไม่มีการสื่อสารเพราะฉะนั้นการที่วัฒนธรรมเปลี่ยนไปการสื่อสารก็ย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย

สรลนันท ภูมิขนิษานันท์ (2559, น.166) การศึกษาเรื่องการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรมมีความเข้าใจวัฒนธรรมของบุคคลที่จะมีปฏิสัมพันธ์ด้วยเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพโดยความรู้เรื่องการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมี

บทบาทสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรมต่างเชื้อชาติทั้งในการสื่อสารระดับบุคคลองค์กรและระหว่างประเทศ

ดังนั้น การวิจัยเรื่องการปรับตัวของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย สตรีจีนซึ่งเป็นคนต่างชาตินอกจากสังคมและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกับสังคมและวัฒนธรรมไทยการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของสตรีจีนในสังคมไทยนั้นจึงจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์บนพื้นฐานของแนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

2.1.2 ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมซึ่งความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของบุคคลนั้นมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของทักษะความสามารถพิเศษและกลยุทธ์ในการที่บุคคลจะเปลี่ยนความคิดความรู้สึกทัศนคติและพฤติกรรมระหว่างบุคคลที่มีที่มาจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน (Matsumoto, Leroux, & Yoo, 2005, p.18 อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวิช, 2556, น.38)

Deardoff (2008 อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวิช, 2556) ได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมว่ามีความหมาย 7 ประการดังนี้

- 1) ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมในสถานการณ์ข้ามวัฒนธรรมบนพื้นฐานความรู้ทักษะและทัศนคติระหว่างวัฒนธรรม
- 2) ความสามารถในการเปลี่ยนกรอบอ้างอิงอย่างเหมาะสมและพัฒนาประยุกต์พฤติกรรมให้เข้ากับบริบททางวัฒนธรรมการประยุกต์การยืดหยุ่นต่อกรอบอ้างอิง
- 3) ความสามารถในการแนะนำแนวทางพฤติกรรมทางวัฒนธรรมและดึงดูดพฤติกรรมใหม่ๆ ในวัฒนธรรมอื่นๆ เชื่อมโยงพฤติกรรมที่ไม่คล้ายกันของคนในสังคมของตน
- 4) ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของพฤติกรรมในสถานการณ์ข้ามวัฒนธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้ทักษะและแรงจูงใจ

5) ความสามารถในการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ในบริบทข้ามวัฒนธรรม

6) ทักษะความสามารถระหว่างบุคคลในการฝึกฝนการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมการรับส่งสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7) การเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในประชากรโลก ความคล่องแคล่วระหว่างวัฒนธรรม (พฤติกรรมที่แสดงออกจากการทักษะการสื่อสาร) การตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (การรับรู้เข้าใจในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม) และความรู้สึกระหว่างวัฒนธรรม (มุ่งประเด็นที่อารมณ์ด้านบวกเกี่ยวกับความแตกต่างของวัฒนธรรม)

Deardorff (2008 อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวิช, 2556) ยังได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมซึ่งได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมประกอบไปด้วย 22 ประการดังนี้

- 1) เข้าใจในมุมมองของโลก
- 2) ตระหนักรู้ในวัฒนธรรมและความสามารถของตนเอง
- 3) ประยุกต์ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในวัฒนธรรมใหม่
- 4) ทักษะในการฟังและการสังเกต
- 5) เปิดกว้างที่จะเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและบุคคลที่มาจากรวัฒนธรรมอื่น
- 6) ความสามารถในการประยุกต์การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่หลากหลายและการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ

- 7) ความยืดหยุ่น
- 8) ทักษะในการวิเคราะห์ตีความ
- 9) อดทนและสนใจต่อความไม่แน่นอน
- 10) รู้สึกและเข้าใจซึ่งวัฒนธรรมทั้งของตนเองและของคนอื่น
- 11) เคารพวัฒนธรรมอื่น
- 12) รู้สึกร่วมกับเรื่องข้ามวัฒนธรรม
- 13) เข้าใจในคุณค่าและความแตกต่างทางวัฒนธรรม

14) เข้าใจในบทบาทและผลกระทบของวัฒนธรรมผลกระทบในสถานการณ์สังคมและบริบททางประวัติศาสตร์

15) ความยืดหยุ่นเรื่องการรับรู้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนกรอบจากมุมมองของคนนอกวัฒนธรรมไปยังมุมมองของคนในวัฒนธรรมและการเปลี่ยนกลับอีกครั้ง

16) ความสามารถในการด้านภาษาศาสตร์สังคมการตระหนักรู้ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและความหมายในบริบททางสังคม

17) ความสนใจ

18) ปฏิเสธการตัดสิน

19) ความอยากรู้อยากเห็นและการค้นหา

20) ศึกษาปฏิสัมพันธ์

21) มองความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติ

22) ความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมของเจ้าบ้าน

Hammer, Gudykunst, and Wiseman (1978 อ้างถึงใน พัชราภา เอื้ออมรวนิช, 2556, น.42) ได้จำแนกองค์ประกอบหลัก 3 ประการของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1) ความสามารถในการจัดการกับความตึงเครียดทางจิตวิทยา

2) ความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีกจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้จำแนกองค์ประกอบความสามารถ 5 ประการที่มีอิทธิพลต่อความสามารถของบุคคลในการทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในวัฒนธรรมอื่นๆ ดังนี้ (Savamor, Porter, & McDaniel, 2010, pp.384 -386 อ้างถึงใน พัชราภาเอื้ออมรวนิช, 2556, น.42)

1) แรงจูงใจในการสื่อสาร (Motivation to Communicate) บุคคลจะมีแรงจูงใจในการสื่อสารกับบุคคลที่ตนเองรู้สึกสนิทสนมด้วยทั้งทางกายภาพและจิตใจซึ่งการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจะประสบความสำเร็จได้นั้นบุคคลจะต้องมีแรงจูงใจในการก้าวข้ามผ่านขอบเขตของบุคคลและพยายามเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ของคนอื่นที่ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของบุคคลนั้นๆ

2) ความรู้ (Knowledge) หมายความว่า การที่บุคคลมีการตระหนักรู้ตนเองและเข้าใจในหลักเกณฑ์บรรทัดฐานและคาดหวังถึงการรวมกลุ่มกับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่บุคคลทำการสื่อสารด้วย

3) ทักษะ (Skill) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมนั้นบุคคลจะต้องมีความสามารถในการฟังการสังเกตการวิเคราะห์และการตีความและการประยุกต์ลักษณะเฉพาะของบุคคลเพื่อประสบความสำเร็จในการสื่อสารตามเป้าหมาย

4) ความรู้สึก (Sensitivity) ความสามารถในการสื่อสารเกี่ยวข้องกับความรู้สึกในการมีส่วนร่วมในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและวัฒนธรรมที่บุคคลทำการสื่อสารด้วย โดยหมายรวมถึงการยืดหยุ่นความอดทนความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น ความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมอื่น การเปิดรับความแตกต่างและรู้สึกสบายใจเมื่อสื่อสารกับคนอื่น

5) บุคลิก (Character) บุคลิกเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกสื่อสารของแต่ละบุคคล โดยลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกน่าเชื่อถือจะมีลักษณะของความซื่อสัตย์ น่าเคารพ มีความยุติธรรม และมีความสามารถในการสร้างสิ่งที่ดี

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้แบ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1) การเปิดเผยตนเอง (Self-disclosure) เป็นกระบวนการในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลให้กับเพื่อนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน โดย Bochner and Kelly (1974, as cited in Chen, 1992) กล่าวว่า การเปิดเผยตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการสื่อสารซึ่งเป็นตัวแปรที่สามารถช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการสื่อสารได้แต่อย่างไรก็ตามการเปิดเผยตนเองของบุคคลนั้นต้องอยู่บนบรรทัดฐานความเหมาะสมของบุคคลในการตัดสินใจระดับการเปิดเผยตนเองในแต่ละสถานการณ์ด้วยการเปิดเผยตนเองนั้นเป็นกระบวนการของบุคคลที่ตั้งใจจะเปิดเผยตัวตนของตนเองให้กับบุคคลอื่นที่ไม่มีความคล้ายคลึงกันให้ได้รับรู้เพื่อลดความไม่มั่นใจในความสัมพันธ์ของตนเอง

2) การตระหนักรู้ตนเอง (Self-consciousness) เป็นความสามารถในการรู้หรือดูแลตนเองโดยการตระหนักรู้ตนเองนั้นจะช่วยให้บุคคลบรรลุผลสำเร็จในพฤติกรรมการสื่อสาร (Spitzberg & Cupach, 1984, as cited in Chen, 1992) และช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดีในวัฒนธรรมอื่นด้วย

3) การผ่อนคลายทางสังคม (Social Relaxation) เป็นเรื่องเกี่ยวกับระดับของความกังวลในการสื่อสารที่อยู่ในระดับต่ำเนื่องจากบุคคลเคยมีประสบการณ์ความกังวลในการสื่อสารในช่วงที่เพิ่งเข้ามาสู่วัฒนธรรมใหม่แล้ว (Gudykunst & Hammer, 1988, as cited in Chen, 1992)

4) การยืดหยุ่นพฤติกรรม (Behavioral Flexibility) เป็นคุณสมบัติของบุคคลในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ (Bochner & Kelly, 1974, as cited in Chen, 1992)

5) ความเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Involvement) บุคคลมีความสามารถในการเอาใจใส่การตอบสนองการรับรู้ในการปฏิสัมพันธ์โดย Cegala (1981, as cited in Chen, 1992) ค้นพบว่าความเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์เป็นตัวแปรหนึ่งของทักษะการสื่อสารซึ่งอธิบายถึงความสามารถของบุคคลในการสร้างความคุ้นเคยในการมีปฏิสัมพันธ์

6) ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับสังคมที่มีความแตกต่างในวัฒนธรรมเจ้าบ้าน (The Abilities to Deal with Social Difficulties in the Host Culture) เป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยให้คนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ที่ต้องพบเจอโดย Furnham (1987) และ Furnham and Bochner (1982, as cited in Chen, 1992) กล่าวว่าการพัฒนาทางจิตวิทยามีส่วนช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาความสามารถในการติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ความท้อแท้ความเครียดและความกังวลใจซึ่งมีสาเหตุมาจากวัฒนธรรมเจ้าบ้าน

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมนั้นเป็นทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันสังคมที่มีบุคคลมาจากหลากหลายวัฒนธรรมเข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันนั้นย่อมหลีกเลี่ยงประเด็นของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่ได้ประเทศต่างๆ ทุกประเทศในโลกย่อมมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองประเทศไทยเองก็เช่นเดียวกันมีต่างชาติเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งการวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมโดยเป็นการศึกษาถึงการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนดังนั้นทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจึงเป็นทฤษฎีหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2.1.3 มิติตความหลากหลายทางวัฒนธรรม

กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2551) ได้สรุปความหมายของวัฒนธรรมว่าเป็นวิถีการดำเนินชีวิต (The Way of Life) ของคนในสังคมนับตั้งแต่วิถีกินวิธียู่วิธีแต่งกายวิธีทำงานวิธีพักผ่อนวิธีแสดงอารมณ์วิธีสื่อความวิธีจราจรและขนส่งวิธีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะวิธีแสดงความสุขทางใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิตโดยแนวทางการแสดงถึงวิถีชีวิตนั้นอาจมาจากเอกชนหรือคณะบุคคลทำเป็นตัวแบบแล้วต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบต่อกันมา

นักวิชาการ นักปรัชญา นักมานุษยวิทยา และนักสังคมวิทยา ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยนักมานุษยวิทยาท่านแรกที่ใช้คำว่าวัฒนธรรม คือ เอ็ดเวิร์ด บี.ไทเลอร์ (Edward B. Tylor) ได้ให้คำจำกัดความของ “วัฒนธรรม” ในหนังสือ “วัฒนธรรมดั้งเดิม Original Culture (1871)” ของตนว่า วัฒนธรรมหรืออารยธรรม ในแง่ของความสำคัญทางชาติพันธุ์ในวงกว้าง คือ ผลรวมของระบบความเชื่อ ศิลปะ จริยธรรม กฎหมาย ประเพณี ตลอดจนความสามารถและอุปนิสัยต่างๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคม (Zhang, 2017, p.4)

Geert (2005 อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวิช, 2556, น.16) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมนั้นเป็นปรากฏการณ์ของกลุ่ม เพราะอย่างน้อยก็เป็นการแบ่งปันกันระหว่างบุคคลที่อาศัยหรือเคยอาศัยด้วยกันอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันที่มีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยวัฒนธรรมนั้นต้องเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด

Greetz (1973 อ้างถึงใน เจนจิรา ผลดี, 2554) เป็นนักมานุษยวิทยาทางวัฒนธรรมผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมอินโดนีเซีย ให้ความหมายวัฒนธรรมว่าเป็นลักษณะประจำกลุ่มชนในสังคมที่ทำให้บุคคลมองเห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มชนต่างๆ ในเชิงเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน

Schaefer (2000 อ้างถึงใน เจนจิรา ผลดี, 2554) นิยามวัฒนธรรมว่าเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่ได้รับจากการถ่ายทอดและเรียนรู้ประกอบด้วยความรู้ค่านิยมธรรมเนียม และวัตถุสิ่งของกลุ่มมนุษย์

มยุรา ไกรกริ่ง (2556, น.16) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ในสังคมสร้างขึ้นและเรียนรู้ร่วมกันตั้งแต่ขนบธรรมเนียมประเพณีภาษาพูดการติดต่อสื่อสารการประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานและค่านิยมเพื่อให้สังคมยึดเป็นฐานความคิดตลอดจนสิ่งประดิษฐ์และการปรับปรุงพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้นที่ต้องอาศัยและอยู่ร่วมกัน

เจนจิรา ผลดี (2554, น.22) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคมมนุษย์เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือความประพฤติของมนุษย์ในแต่ละสังคมให้แตกต่างกันทั้งในด้านสภาพภูมิประเทศการตั้งถิ่นฐานการจัดองค์กรทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองตลอดจนความเชื่อและค่านิยมทางสังคมซึ่งวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นดำรงอยู่ชั่วระยะหนึ่ง จากนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตของมนุษย์ตามยุคสมัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมต่างๆ ทั่วโลก นักมานุษยวิทยาได้สรุปลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมไว้ 6 ประการ คือ

1) วัฒนธรรมเป็นความคิดร่วม (Shared Ideas) และค่านิยมทางสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมคนในวัฒนธรรมเดียวกัน จะสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ทำให้พฤติกรรมของเรามีความสอดคล้องกับผู้อื่น เช่น ค่านิยมการเคารพนับถือผู้ใหญ่ในสังคมไทย เมื่อเด็กพบผู้ใหญ่ที่ตนรู้จักเด็กทราบดีว่าตนควรยกมือไหว้ขณะเดียวกันผู้ใหญ่ก็สามารถคาดคะเนได้ว่าเด็กจะไหว้ตนและตนควรจะรับไหว้

2) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์เรียนรู้ (Culture is Learned) ที่ละเล็กละน้อย จากการเกิดและเติบโตมาในสังคมแห่งหนึ่ง วัฒนธรรมเปรียบเสมือน “มรดกทางสังคม” ได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม (Enculturation) มนุษย์สามารถเข้าใจได้ว่าตนควรมีพฤติกรรม

เช่นไรในสถานการณ์ต่างๆ พฤติกรรมแบบไหนที่คนยอมรับว่าดีงามและถูกต้อง มนุษย์จะรับเอาทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่สังคมยอมรับมาเป็นของตน

3) วัฒนธรรมมีพื้นฐานมาจากการใช้สัญลักษณ์ (Symbol) พฤติกรรมของมนุษย์มีต้นกำเนิดมาจากการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ และสัญลักษณ์สำคัญที่มนุษย์ใช้ก็คือภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสื่อความหมายระหว่างกันและกัน

4) วัฒนธรรมเป็นองค์รวมของความรู้และภูมิปัญญา ในลักษณะนี้วัฒนธรรมมีหน้าที่ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่น สอนให้มนุษย์รู้จักหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ วางกฎเกณฑ์ให้มนุษย์ดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนเพื่อให้สังคมทำงานไปได้อย่างมีระบบ และยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีเพื่อความเจริญและความอยู่รอดของมนุษย์

5) วัฒนธรรมคือกระบวนการที่มนุษย์กำหนดนิยามความหมายให้กับชีวิตและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เช่น มนุษย์ทั่วโลกพยายามกำหนดนิยามความหมายของชีวิต และกระบวนการกำหนดนิยามความหมายให้กับชีวิตอาจจะออกมาในรูปของความเชื่อทางศาสนา พิธีกรรม จักรวาลวิทยา ฯลฯ

6) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง หากแต่มีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีสาเหตุหลายประการ การเปลี่ยนแปลงอาจเป็นผลมาจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม (Diffusion) เช่น ความคิดและค่านิยมที่มาจากวัฒนธรรมอื่นมีอิทธิพลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการยอมรับในวัฒนธรรมของเรา การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมยังอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี หากเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็วเกินไปจนกระทั่งวัฒนธรรมและประเพณีปฏิบัติไม่อาจเปลี่ยนแปลงตามได้ทัน อาจส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า "วัฒนธรรมล่า" (Culture Lag) และทำให้มนุษย์ในสังคมนั้นเกิดความรู้สึกแปลกแยก (Alienation) หรืออาจมีผลกระทบรุนแรงถึงขั้นทำให้วัฒนธรรมเกิดการแตกแยกสลายไป

Larry (1995 อ้างถึงใน พรพะเยาว์ กังเม่ง, 2556, น.42) ได้กล่าวว่า โดยทั่วไปมนุษย์จะใช้กรอบประสบการณ์ การรับรู้ และวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการมองโลก ความเหมือนกันหรือคล้ายกันทางวัฒนธรรมจะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ความแตกต่างกันทางวัฒนธรรมจะเป็นปัจจัยทำให้เกิดพฤติกรรมการสื่อสารของผู้ที่อยู่ในแต่ละวัฒนธรรมต่างกันไปด้วย การสื่อสารและ

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปด้วยกันและต่างมีอิทธิพลต่อกัน หากไม่มีการสื่อสารกันของมนุษย์ วัฒนธรรมต่างๆ คงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ การที่วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารก็ย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย

สำหรับประเด็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมนั้น นักวิชาการมักจะใช้ทฤษฎีมิติทางวัฒนธรรม (Cultural Dimensions Theory) มาเป็นกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นทฤษฎีของ Geert Hofstede นักมนุษยวิทยาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมชาติและวัฒนธรรมองค์กร Hofstede (อ้างถึงใน พัทธราภา เอื้ออมรวนิช, 2556, น.18-24) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยเลือกศึกษากลุ่มลูกจ้างของบริษัท IBM และนำผลของการศึกษามาแบ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมออกเป็น 6 มิติ ประกอบด้วย

1) Power Distance คือ มิติความแตกต่างทางอำนาจ หรือความแตกต่างของสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันในแต่ละบุคคล จะแบ่งเป็นสังคมที่มีความแตกต่างทางอำนาจสูง คือ High Power Distance เป็นสังคมที่แบ่งลำดับชั้นชัดเจน มีอำนาจอยู่เหนือสิทธิ สังคมจะยอมรับความไม่เท่าเทียมกันได้ บุคคลจะรู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลสูง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง ผู้ปกครองกับประชาชน พ่อกับลูก เป็นต้น อำนาจในการตัดสินใจก็จะอยู่ที่ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารจะรู้สึกว่าตนมีอำนาจเหนือกว่า คนในสังคมจะพยายามที่จะผลักดันตัวเองขึ้นไปอยู่ชั้นที่สูงกว่า ประเทศที่มีวัฒนธรรมลักษณะแบบนี้ มักจะเป็นประเทศที่ยากจน ด้อยพัฒนา ส่วนสังคมที่มีความแตกต่างทางอำนาจต่ำ คือ Low Power Distance เป็นสังคมที่มีความแตกต่างของอำนาจน้อย มองทุกคนเท่าเทียมกัน การใช้อำนาจจะอยู่ภายใต้กฎหมาย คนในสังคมจะได้รับความเท่าเทียมกันในสิทธิเสรีภาพ สังคมสนใจเรื่องลำดับชั้นน้อย ผู้บริหารหรือคนที่อยู่ในชั้นที่สูงกว่า จะไม่รู้สึกว่าตนเหนือกว่าคนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารการตัดสินใจจะเป็นการรวบรวมความคิดของคนในสังคม ประเทศที่มีวัฒนธรรมลักษณะแบบนี้ มักจะเป็นประเทศที่มีความร่ำรวยและพัฒนาแล้ว

2) Individualism & Collectivism คือ มิติความแตกต่างเรื่องปัจเจกนิยม สังคมนั้นอยู่คนเดียวหรืออยู่เป็นกลุ่ม การที่บุคคลในแต่ละสังคมมีแนวความคิดและรูปแบบการดำรงชีวิตที่ขึ้นต่อสังคมไม่เท่ากัน บางสังคมประชาชนไม่ค่อยคำนึงถึงสังคมหรือความรู้สึกของคนรอบข้าง จะยึดถือเพียงสิทธิตามกฎหมาย ให้ความสำคัญกับตัวเองเป็นอันดับหนึ่ง ค่อนข้างให้ความสนใจเฉพาะเรื่องของตัวเองหรือคนที่ใกล้ชิดเท่านั้น สนใจงานที่ตนได้รับมอบหมายมากกว่าเรื่องสร้าง

หรือพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เน้นอยู่คนเดียว ทำงานคนเดียว ตัดสินใจคนเดียว ทุกคนจะแสดงความคิดเห็นของตนเพราะทุกคนมีสิทธิส่วนตัว วัฒนธรรมลักษณะแบบนี้ เรียกว่าปัจเจกนิยม (Individualism) สังคมแบบนี้มักจะเป็นสังคมตะวันตก ในทางตรงกันข้าม บางสังคมประชาชนคำนึงถึงสังคมหรือส่วนรวม (Collectivism) สังคมแบบนี้มีความคิดและการกระทำต่างๆ ที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นหรือของกลุ่มมากกว่าคำนึงถึงกฎหมายเพียงอย่างเดียว การดำรงชีวิตส่วนตัวก็มักมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มอยู่เสมอ จะทำอะไรเป็นกลุ่ม ตัดสินใจเป็นกลุ่ม ความคิดเห็นต่างๆ จะแสดงออกมาในลักษณะของกลุ่มเสมอ ให้ความสำคัญกับครอบครัวและพวกพ้อง สังคมแบบนี้มักจะเป็นสังคมตะวันออก

3) Uncertainty Avoidance คือ มิติความแตกต่างเรื่องการหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนหรือความเสี่ยง หมายถึงระดับความรู้สึกของคนในสังคมที่มีต่อความไม่แน่นอนในอนาคต และพยายามหลีกเลี่ยงความเสี่ยง ควบคุมสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น เพื่อให้ตนเกิดความรู้สึกที่มั่นคงปลอดภัยมากที่สุด ประเทศที่มีลักษณะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงสูง (High Uncertainty Avoidance) เป็นสังคมที่พยายามหลีกเลี่ยงความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ต้องการที่จะให้มีกฎต่างๆ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้น บุคคลในสังคมจะมีความเครียดและความกังวลใจในระดับสูงเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่สามารถคาดการณ์ได้ เนื่องจากกังวลว่าความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นนั้น จะก่อให้เกิดอันตรายกับตนหรือคนรอบข้าง จึงทำให้คนที่มีลักษณะนี้ขี้อระแวงและระมัดระวังอยู่ตลอดเวลา ไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ส่วนประเทศที่มีลักษณะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่ำ (Low Uncertainty Avoidance) เป็นสังคมที่รับความเสี่ยงและความไม่แน่นอนได้ ไม่ค่อยจริงจังและกังวลกับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นในอนาคต คิดว่าความเสี่ยงและความไม่แน่นอนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เป็นเรื่องธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้กับทุกคนทุกเมื่อ คนในสังคมมีความยืดหยุ่นสูง สามารถหาวิธีเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ สามารถรับสถานการณ์ที่ไม่ปกติได้ดีกว่าสังคมที่มีลักษณะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงสูง

4) Masculine / Feminine คือ มิติความแตกต่างเรื่องการแบ่งแยกระหว่างชายหญิง รวมไปถึงสภาพการแข่งขันในสังคม การที่สังคมให้ความสำคัญภาคทางเพศ สังคมที่มีความเสมอภาคสูง (Feminine) มีความเสมอภาคระหว่างชายหญิง หญิงและชายมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องต่างๆ หญิงสามารถเป็นหัวหน้าผู้ชายได้ เป็นสังคมที่มีลักษณะอยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิต ช่วยกันเจรจาต่อรองเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ส่วนสังคมที่หญิงและชายแตกต่างกันมาก (Masculine) เป็นสังคมที่ยังไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ความยอมรับกับหญิงเท่าไร หญิงอาจทำงานได้

แต่ตำแหน่งโดยทั่วไป การแต่งตั้งหญิงให้เป็นหัวหน้าชายหรือเป็นผู้นำชาย เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับกันไม่ได้และอาจเป็นเหตุก่อให้เกิดความวุ่นวายในสังคม บางสังคมมองว่าหญิงมีหน้าที่อยู่ทำงานบ้านและเลี้ยงลูกเท่านั้น ไม่มีโอกาสไปทำงานข้างนอกได้ การแบ่งแยกชายหญิงที่แตกต่างกันในแต่ละสังคมนี้ ผู้บริหารต้องพิจารณาในเรื่องของความแตกต่างกันทางเพศด้วย เพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ยอมรับกันไม่ได้

5) Long and Short Term Orientation คือ มิติความแตกต่างการให้ความสำคัญในเรื่องระยะยาวมากแค่ไหน มีสองลักษณะ ได้แก่ วัฒนธรรมที่เน้นสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาว (Long Term Orientation) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะค่อยๆ สร้างขึ้น จะสนิทสนมกับคนแปลกหน้ายาก เพราะต้องใช้เวลาในการศึกษานาน แต่เมื่อสนิทกับใครแล้ว ก็จะมีความสัมพันธ์ที่ยาวนาน เรื่องความเชื่อใจกันสำคัญมาก ส่วนวัฒนธรรมที่ไม่เน้นสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาว (Short Term Orientation) จะสนิทสนมกับคนแปลกหน้าง่าย แต่ไม่มีความผูกพันลึกซึ้ง ไม่ได้เน้นเรื่องความเชื่อใจกัน ทำงานด้วยกันจบเป็นครั้งๆ ไป ไม่สนใจเรื่องความสัมพันธ์และความผูกพันกัน

6) Indulgence vs Restraint คือ มิติความแตกต่างการแสดงออกทางอารมณ์ เป็นระดับในการควบคุมความต้องการ (เก็บอารมณ์ หรือ แสดงออก) ค่า Indulgence ที่สูง คนจะแสวงหาความสุขหรือตอบสนองความต้องการได้อย่างเปิดเผย เป็นสังคมที่ค่อนข้างอิสระไม่เก็บอารมณ์ ค่า Indulgence ที่ต่ำหรือเรียกว่า Restraint คนในสังคมจะไม่แสดงออกความต้องการอย่างชัดเจน เป็นสังคมที่เคร่งครัดในการแสดงออก คนในสังคมมักจะเก็บอารมณ์ของตัวเองไว้ ไม่แสดงออกมาให้คนอื่นรับรู้

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่อการสื่อสารของมนุษย์ มิติทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน ทำให้ประชาชนของแต่ละประเทศจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามวัฒนธรรมของตัวเอง Hall (1981, p.127 อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวิช, 2556, น.16-18) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของวัฒนธรรมโลก ได้แบ่งบริบทของระบบวัฒนธรรมออกเป็น

1) High Context Culture คือ การสื่อสารด้วยภาษาที่พึ่งพาบริบทสูง กล่าวคือการสร้างข้อมูลการสื่อสารไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาษาการสื่อสาร แต่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับบริบทการสื่อสาร บุคคลที่อยู่ในระบบวัฒนธรรมนี้จะมีคามคาดหวังว่าสิ่งที่ตนเองได้กล่าวออกไปนั้น จะทำให้บุคคลอื่นสามารถรับรู้ได้โดยไม่ต้องพูดถึงประเด็นนั้นตรงๆ บุคคลเชื่อว่าคำพูดอย่างเดียวไม่

สามารถทำให้ตีความสารได้ทั้งหมด ต้องดูจากความหมายท่าทางการแสดงออกและบริบท สิ่งแวดล้อมต่างๆ อีกด้วย บุคคลที่อยู่ในระบบวัฒนธรรมแบบนี้ จะมีความคาดหวังถึงการมีส่วนร่วมของบุคคล อำนาจเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล ความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ จะอยู่ภายใต้ระบบของตนเอง เมื่อต้องทำการสื่อสารสร้างสรรค์กับสิ่งใหม่ๆ บุคคลที่อยู่ในวัฒนธรรมดังกล่าวจะทำการสื่อสารอยู่ภายใต้กรอบบริบทเดิมของตนเอง จะพยายามรักษาหน้าตา หลีกเลี่ยงการโต้แย้งและการขัดแย้งที่ทำให้อับอายขายหน้า มองว่าการตำหนิเป็นเรื่องที่น่าอับอาย เน้นการรักษาความสัมพันธ์ วัฒนธรรมที่มีลักษณะแบบนี้ เช่น วัฒนธรรมจีน วัฒนธรรมญี่ปุ่น วัฒนธรรมเกาหลี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ ที่อยู่ในทวีปเอเชียเป็นหลัก ถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่มีบริบทสูง

2) Low Context Culture คือ การสื่อสารด้วยภาษาที่พึ่งพาบริบทต่ำ กล่าวคือการสร้างข้อมูลการสื่อสารส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบริบทการสื่อสาร บุคคลที่อยู่ในระบบวัฒนธรรมนี้จะทำทุกอย่างให้มีความชัดเจน ความหมายของคำพูดจะปรากฏอย่างชัดเจนในตัวของมันเอง ความหมายที่ปรากฏในคำพูดเป็นความหมายตรงที่ผู้สื่อสารต้องการสื่อไปยังผู้รับสาร เป็นการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา การแสดงท่าทางต่างๆ จะแสดงออกมาอย่างเปิดเผย สามารถสรุปความได้จากวัจนภาษา คำพูดทุกอย่างที่พูดออกมาตรงจุดตามที่ผู้สื่อสารต้องการ ในระบบวัฒนธรรมแบบนี้ ความผูกพันของสมาชิกในระบบสังคมแบบนี้จะมีความเปราะบาง ถ้าหากสมาชิกรู้สึกถึงความไม่มั่นใจในกลุ่มแล้ว สมาชิกจะสามารถทำการย้ายหรือถอนตัวออกจากกลุ่มได้ทุกเมื่อ บุคคลในสังคมไม่ได้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและรวดเร็ว บุคคลในสังคมจะให้ความสำคัญระหว่างบุคคลน้อย นิยมใช้ข้อโต้แย้งมาถกเถียงกันเพื่อตัวเองจะได้เอาชนะจากฝ่ายอื่น มีความคิดสร้างสรรค์และมีความสนใจในนวัตกรรมใหม่ๆ จะเปิดรับสิ่งใหม่ๆ วัฒนธรรมที่มีลักษณะแบบนี้ เช่น วัฒนธรรมอเมริกัน วัฒนธรรมเยอรมันและวัฒนธรรมยุโรปส่วนใหญ่ ถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่มีบริบทต่ำ

มิติความแตกต่างทางวัฒนธรรมและบริบทของระบบวัฒนธรรมแสดงให้เห็นว่า คนที่มาจากระบบวัฒนธรรมที่ต่างกัน จะมีวิธีการสื่อสารและการตีความหมายที่ไม่เหมือนกัน การวิจัยเรื่องการปรับตัวของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทยจำเป็นต้องทำความเข้าใจมิติและบริบททางวัฒนธรรมของประเทศไทยและจีนก่อน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการสื่อสาร นำมาอธิบายพฤติกรรมต่างๆ ในการสื่อสารของกลุ่มสมรสได้ ในกรณีที่เกิดการ

ไม่เข้าใจกันหรือมีความขัดแย้งกัน การตระหนักถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม จะสามารถช่วยทำให้คู่สมรสทั้งสองฝ่ายเข้าใจซึ่งกันละกัน ให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

2.1.4 ค่านิยม 9 ประการของไทย (National Character in the Thai Nine Values Orientations)

นักวิชาการชาวไทยได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมของชาติไทย และได้กำหนดให้เป็นค่านิยม 9 ประการของคนไทย บ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะตัวของคนไทยและค่านิยมของชาติไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สุนทรี โคมิน, 2533 อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทรยุค, 2558)

ประการที่ 1 ค่านิยมการยึดถือตัวตน (Ego Orientation) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับตนเองที่คนไทยจะให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกและมากที่สุดคือจะให้ความสำคัญความเป็นตัวตนและรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีที่ตนต้องการ (Self Esteem) คนไทยจะไม่สามารถทนกับสถานการณ์ที่ถูกดูหมิ่นดูถูกความเป็นตัวตนรวมถึงไม่ทนกับการดูถูกคนใกล้ชิดเช่นญาติพี่น้องบิดามารดาและโดยปกติคนไทยจะมีกระบวนการหลีกเลี่ยงเพื่อที่จะลดความขัดแย้งที่ต้องเผชิญหน้ากับบุคคลที่เกี่ยวข้องที่อาจจะก่อให้เกิดความรู้สึกในแง่ลบผลที่เกิดขึ้นนี้กลายเป็นเสมือนรากที่สร้างค่านิยมใหม่ให้เกิดขึ้นเช่นการไว้หน้าบุคคลอื่นในที่สาธารณะการหลีกเลี่ยงการวิพากษ์บุคคลอื่นหรือความเกรงใจที่จะทำให้บุคคลอื่นอึดอัดใจ

ประการที่ 2 ค่านิยมเรื่องความกตัญญู (Grateful Relationship Orientation) เป็นค่านิยมเรื่องความกตัญญูรู้คุณเป็นค่านิยมที่เกิดจากความคิดที่จะปฏิสัมพันธ์ของบุคคลต่างๆ ด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจอย่างลึกซึ้งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในระดับที่ลึกซึ้งมีลักษณะความผูกพันทางจิตใจระหว่างบุคคลหนึ่งที่เป็นผู้ให้กับอีกบุคคลหนึ่งซึ่งเป็นผู้รับโดยผู้รับจะให้คุณค่ากับความสัมพันธ์ในลักษณะนี้มากจนมีความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณต่อกันหรือเรียกคุณลักษณะนี้ว่ากตัญญูส่วนค่านิยมที่เป็นผู้ให้ที่มักช่วยเหลือผู้อื่นเสมอเมื่อมีโอกาสเรียกว่าบุญคุณในสังคมไทยจะมีส่วนประกอบทั้งสองอย่างซึ่งคนไทยจะถูกหล่อหลอมค่านิยมนี้มาตั้งแต่วัยเยาว์และค่านิยมนี้มีความสำคัญมากในต่างจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับกรุงเทพมหานคร

ประการที่ 3 ค่านิยมเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ราบรื่น (Smooth Interpersonal Relationship Orientation) ค่านิยมนี้จะสะท้อนลักษณะของคนไทยได้อย่างชัดเจนคนไทยจะมีกริยาอ่อนนวลสุภาพอ่อนน้อมถ่อมตนและเป็นกันเองเพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ให้ราบรื่นซึ่งเป็นผลมาจากที่คนไทยให้ความสำคัญหรือให้คุณค่าเรื่องดังต่อไปนี้การรักษาน้ำใจกัน (Caring and Considerate) การปรับตัวให้เหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ (Responsive to Situations and Opportunities) ความมีน้ำใจเมตตา (Kind and Helpful) การควบคุมตัวเองหรืออดทนต่อทุกอย่าง (Self-controlled หรือ Tolerant-restrained) ความสุภาพและถ่อมตนเอง (Polite and Humble) อารมณ์สงบและสำรวม (Calm and Cautious) การประมาณตน (Contented) การมีความสัมพันธ์ในสังคม (Social Relation) ซึ่งเมื่อพิจารณาวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมตะวันตกจะมีความแตกต่างกันในค่านิยมค่อนข้างชัดเจนโดยวัฒนธรรมตะวันตกจะให้คุณค่ากับเรื่องความมั่นใจในตนเองความทะเยอทะยานและความสำเร็จของตนเองจนละเลยเรื่องความสุภาพ

ประการที่ 4 ค่านิยมเรื่องความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adjustment Orientation) จากผลวิจัยค่านิยมนี้จะทำให้พฤติกรรมของคนไทยเป็นไปในเชิงลบเช่น ไม่เคารพกฎเกณฑ์หรือไม่ปฏิบัติตามหลักการแต่จะขอยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ตัดสินใจต่าง ๆ ด้วยความง่าย ๆ ไม่คิดมากเช่นคำพูดที่ว่า “ไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตาย” หรือ “ทุกอย่างย่อมมีทางออก” “ไม่เป็นไรอะลุ่มอล่วยกันได้” เป็นต้นรวมทั้งจะมีพฤติกรรมตัดสินใจที่เปลี่ยนได้บ่อยหรือกล่าวสรุปได้ว่าในมุมมองของคนต่างชาติคนไทยจะมีลักษณะที่ไม่สามารถคาดเดาความคิดหรือพฤติกรรมได้ไม่ให้ความสำคัญที่เป็นข้อผูกมัดไม่ต้องการให้ระบุความรับผิดชอบที่ชัดเจน

ประการที่ 5 ค่านิยมเรื่องการนับถือศาสนาเป็นที่พึงทางใจ (Religion-psychical Orientation) งานวิจัยพบว่าในสังคมไทยให้ความสำคัญกับหลักธรรมและศาสนามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะในสังคมชนบทนอกจากนี้คนไทยจะให้ความสำคัญกับการทำบุญในวันสำคัญหรือเทศกาลต่างๆ เช่น การขึ้นบ้านใหม่วันคล้ายวันเกิดหรือวันปีใหม่นับถือศาสนาจะเป็นเสมือนที่พึ่งพิงจิตใจแต่คนไทยจะมีความรู้ที่แท้จริงเรื่องศาสนาพุทธน้อยมากคนไทยส่วนใหญ่จะเชื่อเรื่องบุญวาสนา (Good Karma) และกรรม (Bad Karma) และนำมาสัมพันธ์กับเรื่องต่างๆ ในชีวิตทั่วไปหรือเรื่องความสำเร็จของงานและหากเกิดความล้มเหลวในเรื่องใดก็มักจะเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมนอกจากนี้ยังเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติสิ่งลี้ลับที่ยากต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงการบนบานศาลกล่าวหรือการเชื่อหมอดู เป็นต้น

ประการที่ 6 ค่านิยมเรื่องการศึกษาและความสามารถ (Education and Competence Orientation) คือค่านิยมเรื่องการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพและความสามารถในการศึกษาในประเทศไทยให้ความสำคัญและมีความเชื่อว่าการศึกษจะทำให้บุคคลสามารถเลื่อนสถานะทางสังคมและจะมีโอกาสได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้นตามมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับการศึกษาเพราะว่าได้รับความรู้ที่

จะสามารถปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับและมีเกียรติศักดิ์ศรีในสังคมหรือกล่าวได้ว่าคนไทยจะเห็นความสำคัญของเปลือกหรือรูปแบบ (Form) มากกว่าเนื้อหา (Content) เช่น คนไทยจะสนใจการแต่งกายที่ดูดีเพื่อให้คนอื่นยอมรับคนไทยจะเรียนเพื่อให้ได้ปริญญาเพราะต้องการให้สังคมยอมรับหรือเพื่อที่จะยกสถานะของตนเป็นต้นนอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม (Form and Material Possession) เช่นการใส่เสื้อผ้าที่มียี่ห้อที่มีชื่อเสียงการใส่ทองที่จะแสดงถึงสถานะและความทันสมัย

ประการที่ 7 ค่านิยมเรื่องการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence Orientation) เป็นลักษณะการร่วมมือกันร่วมแรงร่วมใจกระทำกิจกรรมร่วมกันมักพบเห็นในสังคมชนบทมากกว่าสังคมในเมืองเช่นคนในหมู่บ้านเดียวกันจะช่วยเหลือกันในการดำเนินการฝนน้ำเข้านาข้าวและเกี่ยวเกี่ยวข้าวช่วยงานต่างๆ ในหมู่บ้านด้วยกัน นอกจากนี้ ยังรวมถึงการช่วยเหลือให้กำลังใจกันยามสุขทุกข์เช่นการเข้าเยี่ยมเด็กแรกเกิดการเจ็บป่วยหรือการเสียชีวิตเป็นต้นค่านิยมนี้ทำให้เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมเริ่มจากร่วมมือกันในสังคมกลุ่มเล็กและพัฒนาเป็นสังคมกลุ่มใหญ่เป็นสังคมถ้อยทีถ้อยอาศัย

ประการที่ 8 ค่านิยมเรื่องความสนุกสนาน (Fun and Pleasure Orientation) คือค่านิยมเรื่องความสนุกสนานคนไทยจะแสวงหาความสุขให้กับชีวิตด้วยความสนุกสนานอย่างเต็มที่แต่เชื่อว่าการทำงานหนักตลอดเวลาคือช่วงเวลาแห่งความทุกข์ดังนั้นคนไทยจะให้คุณค่ากับอะไรที่ง่ายๆ สบายไร้กังวลนั่นคือมีศิลปะในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขมองชีวิตเป็นความสนุกมักไม่ยอมให้สิ่งไม่ดีมากระทบจิตใจรวมทั้งคนไทยเบื่อง่ายจึงพยายามหาสิ่งที่มีความสนุกไปเรื่อยทำให้เป็นบุคคลที่หลีกเลี่ยงการให้คำมั่นสัญญาในการทำงานหนักแต่ค่านิยมนี้มีความแตกต่างกันระหว่างคนที่อยู่ชนบทและในเมืองนอกจากนี้คนไทยจะให้ความสำคัญกับการยืมหรือเรียกกลไกว่า Social Cosmetics เป็นจุดเริ่มต้นที่จะสร้างความสัมพันธ์เป็นการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ราบรื่นแต่ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมส่วนใหญ่จะเป็นไปอย่างง่ายๆ และผิวเผินมีลักษณะที่สนุกสนานตามธรรมชาติ

ประการที่ 9 ค่านิยมเรื่องการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน (Achievement-task Orientation) เป็นแรงผลักดันภายในที่กำหนดเป้าหมายที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานหนักแต่พบว่าคนไทยจะแตกต่างจากชาวตะวันตกที่จะกำหนดเป้าหมายของตนและมุ่งมั่นทำงานหนักเพื่อให้ตนนั้นประสบความสำเร็จในอาชีพให้ได้ส่วนคนไทยจะให้ความสำคัญกับการรักษาสถานภาพที่ดีเป็นส่วนประกอบของการทำงานสำเร็จเพราะมีความคิดว่าการทำงานหนักเพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้

จากค่านิยมไทยตามแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นแน่นอนว่าเมื่อสตรีจีนที่มีสามีไทยเข้ามาใช้ชีวิตต่อในประเทศไทยจะต้องพบเจอกับค่านิยมดังกล่าวอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อีกทั้งสตรีจีนยังมีค่านิยมของตนเองที่ติดตัวมาจากประเทศจีนซึ่งค่านิยมบางอย่างที่แตกต่างกันระหว่างไทยและจีนนั้นอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสังคมไทยได้เช่นกัน

2.1.5 ค่านิยม 8 ประการของจีน ((National Character in the Chinese Eight Values orientations)

ค่านิยมของคนจีน สรุปได้ได้เป็น 8 ประการ ดังนี้ Fan (2000 อ้างถึงใน พัชราภา เอื้ออมรวนิช, 2556)

ประการที่ 1 ค่านิยมเรื่องความรักชาติ (National Trait) คนจีนมีค่านิยมเรื่องความรักชาติเคารพประเพณีมีการศึกษามีความรู้มีการปกครองโดยผู้นำแทนที่การปกครองโดยกฎหมายมีความเท่าเทียมกันและมีความทันสมัยเดินทางสายกลาง

ประการที่ 2 ค่านิยมเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) โดยคนจีนจะมีความซื่อสัตย์มีเมตตารู้จักให้อภัยมีความเหมาะสมเริ่มต้นด้วยการมีพื้นฐานที่ดียอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมีความสามัคคีมีมารยาทมีความทันสมัยมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนมีกฎเกณฑ์ทางสังคมมีการตอบแทนบุญคุณด้วยคำขอบคุณและของขวัญและมีการตอบแทนทั้งในด้านที่ดีหรือด้านที่ไม่ดีที่บุคคลอื่นเคยทำให้

ประการที่ 3 ค่านิยมการให้ความสำคัญกับสังคมครอบครัว (Social (Family) Orientation) คนจีนให้ความสำคัญกับลูกเชื่อเรื่องความบริสุทธิ์ของผู้หญิงซื่อสัตย์ต่อบุคคลที่เหนือกว่าเชื่อฟังผู้ที่มีอายุมากกว่าเชื่อฟังผู้ที่มีอำนาจลำดับชั้นความสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับสถานะมีความกลมเกลียวกันภายในกลุ่มมีความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของประเพณีประเพณีหลักเลี่ยงการเผชิญหน้าชอบทำการกุศลและอยู่รวมกันเป็นครอบครัว

ประการที่ 4 ค่านิยมเรื่องทัศนคติในการทำงาน (Work Attitude) คนจีนทำงานหนักมีความรับผิดชอบประหยัคมีความพยายามมีความอดทนมีความรอบคอบและมีการปรับตัวที่ดี

ประการที่ 5 ค่านิยมเรื่องปรัชญาการทำธุรกิจ (Business Philosophy) คนจีนทำธุรกิจโดยไม่มีการแข่งขันไม่ได้ดูที่ผลกำไรเดินทางสายกลางมีการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลให้

ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระยะยาวไม่ใช่ผลกำไรมีความมั่งคั่งต่อต้านการคอร์รัปชันอนุรักษ์นิยม และมีจริยธรรมดีงาม

ประการที่ 6 ค่านิยมเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคล (Personal Traits) มีศีลธรรมมีความซื่อสัตย์มีความจริงใจมีความรู้ลึกถึงความละเอียดแก้ปัญหาได้ดีมีไหวพริบมีการพัฒนาตนเองมีความมั่นคงในตนเองรักษาตัวเองให้มีความสะอาดบริสุทธิ์มีความต้องการเพียงเล็กน้อยเชื่อฟังครอบครัวและชาติและเน้นการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ

ประการที่ 7 ค่านิยมเรื่องการบริหารเวลา (Time Orientation) ช่วงเวลาในอดีตมีมุมมองว่าเวลาหมุนรอบตัวมากกว่าเป็นเส้นตรงมองภาพรวมในระยะยาว

ประการที่ 8 ค่านิยมเรื่องความสัมพันธ์กับธรรมชาติ (Relationship with Nature) เชื่อในโชคชะตาพอใจในสิ่งที่เป็นอย่างอยู่และมีความประสานกันระหว่างบุคคลและธรรมชาติ

เมื่อสตรีจีนแต่งงานกับสามีไทยและใช้ชีวิตที่ประเทศไทยแต่เดิมมีค่านิยมแบบจีนที่ติดตัวมาที่บ้านเกิด ซึ่งค่านิยมบางอย่างที่แตกต่างกันระหว่างไทยและจีนนั้นอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการปรับตัวสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมไทย

2.1.6 ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม (Attitude, Beliefs, Value)

ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม (Attitude, Beliefs, Value) มีความสำคัญต่อบริบททางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างหลากหลาย การศึกษาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในระดับต่างๆ งานวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปยังทศนคติความเชื่อค่านิยม (Attitude, Beliefs, Value) ว่ามีผลต่อการรับรู้ตีความและมีผลต่อพฤติกรรมของคนในแต่ละวัฒนธรรมอย่างไร (จิราพร บุตรสันต์, 2539, น.15)

ทศนคติ (Attitude) เป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งในรูปแบบของความชอบหรือไม่ชอบ จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2538 อ้างถึงใน พัชราภา เอื้ออมรวนิช, 2556, น.27-29) กล่าวว่า คุณลักษณะของทศนคติ ประกอบด้วย

1) ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดประสบการณ์มีอิทธิพลอย่างมากต่อทศนคติการสะสมประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านกระบวนการ

ปะทะสังสรรค์กับสิ่งต่างๆ ในสังคมเป็นต้นว่าบุคคลสิ่งของสถานการณ์แวดล้อมและความผันแปรในสังคมมีผลโดยตรงต่อทัศนคติ

2) ทัศนคติมีคุณลักษณะของการประเมินทัศนคติเกิดจากการประเมินความคิดหรือความเชื่อที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งของบุคคลอื่นหรือเหตุการณ์ ฯลฯ ซึ่งจะเป็นสื่อกลางทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองทัศนคติมีธรรมชาติของการประเมินเป็นความคิดหรือความเชื่อที่มีความรู้สึกแฝงอยู่ด้วยการที่บุคคลหนึ่งมีทัศนคติอย่างไรต่อสิ่งใดขึ้นอยู่กับผลการประเมินความรู้ความคิดหรือความเชื่อที่มีเกี่ยวกับสิ่งนั้น

3) ทัศนคติมีคุณภาพและความเข้มแข็งจะเป็นสิ่งที่บอถึงความแตกต่างของทัศนคติที่แต่ละคนมีต่อสิ่งต่างๆ คุณภาพของทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้จากการประเมินเมื่อบุคคลประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็อาจมีทัศนคติทางบวก (ความรู้สึกชอบ) หรือทัศนคติทางลบ (ความรู้สึกไม่ชอบ) ต่อสิ่งนั้น ส่วนความเข้มแข็งจะบอถึงความมากน้อยของทัศนคติทางบวกหรือลบหรือบ่งชี้ระดับการประเมินเช่นชอบที่สุดชอบมากชอบปานกลางชอบน้อย

4) ทัศนคติมีความคงทนไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติคงทนและเปลี่ยนได้ไม่่ง่ายนักเนื่องจากสิ่งที่ประเมินมีความชัดเจนถูกต้องแน่นอนหรือในกรณีที่มีการสะสมประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้มานานพอในกรณีนี้การเพิ่มความรู้ใหม่หรือประสบการณ์ใหม่หรือแม้แต่การบังคับให้แสดงพฤติกรรมนั้นๆ อยู่เสมอก็อาจจะไม่มีผลทำให้ทัศนคติที่กล่าวข้างต้นเปลี่ยนแปลง

5) ทัศนคติต้องมีสิ่งที่หมายถึงนั่นคือทัศนคติต่ออะไรต่อบุคคลต่อสิ่งของหรือต่อสถานการณ์จะไม่มีทัศนคติลอยๆ ที่ไม่หมายถึงสิ่งใดและบุคคลจะต้องมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นทัศนคติจะแตกต่างกันตามระดับความแน่นอนชัดเจนและขอบเขตโครงสร้างซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนชนิดและคุณลักษณะของส่วนประกอบของสิ่งนั้น

6) ทัศนคติมีลักษณะความสัมพันธ์ทัศนคติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งของบุคคลอื่นหรือสถานการณ์และความสัมพันธ์นี้เป็นความรู้สึกงูใจความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงฉะนั้นเมื่อมีการประเมินความเชื่อมความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าวจะเกิดขึ้นในโครงสร้างของทัศนคตินอกจากความสัมพันธ์ข้างต้นยังมีความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละทัศนคติทั้งนี้เนื่องจากทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะประกอบด้วยหลายทัศนคติที่มีระดับความสัมพันธ์แตกต่างกัน

จิราพร บุตรสันต์ (2539, น.15) กล่าวว่า ความเชื่อ (Beliefs) คือความคิดของคนที่เชื่อว่าสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดรอบตัวเป็นความจริงความเชื่อมี 3 ระดับคือ

1) ความเชื่อส่วนกลาง (Central Belief) เป็นความเชื่อที่เกิดจากการอบรมสั่งสอนและสั่งสมจากสังคมจากการศึกษาครอบครัวศาสนาเป็นเวลานานจนฝังแน่นเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2) ความเชื่อในกฎระเบียบ (Authority Belief) เป็นความเชื่อที่เกิดจากการถ่ายทอดให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมซึ่งถ้าไม่ปฏิบัติตามจะได้รับการลงโทษทางกฎหมายหรือถูกสังคมประณาม

3) ความเชื่อรอบนอก (Peripheral Belief) เป็นความรู้สึกรสหรือรสนิยมต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว

สมสุตา ศรีวัฒนานนท์ (2547, น.46) กล่าวว่า ค่านิยม (Value) คือความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมหนึ่งๆ ว่าสิ่งใดถูกหรือผิดดีหรือเลวรวมทั้งการประเมินค่าสิ่งต่างๆ ว่าเหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น โดยทั่วไปในแต่ละวัฒนธรรมค่านิยมจะมีความแตกต่างกันใน 2 มิติคือในแง่การให้ความสำคัญและในแง่ความเข้มข้นเช่นค่านิยมในเรื่องการเคารพผู้อาวุโสเป็นค่านิยมในทางบวกและมีความเข้มข้นมากในสังคมไทยในขณะที่สังคมอื่นอาจจะมองว่าเป็นกลางและมีความเข้มข้นน้อยคนในสังคมไม่ได้ใส่ใจในค่านิยมนี้มากนัก

ในสังคมไทยค่านิยมที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนได้แก่

- 1) การเคารพผู้อาวุโส
- 2) ความเกรงใจและรักษาหน้าแก่ผู้อื่น
- 3) การรักษาความกลมเกลียวและหลีกเลี่ยงปัญหาและความขัดแย้ง
- 4) การปล่อยตามเวลาและกรรม
- 5) ความยืดหยุ่นและทำอะไรสบายๆ
- 6) การเน้นเรื่องพรรคพวก
- 7) ความเอื้ออาทรและช่วยเหลือ

2.2 แนวคิดการปรับตัว

2.2.1 ความหมายของการปรับตัว

Kim (1978 อ้างถึงใน ธานีษฐ์ กองแก้ว, 2544, น.1) กล่าวว่า การปรับตัวทางวัฒนธรรมเป็น ขบวนการปรับความคิดทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลที่ได้เข้าไปอยู่ในสังคมใหม่

Gudykunst (1998 อ้างถึงใน ธานีษฐ์ กองแก้ว, 2544, น.1) กล่าวว่า การปรับตัวของผู้ที่เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ก็คือการที่ผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่หรือผู้แปลกหน้าต้องจัดการกับความไม่แน่ใจและความกังวลใจที่เกิดขึ้นในสังคมวัฒนธรรมใหม่หรือสังคมวัฒนธรรมของเจ้าบ้านให้ได้

Takeuchi et al. (2005) กล่าวว่า การปรับตัวคือระดับของความรู้สึกสบายไร้กังวลของบุคคลที่มีต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่และการทำงานในต่างประเทศการลดความกังวลใจ ความรู้สึกไม่แน่นอนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโดยที่มนุษย์จะมีความรู้สึกสะดวกสบายมากขึ้น ขณะที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีวัฒนธรรมใหม่รวมทั้งสามารถปรับพฤติกรรมตนเองให้กลมกลืนกับสิ่งใหม่ได้

Zhang (2017, p.5) ได้กล่าวว่า การปรับตัวหมายถึงบุคคลสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ สามารถลดความขัดแย้งและความกดดันในทุกด้าน เพิ่มความสบายใจในจิตใจ

เจนจิรา ผลดี (2554, น.58) ได้กล่าวว่า การปรับตัวเป็นการที่บุคคลสามารถสร้างเสริมหรือปรับปรุงพฤติกรรมให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อสามารถดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข ทั้งร่างกายและจิตใจ สามารถนำพาตนเองให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคมและสภาพแวดล้อม

มยุรา ไกรกริ่ง (2556, น.16) ได้กล่าวว่า การปรับตัวเป็นการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ เมื่อมีการ

เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ เพื่อความอยู่รอดและมีชีวิตที่ดีขึ้น การปรับตัวที่เหมาะสมจะช่วยทำให้มีความมั่นคงและสุขภาพจิตใจที่ดีขึ้น

Kim (1994 อ้างถึงใน ธาณิษฐ์ กองแก้ว, 2544, น.8-15) ได้กล่าวว่า การสื่อสารเป็นแรงผลักดันที่สำคัญของกระบวนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมและการจัดการกับความกดดันและความกังวล

Chen (2017, p.31) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมข้ามชาติมี 2 ปัจจัย มีชื่อเรียกว่าวัฒนธรรมแบบมหภาคและวัฒนธรรมแบบจุลภาค วัฒนธรรมแบบมหภาค หมายถึงภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ ส่วนวัฒนธรรมแบบจุลภาค หมายถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของชีวิต เช่น ภาษา อาหาร ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ ช่วยนำทางไปสู่วิธีการปรับตัวของแต่ละคน

กันทิมา กุญชรณอยุธยา (1982 อ้างถึงใน พรพะเยาว์ กังเม้ง, 2556) กล่าวว่าผู้แปลทงหน้าต้องการที่จะควบคุมความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อที่จะจัดการกับสิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมใหม่ให้ได้ โดยการใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือจะเกิดการเรียนรู้และเผชิญกับสถานการณ์ที่มีปัญหาต่างๆ ผ่านทางการสื่อสารทั้งในเชิงวัจนะและอวัจนะทั้งในการสื่อสารระดับระหว่างบุคคลและระดับสื่อมวลชน Peterson, Jensen, and River (1965 อ้างถึงใน พรพะเยาว์ กังเม้ง, 2556) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นเสมือนตัวเชื่อมของกระบวนการทางสังคมเป็นวิธีหรือขั้นตอนที่มนุษย์ใช้ในการจัดการสร้างความมั่นคงและปรับปรุงการดำเนินชีวิตในสังคมซึ่งกระบวนการทางสังคมนี้จะขึ้นอยู่กับความสะสมแลกเปลี่ยนและส่งผ่านความรู้และความรู้เ็นเองก็ขึ้นอยู่กับ การสื่อสาร

กันยา สุวรรณแสง (2553 อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทระกุล, 2558) กล่าวว่า การปรับตัวมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการคือ

- 1) การปรับตัวเพื่อเอาชนะสิ่งแวดล้อมหรือปัญหาเพื่อถ่วงดุลสิ่งที่ตนเองยังขาดอยู่
 - 2) การปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือปัญหาเมื่อไม่สามารถเอาชนะได้
- มนุษย์จึงต้องปรับตนเองให้สอดคล้องตามสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาสมดุล

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2545 อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทรยุทธ, 2558) แบ่งกระบวนการปรับตัวเป็น 2 ลักษณะคือ

1) การปรับตัวที่สามารถผสมผสาน (Integrating Adjustment) คือสามารถปรับตัวได้แบบสมบูรณ์เมื่อเผชิญกับอุปสรรคหรือปัญหาโดยการปรับตัวลักษณะนี้นักพลจะไม่มีข้อขุนมัวหมองใจแต่ในบางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจไม่ได้รับการแก้ไขแต่บุคคลสามารถยอมรับสภาพและปรับจิตใจปรับความคิดตนเองได้

2) การปรับตัวแบบไม่สามารถผสมผสานได้ (Non-integration Adjustment) คือไม่สามารถเผชิญกับปัญหาหรือไม่สามารถแก้ปัญหาได้ในบางกรณีบุคคลอาจมีวิธีลดความตึงเครียดได้แต่ยังเหลือความไม่สบายใจหรือยังคาใจอยู่บ้างจึงถือว่าการปรับตัวที่ไม่สมบูรณ์บุคคลจึงมีกระบวนการป้องกันตนเอง (Defense Mechanisms) เพื่อมาใช้ช่วยลดภาวะอารมณ์ที่เป็นลบลง

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปรับตัวของผู้พลกหน้าที่เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่หรือในสังคมเจ้าบ้านซึ่ง Kim (1979) ได้เสนอสังขรณ์ 5 ข้อที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและการปรับตัวดังนี้

1) กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการทางธรรมชาติที่บุคคลจะปรับตัวเมื่อบุคคลนั้นถูกเลี้ยงดูและหล่อหลอมมาจากสังคมหนึ่งและได้ย้ายเข้าไปอยู่ในอีกสังคมวัฒนธรรมใหม่

2) กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นผ่านกระบวนการสื่อสาร

3) รูปแบบของการสื่อสารของผู้พลกหน้าที่จะสะท้อนถึงการปรับตัวทางวัฒนธรรมของผู้พลกหน้านั้น

4) กระบวนการสื่อสารเพื่อการปรับตัวทางวัฒนธรรมเป็นขบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องที่เกิดขึ้นผ่านความสัมพันธ์ระหว่างผู้พลกหน้าและสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม

5) ผู้พลกหน้าจะเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของสังคมเจ้าบ้านซึ่งระบบย่อยนี้จะเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางวัฒนธรรมมากและผู้พลกหน้าไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับระบบสังคมทั้งหมดของสังคมเจ้าบ้านได้

จะเห็นได้ว่าการปรับตัวนั้นจะต้องอาศัยการสื่อสารเข้ามาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้กระบวนการปรับตัวดำเนินต่อไปได้

2.2.2 กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรม

กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมนั้นมีอิทธิพลไม่เฉพาะแต่กับการปรับตัวของคนแปลกหน้าเท่านั้นแต่รวมถึงเงื่อนไขที่เกิดขึ้นหรือการพัฒนาของสังคมเจ้าบ้านด้วย โดยกระบวนการปรับตัวเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนแปลกหน้ากับสภาพแวดล้อมซึ่งการปรับตัวของบุคคลที่มีประสบการณ์คล้ายกัน 2 คนอาจจะมีความแตกต่างกันในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันก็เป็นได้ (Gudykunst & Kim, 1992 อ้างถึงใน พรพะเยาว์ กิ่งเม่ง, 2556)

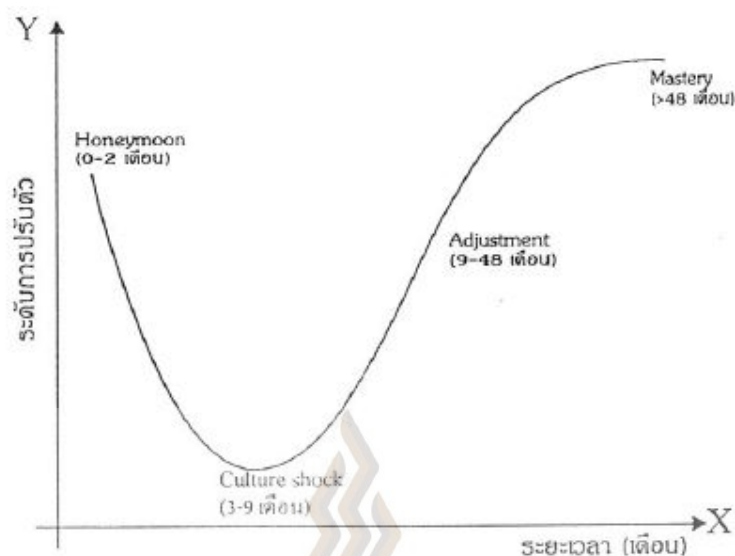
จุดเริ่มต้นที่สำคัญของการศึกษาการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมมาจากการศึกษาของ Lysgaard (1955 อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทรยุค, 2558) ที่ศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลจากประเทศนอร์เวย์จำนวน 200 คนที่ได้รับทุน Fulbright โดยส่วนใหญ่เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในส่วนของกิจการด้านการศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา การศึกษาของ Lysgaard ที่สำคัญคือเรื่องกระบวนการปรับตัวได้มีการศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่องและสุดท้ายได้เสนอโมเดลการปรับตัวทางจิตวิทยาที่มีลักษณะกราฟคล้ายรูปตัวยู (U Curve Model Theory) แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1) ระยะน้ำผึ้งพระจันทร์ (Honeymoon Stage) เป็นระยะแรกที่บุคคลเริ่มต้นการใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิมในระยะบุคคลจะมีสภาวะจิตใจอารมณ์ที่เต็มไปด้วยความตื่นตาตื่นใจกับสิ่งใหม่รอบตัว

2) ระยะหาววัฒนธรรมใหม่ (Culture Shock Stage) เป็นช่วงที่บุคคลเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงเกิดความสับสนกับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมใหม่ที่บุคคลกำลังใช้ชีวิตอยู่ บุคคลพยายามหาหนทางหรือวิธีการที่จัดการเอาชนะ โดยบุคคลมีความรู้สึกอารมณ์ที่กำลังสับสนเศร้าหุนหันรู้สึกโดดเดี่ยวคิดถึงบ้านหรือสภาพแวดล้อมที่เคยอยู่

3) ระยะการปรับตัว (Adjustment Stage) เป็นช่วงเวลาที่บุคคลทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมที่แตกต่างและพยายามที่จะเปิดรับสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างเช่นค่านิยมทัศนคติ มีการสื่อสารกับชาวพื้นเมืองมากขึ้นเพื่อปรับตนเองให้สามารถใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง

4) ระยะเป็นเจ้านายตนเอง (Mastery Stage) เป็นระยะที่บุคคลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมใหม่โดยบุคคลมีอารมณ์ที่มั่นคงและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างกลมกลืนในสภาพแวดล้อมใหม่

รูปที่ 2.1 เส้นกราฟแสดงระยะการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม U Curve Model

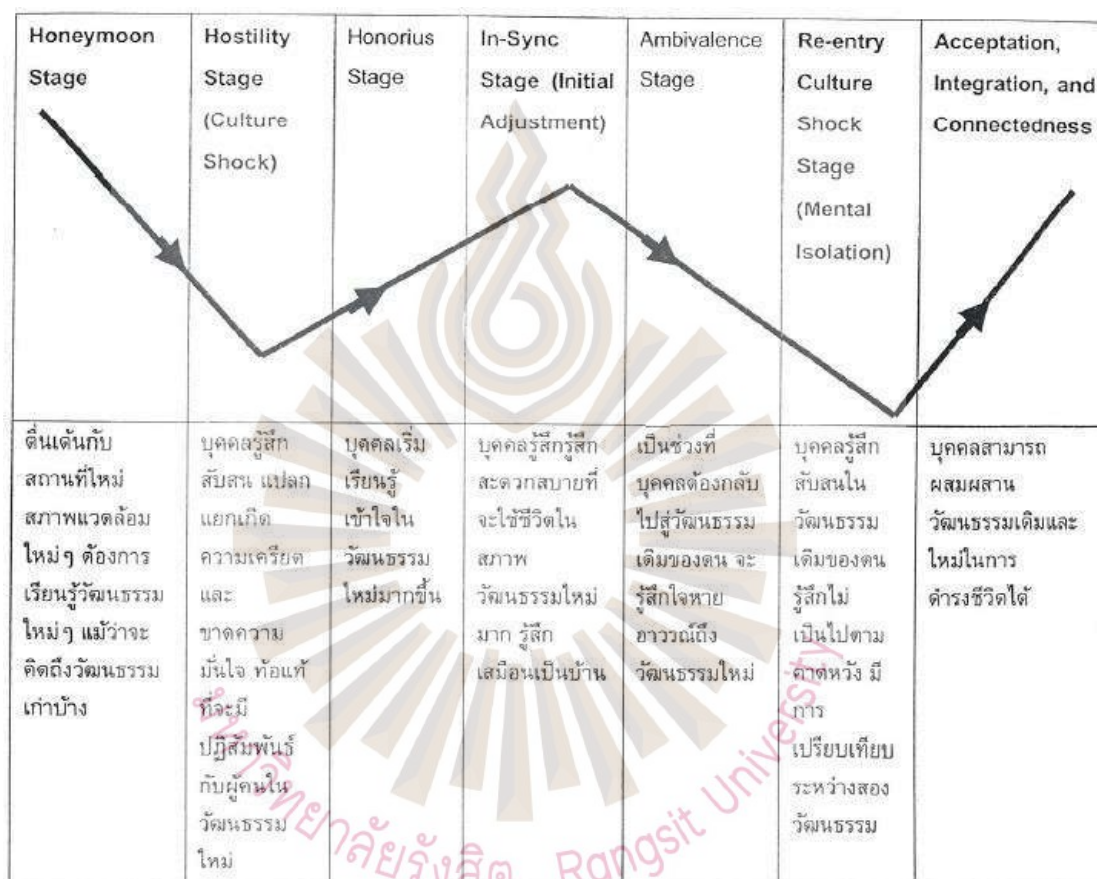
ที่มา: Lysgaard, 1955

Gullahorn and Gullahorn (1963 อ้างถึงใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548) ได้เสนอแบบจำลองที่อธิบายถึงช่วงต่างๆ รวม 7 ช่วงของกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่แสดงได้เป็นรูปตัว W (W Curve Transition Model) ซึ่งมักใช้กับผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมใหม่อย่างถาวรช่วงต่างๆ มีดังนี้

- 1) Honeymoon Stage เป็นช่วงที่ผู้มาใหม่เกิดความตื่นตาตื่นใจมีความอยากรู้อยากเห็นวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่ตนเพิ่งเข้ามาอยู่แม้จะรู้สึกคิดถึงบ้านบ้างเล็กน้อยก็ตาม
- 2) Hostility Stage (Culture Shock) เป็นช่วงที่บุคคลรู้สึกสับสนแปลกแยกเครียดและทำอะไรไม่ถูกในวัฒนธรรมใหม่จนขาดความมั่นใจและท้อแท้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนของวัฒนธรรมเจ้าบ้าน
- 3) Humorous stage เป็นช่วงที่บุคคลรู้สึกเข้าที่เข้าทางมากขึ้นในวัฒนธรรมใหม่ได้เรียนรู้ทำความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากสิ่งที่ผ่านมา
- 4) In - Sync Stage เป็นช่วงที่บุคคลรู้สึกว่าวัฒนธรรมใหม่เป็นเสมือนบ้านของตนเองรู้สึกปลอดภัยและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเจ้าบ้าน
- 5) Ambivalence Stage เป็นช่วงที่ก่อนบุคคลนั้นจะต้องกลับไปสู่วัฒนธรรมเดิมของตนเองจึงรู้สึกใจหายและอาลัยวัฒนธรรมใหม่ประกอบกับความรู้สึกตื้นตันที่จะได้กลับบ้าน

6) Re-entry Culture Shock Stage เป็นช่วงที่บุคคลกลับสู่วัฒนธรรมเดิมของตนแล้วแต่กลับรู้สึกว่าการวัฒนธรรมเก่าแตกต่างไปจากความคาดหวังและต่างจากที่เคยเป็น

7) Re-socialization Stage เป็นช่วงที่บุคคลค่อยๆ ปรับตัวกลับเข้าสู่วัฒนธรรมเดิมของตน

รูปที่ 2.2 แบบจำลองรูปตัว W (W Curve Transition Model)

ที่มา: Gullahorn & Gullahorn, 1963

Oberg (1960 อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทยุคล, 2558) ได้ศึกษาเรื่องความหวาดหวั่นวัฒนธรรมใหม่ (Cultural Shock) เป็นสภาวะที่บุคคลเกิดความกระวนกระวายสับสนเมื่อไปอยู่ในอีกวัฒนธรรมหนึ่งซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพสังคมสภาพแวดล้อมรวมถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมเดิมที่คุ้นเคยโดยบุคคลจะเริ่มมีปฏิกิริยาปฏิเสธสภาพแวดล้อมที่อึดอัดรู้สึกไม่สะดวกสบายจากนั้นจะมีพฤติกรรมถอยห่างหลีกเลี่ยงออกไปการฟื้นฟูสภาวะของการหวาดหวั่น

วัฒนธรรมใหม่มีสามแนวทางที่สำคัญคือเริ่มจากทำความเข้าใจกับชาตินั้นโดยผ่านการสื่อสาร ดังนั้นจำเป็นจะต้องฝึกฝนการใช้ภาษาของชาตินั้นให้ได้จากนั้นพยายามเข้าใจวัฒนธรรมใหม่และผสมผสานกับวัฒนธรรมเดิมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของตนสุดท้ายคือควรหาบุคคลที่มีความอดทน เห็นอกเห็นใจและเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมเป็นผู้รับฟังที่ดีแม้ว่าอาจจะไม่ได้ช่วยอะไรมากมายแต่จะทำให้ผู้ที่เกิดสภาวะการหวาดหวั่นวัฒนธรรมใหม่ได้ปลดปล่อยความรู้สึกที่อัดอั้นกังวลใจทำให้รู้สึกดีขึ้นแนวคิดการปรับตัวทางวัฒนธรรมของ Oberg ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ

- 1) ขั้นต้นตาตื่นใจ (Honeymoon Stage) เป็นระยะเวลาแรกที่บุคคลเริ่มต้นการใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่ มองว่าทุกสิ่งทุกอย่างในวัฒนธรรมใหม่เป็นสิ่งที่น่าสนุกสนาน น่าตื่นตื้นเต้นน่าสนใจ
- 2) ขั้นวิกฤติหรือต่อต้าน (Crisis Stage) เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มเห็นความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนขึ้น มีความอึดอัดกับข้อใจจากการตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture Shock) จนอาจทำให้เกิดความรู้สึก หงุดหงิด ซึมเศร้า กังวล กลัว ตามมา
- 3) ขั้นฟื้นตัว (Recovery Stage) ผู้ย้ายถิ่นจะเริ่มมีพัฒนาการในการดำเนินชีวิตประจำวันและมีความรู้สึกสบายใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- 4) ขั้นการปรับตัว (Adjustment Stage) เป็นช่วงที่ผู้ย้ายถิ่นรู้สึกว่าตนเป็นคนต่างถิ่นลดลง รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมใหม่ รู้สึกว่าสามารถทำให้วัฒนธรรมของตนเองและการอยู่อาศัยในวัฒนธรรมใหม่ไปด้วยกันได้อย่างมีสมดุล

แนวคิดการปรับตัวทางวัฒนธรรมของ Oberg ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของผู้ย้ายถิ่นในการปรับตัวทางวัฒนธรรมนั้นมีลักษณะขึ้นลงเป็นโค้งแบบโมเดลตัวยู (U-curve) ซึ่งเป็นการอธิบายเส้นโค้งอารมณ์ขึ้นลงของผู้ย้ายถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่แรกเริ่มที่ผู้ย้ายถิ่นรู้สึกสบายใจและมองวัฒนธรรมเจ้าบ้านในแง่ดีต่อมาเกิดความรู้สึกทางลบต่อวัฒนธรรมใหม่แล้วค่อยๆ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคยได้

จากแนวคิดที่ได้นำเสนอแล้วข้างต้น สามารถเห็นได้ว่า สตรีจีนที่มีสามีไทยและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทย คงไม่สามารถหลีกเลี่ยงและต้องผ่านกระบวนการปรับตัวตามที่แต่ละแนวคิดได้นำเสนอไว้ ระหว่างอยู่ในกระบวนการนี้ สตรีจีนจะมีความสามารถทางการสื่อสารและวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมอย่างไร จึงเป็นประเด็นที่งานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาและค้นหาคำตอบ

2.2.3 บริบทในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

วงหทัย ต้นชีวะวงศ์ (2554 อ้างถึงใน พัทธราภา เอื้ออมรวณิช, 2556) กล่าวว่า บริบทหมายถึง สภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมในเชิงกายภาพและในเชิงสังคมของกระบวนการสื่อสารบริบทเป็นอีกปัจจัยที่กำหนดการสื่อสารระหว่างบุคคลและขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

เมตตา วิวัฒนานุกูล (2548) กล่าวว่าบริบทและสภาพแวดล้อมครอบคลุมสื่อต่างๆ มากมาย ตั้งแต่เวลาสถานที่บรรยากาศสภาพสังคมเศรษฐกิจการเมืองศาสนากฎหมายบรรทัดฐานและบทบาทของสื่อมวลชนซึ่งรวมถึงระดับความแตกต่างในด้านต่างๆ ทั้งนี้บริบทและสภาพแวดล้อมต่างๆ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมในลักษณะที่มีอิทธิพลต่อกันและกันกล่าวคือวัฒนธรรมกำหนดสภาพแวดล้อมและบริบทการสื่อสารเช่นการใช้พื้นที่และระยะห่างถูกกำหนดโดยวัฒนธรรมบริบทแต่ละบริบทต้องคำนึงถึงกฎในการสื่อสารต่างกันระดับการผ่อนปรนทางกฎหมายและสังคมมีผลต่อการปรับตัวของบุคคลขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมก็เป็นตัวกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมความสามารถและประสิทธิภาพของการสื่อสารต่างวัฒนธรรมจึงขึ้นอยู่กับความเข้าใจและตระหนักถึงองค์ประกอบแต่ละตัวในกระบวนการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม

Taft (1977 อ้างถึงใน พัทธราภา เอื้ออมรวณิช, 2556) ได้เสนอสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการปรับตัวและการสื่อสารต่างวัฒนธรรมออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

1) กลุ่มที่เดินทางออกนอกดินแดนประเทศหรือถิ่นที่อยู่เดิมเข้าสู่ประเทศหรือถิ่นที่อยู่ใหม่ซึ่งเป็นการเปลี่ยนชั่วคราวซึ่ง Taft เรียกว่า Sojourning เช่นการไปท่องเที่ยวศึกษาทำงานติดต่อธุรกิจหรือปฏิบัติการกิจต่างๆ ในต่างประเทศโดยในกลุ่มนี้มักจะเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่อย่างมีเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นความตั้งใจมาเองหรือได้รับมอบหมายมาก็ตาม

2) กลุ่มที่ย้ายภูมิลำเนาเดิมมาตั้งรกรากใหม่ในต่างแดนหรือกลุ่มที่เข้าตั้งรกราก (Setting) เช่น ผู้ลี้ภัยผู้อพยพข้ามแดนที่มีทั้งสมัครใจและไม่สมัครใจที่จะย้ายเข้ามาเพื่อต้องการเป็นสมาชิกของสังคมใหม่อย่างถาวรเช่นเดียวกับการอพยพของคนในชนบทเล็กๆ เข้าสู่ตัวเมืองรวมถึงผู้ย้ายไปตั้งรกรากในต่างประเทศโดยผู้อพยพข้ามประเทศไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวเมื่อไปถึงประเทศนั้นใหม่ๆ ก็ย่อมต้องการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง

3) กลุ่มที่ต้องปรับตัวภายในดินแดนหรือประเทศเดิมของตนเองเนื่องจากมีการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม (Subcultural Mobility) เกิดขึ้นโดยการสื่อสารต่างวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มที่สามารถและไม่สามารถปรับเปลี่ยนกับวัฒนธรรมใหม่ได้รวมทั้งช่องว่างระหว่างคนที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์เดิมไว้กับคนรุ่นใหม่ที่ได้รับเอาวัฒนธรรมกระแสหลักจนสูญเสียเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์เดิมของตนเอง

4) กลุ่มที่ต้องปรับตัวอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม (Change in Society) ในขณะที่กลุ่มที่ 3 เกิดการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมภายในสังคมที่ตนอยู่แต่การเปลี่ยนแปลงในกลุ่มนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคมดังนั้นกลุ่ม 3 และกลุ่ม 4 จึงมีความสัมพันธ์และมีลักษณะใกล้เคียงกันมากแต่ต่างกันที่เป้าหมายเท่านั้นโดยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีวัฒนธรรมต่างกันได้

5) กลุ่มที่แยกตัวออกจากเดิมหรือเปลี่ยนสถานะเดิมของตน (Segregation) เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสเกี่ยวข้องกับการสื่อสารต่างวัฒนธรรมเช่นคนที่ปลดเกษียณการแต่งงานวัยเรียนก้าวเข้าสู่วัยทำงานหรือก้าวแรกของการเข้าสู่มหาวิทยาลัยในช่วงที่ผละออกจากสิ่งเดิมที่ตนเองเคยเป็นอยู่บุคคลต้องปรับตัวและทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมใหม่ที่ตนเคยเป็นอยู่การปฏิบัติตัวที่ไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมในสถานะใหม่ของตนจึงอาจก่อให้เกิดความล้มเหลวในการสื่อสารได้

จากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการปรับตัวและการสื่อสารต่างวัฒนธรรม 5 กลุ่มข้างต้นนี้สตรีจีนถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่ย้ายภูมิลำเนาเดิมมาตั้งรกรากใหม่ในต่างแดนดังนั้นการพบเจอกับบริบททางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างไทยและจีนย่อมส่งผลต่อการปรับตัวของสตรีจีนด้วย

Down and Stea (1977 อ้างถึงใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548, น.141) กล่าวว่า

1) พฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับวัฒนธรรมหนึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ดูหมองว่าไม่เหมาะสมสำหรับอีกรัฒนธรรมหนึ่งทั้งที่พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมแบบเดียวกัน

2) คนที่มาจากวัฒนธรรมหนึ่งอาจจะไม่เข้าใจและไม่รู้ว่าเขาควรปฏิบัติอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมแบบหนึ่งในวัฒนธรรมที่ต่างจากตน

การที่บุคคลก้าวเข้ามาสู่สังคมใหม่ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองนั้นความรู้สึกว่าเป็นคนแปลกหน้าในสังคมใหม่ย่อมจะต้องเกิดขึ้นและเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนแปลกหน้าในสังคมนั้นๆ บุคคลจะต้องมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวเพื่อให้เข้ากับบริบท

สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ในสังคมใหม่ที่ตนเองเข้ามาอาศัยอยู่ซึ่งการปรับตัวถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

สตรีจีนที่แต่งงานกับสามีไทยและเข้ามาใช้ชีวิตในสังคมไทยนั้นเป็นบุคคลที่มาจากประเทศที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมไทยซึ่งแน่นอนว่าระหว่างการใช้ชีวิตนั้นต้องเจอวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ติดตัวมาสตรีจีนต้องพบเจอกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องอาศัยการปรับตัวในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ตนสามารถใช้ชีวิตการสมรสอย่างมีความสุขและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมไทยได้

ดังนั้น แนวคิดการปรับตัวที่หมายรวมถึงบริบททางสังคมไทยที่มีส่วนต่อการปรับตัวของสตรีจีนนั้นจึงเป็นอีกแนวคิดสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบในการหาคำตอบถึงปัญหาและการแก้ไขปัญหาในการปรับตัวของสตรีจีนในการวิจัยครั้งนี้

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Chen (2017) ศึกษาเรื่อง The Current Intermarriage between China and Thailand: A Study of Chinese and Thai People Based on Guangxi Province in China มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การแต่งงานข้ามชาติจีนและไทยติดตามและวิจัยกระบวนการพัฒนาของการแต่งงานข้ามชาติจีนและไทยในทางสี่เพื่อทำความเข้าใจสภาพที่เป็นอยู่และลักษณะของการแต่งงานข้ามชาติจีนและไทยเพื่อวิเคราะห์และเสนอสาเหตุและอิทธิพลของการแต่งงานข้ามชาติจีนและไทยสำรวจกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการพัฒนาของการแต่งงานข้ามชาติจีนและไทยและยังให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับคนหนุ่มสาวในการแต่งงานข้ามชาติจีนและไทยระเบียบวิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก จากสามี ภรรยาข้ามชาติจำนวน 35 คู่และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมผลการวิจัยพบว่าการแต่งงานข้ามชาติของจีนและไทยมีลักษณะที่หลากหลายมากขึ้น การแต่งงานลักษณะทางการเมืองลดลง การแต่งงานแบบเสรีมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ปริมาณและคุณภาพได้รับการพัฒนา ไม่เพียงแต่เป็นการแต่งงานข้ามชาติที่เกิดจากการค้าระหว่างจีนกับไทยแต่ยังมีการแต่งงานข้ามชาติที่เกิดจากความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมด้วย เหตุผลที่เกิดการแต่งงานข้ามชาติจีนและ

ไทยมีหลายอย่าง เช่น การแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของโลกาภิวัตน์ ความปรารถนาที่มีต่อวัฒนธรรมต่างประเทศ วัฒนธรรมและศาสนาที่คล้ายคลึงกัน การเพิ่มการติดต่อระหว่างจีนและไทย ในการแต่งงานข้ามชาติจีนและไทยความขัดแย้งเกิดขึ้นจากวัฒนธรรมเป็นหลักแม้ว่าแนวโน้มโดยรวมจะเริ่มดีขึ้นแต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ายังคงต้องใช้เวลาในการปรับตัวแต่กระบวนการปรับตัวก็เป็นเรื่องยากต้องเข้าใจซึ่งกันและกันยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกันและกัน นอกเหนือจากความขัดแย้งทางวัฒนธรรมแล้วปัจจัยระยะทางปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ ก็ส่งผลกระทบเหมือนกัน

Guan (2016) ศึกษาเรื่อง China -Japan Transnational Marriage and the Cultural Adaptability of Chinese Women in It มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวของผู้หญิงจีนที่แต่งงานข้ามชาติกับคนญี่ปุ่นและวิธีการคงเสถียรภาพของการแต่งงานข้ามชาติระหว่างจีน - ญี่ปุ่น ระเบียบวิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลจำนวน 22 คนโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวของผู้หญิงจีนที่แต่งงานข้ามชาติกับคนญี่ปุ่นมีกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ระยะน้ำผึ้งพระจันทร์ (Honeymoon Stage) เจ้าสาวจีนรู้สึกทุกอย่างสดใสใหม่ทุกอย่างเป็นที่ชื่นชอบอยาก رؤอยากเห็นหรือรักใคร่กับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อเทียบกับประเทศจีนที่มีวัฒนธรรมค่อนข้างล้าหลัง "ญี่ปุ่นดีจริงๆ" กลายเป็นความรู้สึกแรกๆของเจ้าสาวจีนส่วนใหญ่ 2) ระยะหวาดหวั่นวัฒนธรรมใหม่ (Culture Shock Stage) หลังจากความแปลกใหม่ในระยะสั้นจางหายไปเจ้าสาวจีนต้องเริ่มปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมญี่ปุ่นและมีบทบาททางสังคมของตนเองในญี่ปุ่นแต่การมีบทบาททางสังคมต้องใช้กระบวนการระยะยาวซึ่งต้องเรียนรู้เป็นเวลานานเจ้าสาวจีนใน "ช่วงเวลาว่าง" นี้คงหนีไม่พ้นความรู้สึกเสียใจและความเหงา 3) ระยะการปรับตัว (Adjustment Stage) ผู้หญิงจีนเริ่มมีความเข้าใจกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่แตกต่างกันและเริ่มปรับวัฒนธรรมบ้านเกิดและวัฒนธรรมต่างประเทศอย่างมีสติในวิธีที่เหมาะสมเพื่อปรับให้เข้ากับกระบวนการของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันกระบวนการนี้มีความสำคัญมากสำหรับการแต่งงานข้ามชาติและการปรับตัวที่ดีสามารถเอาชนะความไม่ลงรอยกันทางจิตใจต่างๆ ได้อย่างราบรื่น 4) ระยะเป็นเจ้านายตนเอง (Mastery Stage) ในช่วงเวลานี้ผู้หญิงจีนได้ยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้เริ่มรวมตัวกับบทบาทใหม่ของพวกเขาเริ่มที่จะปฏิบัติด้วยวัฒนธรรมญี่ปุ่นและทำตัวให้สอดคล้องกับกฎระเบียบทางสังคมของญี่ปุ่นพยายามที่จะทำให้การแสดงของพวกเขาเช่นเดียวกับคนญี่ปุ่น

สำหรับวิธีการคงเสถียรภาพของการแต่งงานข้ามชาติระหว่างจีน-ญี่ปุ่น ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอ 4 ข้อดังนี้

- 1) สร้างแนวคิดที่ถูกต้องในการเลือกคู่ครองข้ามชาติ เพื่อแก้ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมที่ยากลำบากในการแต่งงานข้ามชาติจีน-ญี่ปุ่นจากต้นทาง
- 2) สนับสนุนให้ผู้หญิงที่แต่งงานกับคนต่างชาติแล้วมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเทศที่ตนอยู่เพื่อเพิ่มบทบาททางสังคมให้มากขึ้น
- 3) เสริมสร้างงานวิจัยทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นแนวทางและประโยชน์แก่ผู้หญิงจีนที่แต่งงานข้ามชาติ
- 4) สร้างเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้หญิงจีนที่แต่งงานข้ามชาติ

Zheng (2017) ศึกษาเรื่อง Study of Cross-Cultural Adaption Situations of Thai Students in Kunming Colleges and Universities มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อต่างประเทศและศึกษาการปรับตัวทางจิตใจและทางการเรียนของนักศึกษาไทยระเบียบวิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานคือการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมการวิเคราะห์เอกสาร และการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาไทยจำนวน 154 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในเมืองคุนหมิง

ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อต่างประเทศหลักๆ มี 5 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาระดับภาษาจีน 2) ต้องการประสบการณ์การศึกษาในต่างประเทศเนื่องจากมีประโยชน์สำหรับการหางานในอนาคต 3) เพื่อที่จะฝึกความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในต่างประเทศ 4) มาเรียนที่เมืองคุนหมิงโดยผ่านโครงการต่างๆ 5) ความดึงดูดใจของเมืองคุนหมิงสำหรับด้านการปรับตัว นักศึกษาไทยที่เรียนในเมืองคุนหมิงสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพภูมิอากาศหอพักแหล่งช้อปปิ้งและการใช้เงินหยวนบัตรธนาคารและบัตรโทรศัพท์แต่ยังต้องใช้เวลาปรับตัวกับห้องน้ำสาธารณะอาหารสถานที่สาธารณะที่แออัดและวุ่นวายและคุณภาพงานบริการที่ไม่น่าพึงพอใจในสังคมจีน ในด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลนักศึกษาไทยจะปรับตัวได้ดีสำหรับพวกเขาคนจีนเป็นมิตรใจดีและเข้ากันได้ง่ายไม่ยากที่จะเข้าใจความคิดของคนจีนพวกเขาตั้งใจจะสื่อสารกับคนจีนปัญหาที่โดดเด่นที่สุดคือการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นค่อนข้างแคบและจำกัดส่วนใหญ่จะสื่อสารเฉพาะนักศึกษาจากประเทศอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โอกาสที่จะแลกเปลี่ยน

กับนักศึกษาต่างชาติจากประเทศตะวันตกและนักศึกษาจีนค่อนข้างน้อยเนื่องจากภาษาจีนของพวกเขาอยู่ในระดับต่ำจึงเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารกับคนจีนอีกอย่างคนจีนขาดความเข้าใจและใส่ใจในสถานการณ์ของพวกเขาในระดับหนึ่งในด้านการปรับตัวทางจิตใจสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับนักเรียนไทยคือความรู้สึกคิดถึงบ้านเกิดและญาติพี่น้องประการที่สองคือพวกเขามักจะรู้สึกเหงาและเมื่อรู้สึกว่ามีชีวิตไม่น่าสนใจไม่อยากทำอะไรและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของคนอื่นที่มีต่อตัวเอง ในด้านการปรับตัวทางการเรียนปัญหาหลักคือการพัฒนาความรู้ระดับมืออาชีพอของตนเอง

ธานีฎ์ กองแก้ว (2544) ศึกษาเรื่องการสื่อสารและการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติในมหาวิทยาลัยไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติความสามารถทางการสื่อสารภายใต้วัฒนธรรมไทยของอาจารย์ต่างชาติความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการสื่อสารและระดับการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติและศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติระเบียบวิธีการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 104 ชุดและทำการสัมภาษณ์เจาะลึกอาจารย์ต่างชาติเป็นจำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่าระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทยเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติสัญชาติของอาจารย์ต่างชาติและระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทยเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถทางการสื่อสารภายใต้วัฒนธรรมไทยของอาจารย์ต่างชาติ ส่วนความสามารถทางความคิดและความสามารถทางอารมณ์และความรู้สึกไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติในขณะที่ความสามารถทางด้านพฤติกรรมและความสามารถในการสื่อสารภายใต้วัฒนธรรมไทย โดยรวมมีความสัมพันธ์กับระดับการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติสัญชาติของเพื่อนสนิทพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติในขณะที่สื่อวิทยุมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของอาจารย์ต่างชาติ

สมสุดา ศรีวัฒนานนท์ (2547) ศึกษาเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการทำงานของพนักงานชาวไทยและชาวตะวันตกได้ศึกษารูปแบบวิธีการสื่อสารประเภทต่างๆ ที่มีประสิทธิผลที่สุดต่อการทำงานรวมทั้งศึกษาปัญหาและปัจจัยความสัมฤทธิ์ผลในการสื่อสารในการทำงานระหว่างพนักงานชาวไทยและชาวตะวันตกโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มตัวอย่างใน

การวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 30 คนแบ่งเป็นพนักงานชาวไทยจำนวน 18 คนและพนักงานชาวยุโรปจำนวน 12 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามกึ่งอิงโครงสร้างแบบปลายเปิดผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการสื่อสาร ตามทิศทางการสื่อสารคือแนวดิ่งแนวดั้งแนวนอนแนวนอนตามช่องทางการสื่อสารคือการสื่อสารทางเดียวการสื่อสารสองทางมีการสื่อสารที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการมีการสื่อสารแบบใช้ถ้อยคำและการสื่อสารแบบไม่ใช้ถ้อยคำ พนักงานทั้งสองฝ่ายใช้วิธีการสื่อสารทั้งแบบวัจนและอวัจนภาษา แต่วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิผลที่สุดคือแบบวัจนจะได้แก่การสนทนาต่อหน้าการเขียนและการใช้การสนทนาต่อหน้ากับการเขียนร่วมกัน ส่วนปัญหาในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการทำงานของพนักงานชาวไทยและชาวยุโรปมี 4 ประการคือภาษาค่านิยมพฤติกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อปัจจัยการสื่อสารที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลมี 3 ประการคือภาษาทักษะในการสื่อสารและการปรับทัศนคติและค่านิยมระหว่างพนักงานชาวไทยและชาวตะวันตก

ภริดา โกเชก (2548) ศึกษาเรื่องการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีผลต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติ: ศึกษากรณีชาวพม่าในจังหวัดพรมแดนประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบจำลองการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีผลต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติและศึกษาอิทธิพลของปัจจัยในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวโดยทำการศึกษาปัจจัยด้านการสื่อสารของทั้งประเทศไทยและประเทศพม่าควบคู่กันไป เป็นการวิจัยแบบผสมผสานกันระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งเดียวจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนพม่าที่จดทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวกับกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยในเขต 3 จังหวัดพรมแดนประเทศไทยได้แก่จังหวัดเชียงรายตากและระนองจำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบSimple Random Sampling จากบัญชีรายชื่อแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนอย่างถูกต้อง จากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน เพื่อเป็นส่วนเสริมในการวิเคราะห์ผลการวิจัยให้เกิดความคล่องลึก ผลการวิจัยพบว่า

1) แบบจำลองการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีผลต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติชาวพม่าที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยแบบจำลองประกอบด้วยปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ความสามารถด้านการสื่อสารในสังคมไทยทัศนคติที่มีต่อคนไทยในสังคมไทยและพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนมีผลต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติชาวพม่า

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติของพม่าได้แก่ คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ความสามารถด้านการสื่อสารในสังคมไทยและทัศนคติที่มีต่อคนไทยในสังคมไทยนั้นคือคนข้ามชาติที่มีปัจจัยในด้านต่างๆ ดังกล่าวในระดับสูงจะส่งผลให้มีการปรับตัวในระดับสูงเช่นกันส่วนพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อการปรับตัวนั้นคือคนข้ามชาติที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนของประเทศพม่าในระดับสูงจะส่งผลให้มีการปรับตัวในสังคมไทยน้อยลง

3) ปัจจัยความสามารถด้านการสื่อสารในสังคมไทยยังมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติของพม่าโดยส่งผ่านพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของคนข้ามชาติชาวพม่าอีกด้วยและปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ยังมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติชาวพม่าโดยส่งผ่านความสามารถด้านการสื่อสารในสังคมไทยทัศนคติที่มีต่อคนไทยในสังคมไทยและพฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของคนข้ามชาติชาวพม่าพร้อมกันด้วย

นิลอุบล บัวงาม (2545) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของกลุ่มสมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรสมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติที่กลุ่มสมรสไทย-อเมริกันมีต่อครอบครัวและเครือญาติทั้งสองฝ่ายวิธีการสื่อสารระหว่างกลุ่มสมรส ต้องสื่อสารกันในเรื่องที่เกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติและสำรวจหาตัวแปรที่มีผลต่อทัศนคติที่กลุ่มสมรสมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยด้านการสื่อสารในครอบครัวผนวกกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบกับการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มสมรสไทย-อเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวน 40 คู่ ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มสมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่นิยามคำว่าครอบครัวและเครือญาติตนเองว่าหมายถึงบิดามารดาของตนเองและนิยามครอบครัวและเครือญาติของกลุ่มสมรสว่าหมายถึงบิดามารดาของกลุ่มสมรส

2) กลุ่มสมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่ต้องการให้ครอบครัวของตนให้คำแนะนำในขณะที่ต้องการให้ครอบครัวของกลุ่มสมรสยอมรับตนเองเป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว

3) ครอบครัวและเครือญาติของกลุ่มสมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่มีบทบาทในการให้การยอมรับในการสมรสและตัวเขย-สะใภ้

4) คู่สมรสไทย-อเมริกันส่วนใหญ่มีความรู้สึกพอใจกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของตนเองและรู้สึกยอมรับได้กับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรส

5) คู่สมรสฝ่ายไทยส่วนใหญ่สื่อสารแบบอ้อมเมื่อต้องสื่อสารถึงความรู้สึกในทางลบที่มีต่อครอบครัวคู่สมรสให้คู่สมรสของตนรับรู้ในขณะที่ฝ่ายอเมริกันสื่อสารแบบตรงไปตรงมา

6) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่คู่สมรสมีต่อบทบาทของครอบครัวและเครือญาติคืออายุอายุสมรสการสื่อสารระหว่างคู่สมรสระยะห่างในการพักอาศัยความสามารถทางภาษาวัฒนธรรมตลอดจนบุคลิกส่วนบุคคล

พระเพทแก้ว กิ่งเม่ง (2557) ศึกษาเรื่องความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิตมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางการสื่อสารของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิตภายใต้วัฒนธรรมไทยการปรับตัวของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิตและความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางการสื่อสารภายใต้วัฒนธรรมไทยกับการปรับตัวของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิตระเบียบวิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานคือการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกมีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 กลุ่มคือกลุ่มนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรChinese Business School จำนวน 20 คนและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับนักศึกษาและหลักสูตรจำนวน 5 คนและการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาจีนที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรChinese Business School ที่เป็นประชากรทั้งหมด 67 คนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานที่ 1-2 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีt-test และทดสอบสมมติฐานที่ 3 ใช้วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1) แนวคิดพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลคือหลีกเลี่ยงการแข่งขันทางการศึกษาที่มีสูงภายในประเทศจีนเพิ่มโอกาสที่ดีในการทำงานในอนาคตขึ้นชอบผู้คนและวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเรียนในประเทศไทย

2) ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ (1) มีความสามารถในการตีความหมายอยู่ในระดับสูงที่ค่าเฉลี่ย3.66คือสามารถตีความภาษาท่าทางของคนไทยได้ว่าต้องการจะสื่อสารอะไรเช่นพยักหน้าการพนมมือการโบกมือและ (2) ความสามารถทางด้านทักษะการฟังการพูดการอ่านการเขียนคือความสามารถทางทักษะการฟังของ

นักศึกษาจีนอยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.24 แต่ความสามารถทางด้านทักษะการพูดการอ่าน การเขียนมีความสามารถอยู่ที่ระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 2.46, 2.01, 1.71 ตามลำดับ

3) การปรับตัวของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิตแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ (1) การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 2.78 คือนักศึกษาจีนสามารถเริ่มต้นสนทนากับคนแปลกหน้าที่เป็นคนไทยได้รองลงมาคือภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน (2) การปรับตัวด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.16 คือนักศึกษาจีนมีการวางแผนการศึกษาสามารถปรับตัวเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้นเช่นงานกีฬามหาวิทยาลัย กิจกรรม Freshy Day & Night

4) แรงจูงใจในความคาดหวังของนักศึกษาจีนคือการขึ้นชอบหลงใหลวัฒนธรรมไทยต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่คาดหวังการหลีกเลี่ยงปัญหาว่างงานในอนาคต

5) ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวคือการเรียนรู้และยอมรับถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและจีน

6) ปัญหาและอุปสรรคคือเรื่องภาษานักศึกษาจีนยังขาดทักษะด้านการฟังการพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทย

7) ความสามารถในการสื่อสารภายใต้วัฒนธรรมไทยไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.641 คือนักศึกษาจีนสามารถปรับตัวในสิ่งแวดล้อมสังคมวัฒนธรรมใหม่ได้ถึงแม้จะพบปัญหาอุปสรรคในเรื่องของภาษา

พัชรภา เอื้ออมรวนิช (2556) ศึกษาเรื่องการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัววิธีการแก้ไขปัญหาและเข้าใจถึงการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เพื่อให้ผู้อรรถภายใต้บริบทของสังคมไทยงานวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์กลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจีนรวมทั้งการวิเคราะห์เอกสารผลการวิจัยพบว่าบริบททางสังคมไทยมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีนโดยสิ่งที่พบว่าเป็นปัญหาในการปรับตัวคือปัญหาเรื่องภาษาอาหารและความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมบางอย่างของประเทศไทย อีกทั้งยังพบว่าภาษาไทยยังเป็นปัญหาสำคัญต่อความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนซึ่งการศึกษาใน

ห้องเรียนรวมทั้งการเปิดเผยตนเองของนักศึกษาจีนนั้นมีส่วนช่วยสร้างทักษะความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมให้แก่นักศึกษาจีนและช่วยให้นักศึกษาจีนสามารถปรับตัวอยู่ในประเทศไทยได้ง่ายขึ้นนอกจากนี้ยังพบว่าทัศนคติความเชื่อค่านิยม รวมทั้งมีหลากหลายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างไทยและจีนไม่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีนแต่อย่างใด เนื่องจากนักศึกษาจีนเลือกปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยโดยเลือกปรับตัวเฉพาะวัฒนธรรมที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีเท่านั้นโดยในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้พบค่านิยมเพิ่มเติมของประเทศจีนได้แก่ค่านิยมการทำงานกลุ่มและมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าวัฒนธรรมองค์กรที่แตกต่างกันรวมทั้งการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักศึกษาจีนนั้นไม่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีน

เจนจิรา ผลดี (2554) ศึกษาเรื่องการสมรสข้ามวัฒนธรรม: แนวทางการปรับตัวและผลกระทบต่อสังคมไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพวิถีชีวิตและสาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทยผลกระทบที่มีต่อสถาบันครอบครัวสังคมและวัฒนธรรมไทยและแนวทางการปรับตัวของคนไทยที่สมรสข้ามวัฒนธรรมโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมที่เป็นคนไทยจำนวน 18 รายคณะกรรมการของสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลกจำนวน 7 รายและการสนทนากลุ่มคู่สมรสที่สมัครใจจำนวน 9 รายวิเคราะห์ข้อมูลแบบตีความและสรุปข้อมูลสำคัญจากบทสนทนา ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้สมรสมีความศรัทธาในความรักแท้ ดำรงชีพอย่างพอเพียงใช้จ่ายถือหลักประหยัดมัธยัสถ์อดออมจัดระเบียบสมรส บุตร/ธิดาถือสองสัญชาติเลี้ยงดูบุตร/ธิดาให้มีเหตุผลคาดหวังให้บุตร/ธิดาพูดได้สองภาษาบิดาเป็นหลักในกรอบมจริยธรรมบุตร/ธิดา ส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษ จีนไทยสื่อสารเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง บุตร/ธิดาใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ มีวัฒนธรรมอยู่แบบเครือญาติให้เกียรติผู้อาวุโส พี่ดูแลน้อง สาเหตุของการตัดสินใจสมรสข้ามวัฒนธรรมของคนไทย ฝ่ายภายนอกต้องการมีครอบครัวอบอุ่นประสบผลสำเร็จไม่หย่าร้างมีส่วนร่วมสร้างสันติภาพโลกตามอุดมคติหลักปรัชญา บิดา/มารดาญาติอาวุโสไม่มีส่วนในการตัดสินใจฝ่ายจิตใจภายใน(ฝ่ายจิตวิญญาณ) เชื่อว่าเป็นเจตจำนงของพระเจ้าที่ต้องการให้สมรสเพื่อพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์แบบ

2) ผลกระทบต่อสังคม เป็นครอบครัวที่มีคู่สมรสเพียงคนเดียวไม่หย่าร้าง ไม่เสพสิ่งเสพติด ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม รับผิดชอบครอบครัว มีศูนย์กลางอยู่ที่ความรักแท้

ให้คุณค่าด้านจริยธรรม ส่งเสริมค่านิยมนับถือคุณค่าความดีเล็้งคุณบุตร/ธิดาให้รักนวลสงวนตัว ไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรมีจิตอาสา อยู่เพื่อผู้อื่น สังคมและประเทศชาติ วัฒนธรรมการให้เกียรติผู้อาวุโสตามระบบเครือญาติสามิ/ภรรยาสิทธิเท่าเทียมกัน

3) แนวทางการปรับตัวองค์กรมีโครงสร้างดูแลแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มเป็นระบบตามเชื้อชาติแผนกครอบคลุมรับพรเป็นหน่วยงานกลางให้คำปรึกษาจัดอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเพื่อจัดกรอบแนวคิดทบทวนความเข้าใจหลักปรัชญาอยู่เสมอด้านตัวผู้สมรสเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้วยตนเองศึกษากฎหมายการสมรสกับชาวต่างชาติทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลความแตกต่างทางวัฒนธรรมใช้หลักปรัชญาเป็นแนวทางปรับตัวบนพื้นฐาน"ความเชื่อ"มีอุดมคติสูงสุด คือ"สร้างสันติภาพให้เกิดในโลก" ผ่านสถาบันครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็งเป็นความเชื่อเฉพาะกลุ่ม "ให้ทำความดีมีชีวิตหลังความตาย" สร้างแรงจูงใจให้ทำความดีเพื่อสร้างตัวตนที่ดีก่อนไปสู่โลกฝ่ายวิญญาณหลังความตายเพื่ออยู่ร่วมกับคู่ของตนตลอดนิรันดร์

มยุรา ไกรกริ่ง (2550) วิจัยเรื่อง ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติว่ามีวิธีการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับคู่ครองที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมอย่างไรด้วยการศึกษาแบบรายกรณีโดยวิธีการสัมภาษณ์จากการเลือกกรณีศึกษาแบบเจาะจงจำนวน 3 คนโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือเป็นหญิงไทยที่ใช้ชีวิตอยู่กับชาวต่างชาติอย่างน้อยปีที่แต่งงานหรือไม่แต่งงานและอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน ได้แก่จังหวัดเพชรบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้หญิงไทยตัดสินใจแต่งงานกับชาวต่างชาติคือ การหลีกเลี่ยงความลำบาก และประสบการณ์ความรักที่ผิดหวังจากผู้ชายไทยที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัวรวมถึงความคาดหวังจากคนในชุมชนท้องถิ่นที่สนับสนุนให้ลูกหลานเห็นถึงข้อดีของการมีสามีเป็นชาวต่างชาติที่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวให้ดีขึ้นผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติจึงแสวงหาโอกาสให้กับชีวิตและคาดหวังกับอนาคตของตนเอง จึงพยายามเปลี่ยนแปลงสภาพความเป็นอยู่ทำให้เกิดเป็นค่านิยมในปัจจุบันถึงแม้ว่ากรอบความเชื่อเดิมๆ ที่ถูกสังคมครอบงำเอาไว้โดยเฉพาะภาพลักษณ์ของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติซึ่งมักจะถูกมองว่ามีจุดประสงค์เพียงเพื่อหาผลประโยชน์จากชาวต่างชาติแต่จากการที่ได้รับฟังข้อมูลจากเจ้าของประสบการณ์ทำให้ทราบถึงค่านิยมที่แฝงอยู่ภายใต้การกระทำเหล่านั้นอันประกอบไปด้วยความกตัญญูที่มีต่อพ่อแม่ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและความคาดหวังจากชุมชน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย” เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ในการวิจัยครั้งนี้ จากทฤษฎี กรอบแนวคิดที่ได้นำเสนอมาแล้วนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีระเบียบวิธีการวิจัยที่ประกอบด้วย หัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 แหล่งข้อมูล
- 3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แหล่งข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงสตรีจีน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และเอกสารทางวิชาการต่างๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 กลุ่มสตรีจีน

ผู้วิจัยเลือกศึกษากับสตรีจีนที่มีสามีไทย โดยทั้งคู่ได้ใช้ชีวิตการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทย

เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาดีที่สุดหรือมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด

3.1.2 เอกสารทางวิชาการ

ผู้วิจัยเลือกศึกษากับงานวิจัยบทความและเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นของการวิจัยครั้งนี้

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มสตรีจีนและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นการซักถามและพูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์จากแนวคำถามแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ตอบคำถามเรื่องราวและแสดงทัศนะได้อย่างอิสระ โดยคำนึงถึงความสำคัญของทัศนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Believe) และค่านิยม (Value) ของสตรีจีน โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับแหล่งข้อมูลจำนวน 14 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 อายุ 32 ปี อาชีพพนักงานบริษัท เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่จังหวัดสมุทรปราการมา 2 ปี
- 2) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 อายุ 36 ปี อาชีพพนักงานบริษัท เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่มณฑลชานตงประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครมา 2 ปี

- 3) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 อายุ 27 ปี อาชีพอิสระ เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่มณฑลยูนนาน ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่จังหวัดปทุมธานีมา 3 ปี
- 4) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 อายุ 26 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่มณฑลยูนนาน ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่จังหวัดปทุมธานีมา 4 ปี
- 5) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 อายุ 35 ปี อาชีพพนักงานขาย เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่จังหวัดสมุทรปราการมา 6 ปี
- 6) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 อายุ 34 ปี อาชีพพนักงานบริษัท เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่จังหวัดปทุมธานีมา 7 ปี
- 7) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 อายุ 42 ปี อาชีพพนักงานบริษัท เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่มณฑลเจ้อเจียงประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครมา 8 ปี
- 8) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 อายุ 38 ปี อาชีพแม่บ้าน เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่จังหวัดสระบุรีมา 9 ปี
- 9) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 อายุ 47 ปี อาชีพครู เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่มณฑลเสฉวน ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครมา 12 ปี
- 10) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10 อายุ 35 ปี อาชีพครู เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วงประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครมา 13 ปี
- 11) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11 อายุ 38 ปี อาชีพครู เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่เขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครมา 13 ปี
- 12) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12 อายุ 35 ปี อาชีพธุรกิจส่วนตัว เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่เขตปกครองตนเองมองโกเลีย ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่จังหวัดเชียงใหม่มา 17 ปี
- 13) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13 อายุ 42 ปี อาชีพนักธุรกิจ เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่มณฑลซานตง ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครมา 17 ปี
- 14) ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14 อายุ 44 ปี อาชีพนักธุรกิจ เป็นสตรีจีน มีภูมิลำเนาเดิมที่มณฑลยูนนาน ประเทศจีน แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตที่กรุงเทพมหานครมา 17 ปี

3.2.2 การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

ผู้วิจัยจะค้นคว้างานวิจัยบทความและเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์และใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูล โดยมีเครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มสตรีจีนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยจะทำหน้าที่ในการดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ในระหว่างที่ทำการเก็บข้อมูลนั้น จะมีการบันทึกเสียง และการจดบันทึก โดยใช้แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) ร่วมกับการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยผู้วิจัยจะกำหนดประเด็นไว้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ มีประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ปัญหาในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน
- 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน
- 3) การเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน
- 4) ความแตกต่างในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย
- 5) ประสบการณ์พบเจอปัญหาในการสื่อสารระหว่างสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับคนอื่นๆ ในสังคมไทย
- 6) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีน ภายใต้บริบทสังคมไทย มีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา
- 7) แนวทางหรือวิธีการที่คาดหวังว่าจะช่วยให้สตรีจีน สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น

8) กระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย

9) การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น

10) ประสบการณ์ที่สตรีจีนสมรสกับคู่สมรสไทย ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย และสามารถรับรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น

11) สตรีจีนมีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยในการสมรสและสังคมไทยในระยะยาว

12) คำแนะนำหรือคำปรึกษาสำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ที่ต้องดูแลหรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย

13) ในการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย มีการค้นหาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

14) สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย ภายใต้บริบทสังคมไทย มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมากกว่าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย

15) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมมีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างสตรีจีนและสังคมไทย

3.4 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยติดต่อกับสตรีจีนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตในการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2) หลังจากได้รับการอนุญาตจากผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยติดต่อผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย หากได้รับความยินยอม จะทำการนัดหมายวันเวลาเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก

3) เวลาทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยจะใช้แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) เพื่อได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย นอกจากนั้นจะใช้วิธีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ในประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อให้ได้แง่มุมใหม่หรือข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์กับงานวิจัยได้

3.4.2 การเก็บข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองมีอุปกรณ์ต่างๆที่ช่วยในการบันทึกและเก็บข้อมูลเช่นสมุดบันทึก

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จุดมุ่งหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการค้นหาคำตอบในเรื่องความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เอกสารครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการถอดคลิปเสียงจากการสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้น และจัดระบบข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน ทำการกำหนดประเด็นของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาเชื่อมโยงในประเด็นแต่ละประเด็น จากนั้นให้ความหมายหรือจำแนกตามปัญหำของการวิจัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นจะดำเนินการไปพร้อมๆ กัน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมโดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้จากแหล่งข้อมูลเพื่ออธิบายและได้คำตอบถึงความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มสตรีจีนที่มีสามีเป็นคนไทย โดยใช้ชีวิตการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทย จำนวน 14 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเสนอการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีน ภายใต้บริบทสังคมไทย มีประเด็น ดังต่อไปนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มสตรีจีน ที่แต่งงานกับสามีคนไทย และใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ดังนี้

4.1.1 ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

1) ปัจจัยด้านภาษา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สตรีจีนบางคนได้มีการเรียนภาษาไทยที่สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ แต่ไม่ได้มีความเข้าใจในทุกคำศัพท์ เช่น มุขต่างๆ ทำให้ขาดความมั่นใจ รู้สึกว่าตัวเองยังเป็นคนนอก หรือการสื่อสารบางครั้ง อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด ไม่สามารถแสดงสิ่งที่ต้องการจะสื่อได้อย่างชัดเจน บางคนไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ใช้วิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษ แต่ก็อาจไม่ได้มีความชำนาญทั้งผู้พูดและฟัง เข้าใจไม่ตรงกัน มีความยากลำบากที่จะต้องสื่อสารกับคนอื่นๆ ทำให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่เป็นที่พอใจแก่ทุกฝ่าย

กลุ่มตัวอย่างบางคนมองว่าความสามารถในการใช้ภาษาไทย เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร หากสามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ จะทำให้สามารถที่จะสื่อสารกับคนอื่น ๆ เข้าใจสื่อหรือสารต่างๆ ได้ สามารถปรับตัว เข้าใจ และอยู่อย่างมีความสุขในสังคมไทยได้ ถ้าไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ก็ต้องสามารถสื่อสารด้วยภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ หากไม่มีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ จะเป็นเรื่องยากในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน

“ความสามารถด้านภาษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารหากไม่มีเครื่องมือการสื่อสารจะเป็นเรื่องยากมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ภาษาเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก หากสามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ จะช่วยเพิ่มความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ภาษาสำคัญที่สุด ต้องรู้ภาษาไทย ถ้าไม่รู้ภาษาไทยหรือรู้แค่นิดๆ หน่อยๆ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจะมีปัญหา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ภาษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เป็นทักษะที่ต้องมี ถ้าไม่รู้ภาษาก็ไม่สามารถสื่อสาร ไม่รู้จะใช้ชีวิตด้วยกันอย่างไร” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ความสามารถด้านภาษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ไม่รู้ภาษาไทยเหมือนเดินในที่มืด อยู่ในสังคมไทยยากลำบาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ภาษา โดยเฉพาะความสามารถที่เข้าใจภาษาไทย เป็นปัจจัยที่สำคัญมากๆ หากไม่ได้มีความสามารถด้านภาษาไทย อาจจะได้มีคู่สมรสที่เป็นคนไทยด้วยซ้ำ ภาษาทำให้ได้รู้จักกัน พูดคุยกัน และเมื่อมีปัญหากัน สามารถทำความเข้าใจกันได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ความรู้ภาษาไทยสำคัญที่สุด ถ้าไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ก็ต้องสื่อสารด้วยภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ ทำให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมถูกจำกัดอยู่ในระดับผิวเผิน ไม่ลึกซึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็ไม่ได้สนิทสนมเท่าที่ควร” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“พูดภาษาไทยได้ แต่ยังแสดงออกได้ไม่ดีนัก คำศัพท์ภาษาไทยที่มีไม่มากพอ บางครั้งการใช้คำที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด แสดงออกได้ ไม่เต็มที่ ในสิ่งที่ต้องการจะสื่อ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ตัวเองไม่รู้ภาษาไทยสื่อสารกับคนอื่นได้แต่ภาษาอังกฤษเท่านั้น และภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาแม่ของตัวเองและคนที่สื่อสารด้วย จึงแสดงความคิดที่แท้จริงได้ไม่เต็มที่ แสดงได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ทำให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่เป็นที่พอใจแก่ทุกฝ่าย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ตัวเองภาษาไทยไม่ค่อยดี สื่อสารกับสามีด้วยภาษาอังกฤษ มีความยากลำบากที่จะต้องสื่อสารกับคนอื่น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“จริงๆ ตัวเองไปเรียนภาษาไทยมา การสื่อสารทั่วไปแทบไม่มีปัญหาอะไร แต่เมื่อเจอเรื่องที่ต้องเป็นเจ้าของภาษาไทยถึงจะรู้ ถ้าไม่ได้โตมาในเมืองไทย จะไม่สามารถเกิดได้ เช่น มุมต่าง ๆ เวลานั้นก็จะขาดความมั่นใจ รู้สึกว่าตัวเองยังเป็นคนนอก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ภาษา หากไม่รู้ภาษาไทยจะลำบากมาก ไม่สามารถสื่อสารได้ และจะมีปัญหาต่างๆ ตามมาแน่นอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

2) ปัจจัยเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การเติบโตมาในครอบครัวที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น ในเรื่องของการตั้งครุฑ ที่ครอบครัวฝ่ายชายมองว่าผู้หญิงที่ตั้งครุฑ เหมือนกับคนทั่วไป ทานอะไรก็ได้ ออกไปไหนมาไหนได้ แต่ทางวัฒนธรรมของจีน ครอบครัวฝ่ายหญิงจะมองว่า ต้องระวังให้มากที่สุด ไม่ออกนอกบ้าน และใส่ในเสื้อผ้าอย่างมากมาย ทำให้การสื่อสารที่จะทำให้เข้าใจร่วมกันเป็นไปได้ยาก หรือบางคนขัดแย้งกัน

ในเรื่องการพูดเสียงดัง ที่คนจีนมักจะพูดเสียงดัง แต่คนไทยจะคิดว่าพูดเสียงดังเพราะไม่พอใจหรือโกรธ และเกิดความไม่ชอบ รับไม่ได้ แต่ความเป็นจริงคือ เป็นการพูดปกติ ความแตกต่างนี้เป็นปัญหาแก่การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเอง บางคนพบปัญหาในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน

“วัฒนธรรมแตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งกัน เช่น ตอนนี้เรากำลังท้องอยู่ ครอบครัวสามิเชื่อ ว่าผู้หญิงมีครรภ์ก็เหมือนกับคนทั่วไป ไม่มีความแตกต่างอะไรมาก กินอะไรก็ได้ตามต้องการ และออกไปเที่ยวข้างนอกก็ได้ สุขภาพร่างกายแข็งแรงก็พอ แต่ครอบครัวเรามองว่าผู้หญิงมีครรภ์ต้องระวังให้มาก พยายามอย่าทำอะไร ไม่ออกนอกบ้าน และใส่ใจเรื่องอาหารการกินความคิดที่แตกต่าง ทำให้เราสื่อสารกับทั้งสองฝ่ายในฐานะคนกลางได้ยากมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ความขัดแย้งทางวัฒนธรรมของจีนและไทยที่แตกต่างกัน บางครั้งพฤติกรรมของเราทำให้คนไทยเข้าใจผิด กระทั่งต่อการสื่อสารและเกิดความขัดแย้งกัน เช่น คนจีนมักจะพูดเสียงดัง ไม่เหมือนคนไทยที่พูดเบา ๆ ในชีวิตและการทำงาน ถ้าเราพูดเสียงดังนิดหน่อย คนไทยจะคิดว่าเราไม่พอใจหรือโกรธ น้ำเสียงไม่ดี และรับไม่ได้ แต่จริงๆ แล้วเราแค่พูดปกติ ความแตกต่างตรงนี้เป็นปัญหาแก่การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเองมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันหลังจากแต่งงานเข้ามาอยู่ในครอบครัวคนไทย พบว่า วิถีชีวิตต่างจากคนจีน มุมมองสถานการณ์ต่าง ๆ ต่างกัน รู้สึกไม่ชิน บางอย่างก็ยอมรับไม่ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

บางคนพบปัจจัยในวัฒนธรรมเรื่องความเท่าเทียม สังคมไทยยังให้ความสำคัญกับเรื่องผู้ชายเป็นใหญ่และเป็นผู้นำ ผู้หญิงจะต้องเป็นผู้ตาม แต่สตรีจีนบางคนมองว่า ทุกคนเท่าเทียม ต่างกันตรงความรับผิดชอบของแต่ละคน แต่ทุกคนมีเจตนาเดียวกันคือ ทำเพื่อครอบครัว

“ฐานะชายหญิงไม่เท่าเทียมกันในครอบครัว ผู้ชายเป็นใหญ่และเป็นผู้นำ แต่ตัวเองรู้สึกว่า มันต้องเท่าเทียมกัน แต่ความรับผิดชอบไม่เหมือนกัน แต่ทุกคนมีเจตนาเดียวกันคือทำเพื่อครอบครัว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

ในเรื่องการของการมีพี่น้อง วัฒนธรรมไทยที่จะต้องเสียสละเพื่อครอบครัวและน้อง อันเนื่องมาจากการเติบโตที่แตกต่างกัน และการปลูกฝังที่แตกต่างกัน

“ครอบครัวที่แตกต่างกัน เติบโตมาในสภาพแวดล้อมต่างกัน ตัวเองเป็นลูกคนเดียวในบ้าน ส่วนสามีเป็นลูกคนโต มีน้อง 3 คน เขาเสียสละเพื่อครอบครัวและน้องๆ เพราะเขาเป็นลูกคนโตเขาได้ช่วยดูแลครอบครัวและน้อง ตั้งแต่เขายังเป็นเด็ก ก็เลยชินกับบทบาทแบบนี้ แต่เราไม่ค่อยเข้าใจและรู้สึกว่บางทีไม่ต้องเสียสละมากขนาดนั้นก็ไ้ ทำให้มีปัญหาขัดแย้งกันเพราะเรื่องนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

ปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ของสามีไทยจะต่างคนต่างอยู่ พ่อแม่กับลูกไม่ได้แน่นแฟ้นมาก ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับ มองว่าเป็นการให้พื้นที่ส่วนตัว ไม่รบกวนกัน เมื่อมีหลานปู่ย่าคนไทยไม่ได้มาช่วยเหลือ แ่มาเยี่ยม สามีไทยมองว่าพ่อแม่ไม่มีหน้าที่ต้องมาสละเวลาช่วยเหลือหลานให้ แต่ทางครอบครัวจีน สมาชิกครอบครัวจะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะเต็มใจมาอยู่บ้านเพื่อช่วยเหลือหลาน

“ความสัมพันธ์ในครอบครัวไทยค่อนข้างแอถึงแม้ว่าอยู่ด้วยกันในบ้านเดียวกัน แต่พ่อแม่ลูกไม่ได้สนิทกันมากเหมือนต่างคนต่างอยู่ ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับ ภาระหน้าที่ระหว่างกันก็ไม่ชัดเจน ไม่เหมือนครอบครัวจีน สมาชิกครอบครัวจะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่สามีมองว่า นี่คือรูปแบบครอบครัวที่ดี พื้นที่ส่วนตัวของแต่ละคนชัดเจน ไม่เอามารวมกัน ไม่มีใครรบกวนใคร” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกไม่ได้แน่นแฟ้นมาก แตกต่างจาก ครอบครัวคนจีน ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน แต่ลูกคนไทยเมื่อโตขึ้น พ่อแม่ไม่ค่อยใส่ใจชีวิตลูกมากนัก และลูก ๆ ก็ไม่ได้พึ่งพาพ่อแม่ เช่น เมื่อมีหลาน ปู่ย่าคนไทยไม่ได้มาช่วยเหลือ แ่มาเยี่ยมเฉยๆ ถ้าเป็นทางจีน จะเต็มใจมาอยู่บ้านเพื่อช่วยเหลือหลาน สามีไทยมองว่าพ่อแม่ไม่มีหน้าที่ต้องมาสละเวลาช่วยเหลือหลานให้ แต่ตัวเองกลับรู้สึก ทำไมไม่รักหลานหรือ ความแตกต่างเหล่านี้ต้องใช้เวลาสื่อสารนานกว่าจะเข้าใจกันได้ ไม่ง่ายเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

ในประเด็นปัจจัยเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ถ้ามีความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน อาจจะทำให้ไม่สามารถสื่อสารในทางเดียวกันได้ กลุ่มตัวอย่างบางคนได้ให้คำตอบแตกต่างจากข้างต้น ปัญหาที่พบคือ ครอบครัวของฝ่ายชาย เป็นครอบครัวใหญ่ ไปมาหาสู่กัน มีการรวมตัวกันบ่อย ชอบอยู่กันแบบพร้อมหน้าพร้อมตากัน แต่กลุ่มตัวอย่างเคบีโตมาในครอบครัวเล็กๆ มีพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง ถ้าอยู่แบบครอบครัวใหญ่จะวุ่นวาย ไม่มีพื้นที่ส่วนตัว อึดอัด ปรับตัวไม่ได้ ทำให้ไม่รู้วิธีการสื่อสารกับครอบครัวฝ่ายชาย

“ครอบครัวสามีเป็นครอบครัวใหญ่ เต็มไปด้วยญาติพี่น้องญาติ คุณแลกัน ไปมาหาสู่กันบ่อย ทำอะไรก็รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ทุกคนเคยชินกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบนี้ แต่เราไม่ชิน เราโตมาในสภาพแวดล้อมที่เป็นครอบครัวเล็ก พื้นที่ส่วนตัวของแต่ละคนสูง ไม่มีความสัมพันธ์กับญาติกว้างขวางเช่นนี้ ทำให้เราไม่เข้าใจสิ่งเหล่านี้และไม่รู้วิธีสื่อสารกับกลุ่มญาติเหล่านี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“คนไทยจะชอบอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ อยู่แบบพร้อมหน้าพร้อมตากัน มีปู่ ย่า พ่อแม่ พี่น้อง ลูกหลาน อาจมองว่าอบอุ่น สามารถดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนจีนกลับมองว่าถ้าอยู่แบบครอบครัวใหญ่จะวุ่นวาย ไม่มีพื้นที่ส่วนตัว อาจเป็นเหตุทำให้เกิดหวังกับครอบครัว ไม่ยอมและไม่อยากสื่อสารเพิ่มเติม อึดอัด ปรับตัวไม่ได้จนทำให้ชีวิตไม่มีความสุข” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างบางคน พบปัจจัยในเรื่องของศาสนาที่แตกต่างกัน โดยครอบครัวฝ่ายชายนับถือศาสนาพุทธ ทำบุญ เข้าวัด ร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ แต่กลุ่มตัวอย่างนับถือศาสนาอื่น จึงไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาพุทธ ซึ่งทางครอบครัวฝ่ายชายไม่เข้าใจ

“สามีและครอบครัวนับถือศาสนาพุทธและศรัทธามาก ต้องไปวัดทำบุญและร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ อยู่บ้านก็ต้องไหว้ศาลพระพรหมและศาลตายายตลอด แต่ตัวเองไม่นับถือศาสนาพุทธ ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางศาสนา ผู้ใหญ่ในครอบครัวไม่เข้าใจ และไม่โอเค” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ แต่คนจีนไม่ค่อยนับถือศาสนามากนัก ยังไม่เข้าใจหรือคุ้นเคยหลาย ๆ เรื่องที่เกี่ยวกับศาสนา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

3) ปัจจัยเรื่องการใช้ชีวิตประจำวัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสตรีจีน พบปัจจัยที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำ ต้องสื่อสารกันให้ดี ไม่เช่นนั้นอาจส่งผลต่อการดำเนินชีวิต มีการวางแผนชีวิตที่กลุ่มตัวอย่างบางคนจะวางแผนทุกอย่างและทำให้ตามแผนที่วางไว้ หรือการใช้เงินที่แตกต่างกัน สามีนไทยไม่ชอบวางแผนการเงิน ไม่เก็บออม มีเท่าไรก็ใช้หมด แต่สตรีจีนจะวางแผนระยะยาว และรอบคอบ มีการเก็บเงินเตรียมพร้อมเพื่ออนาคต ความแตกต่างเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการสื่อสารกว่าจะเข้าใจกัน หรือเรื่องการอาบน้ำ ที่กลุ่มตัวอย่างบางคนจะอาบน้ำวันละหนึ่งครั้ง แตกต่างจากสามีที่อาบน้ำวันละสองครั้ง นำไปสู่การทะเลาะกัน

“วิถีชีวิตที่แตกต่างกันในชีวิตจริงจะพบว่าคนสองคนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ เรื่อง ต้องสื่อสารกันให้ดีมิฉะนั้นจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ความแตกต่างของวัฒนธรรม อาหาร วิถีชีวิต มันเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเกิดขึ้นได้ตลอด ทำให้ตัวเองต้องพยายามไปสื่อสารให้อีกฝ่ายเข้าใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ปัญหาวิถีชีวิตที่ไม่เหมือนกัน เรื่องนี้สื่อสารกันยาก เพราะต่างฝ่ายต่างรู้สึกของตัวเองดีที่สุด เช่น เราเป็นคนวางแผนชีวิตจะวางแผนทุกอย่างและทำตามแผน แต่สามีไทยเป็นคนสบาย ๆ ซึ่งทำให้เรารู้สึกรำคาญในบางครั้ง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“เรื่องเงินในวัฒนธรรมไทยแตกต่างจากของจีน สามีไม่ชอบวางแผนการเงินและชอบใช้เงินอนาคตล่วงหน้า ไม่ค่อยเก็บออม ไม่รู้สึกถึงวิกฤตในอนาคต และไม่เตรียมพร้อมในการป้องกัน แต่คนจีนชอบวางแผนระยะยาวและวางแผนอย่างรอบคอบเก็บเงินเตรียมพร้อมเพื่ออนาคต” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สามีจะอาบน้ำเช้าเย็นวันละสองรอบตัวเองอาบน้ำวันละรอบ สามีจะหัวเราะเยาะว่าตัวเองสกปรก เราไม่พอใจ ก็มีการเถียงกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

4) ปัจจัยด้านสังคม และคนรอบตัว ในเรื่องสังคมที่อยู่ ก็มีความสำคัญ แม้จะอาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่ถ้ายังอยู่ในสังคมที่มีแต่คนจีน ก็จะไม่สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ หรือถ้าสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่อยู่ได้ หากเป็นคนเปิดเผย ชอบเข้าสังคม จะเริ่มสื่อสารกับผู้คนเต็มใจและสนุกกับการสื่อสารกับคนอื่น ๆ สามารถเรียนรู้ทักษะการสื่อสารได้เร็วกว่าคนเก็บตัว ยิ่งเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมจะยากกว่าเดิม สำหรับความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม คนนิสัยเปิดเผยจะได้เปรียบมากกว่า จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี ไม่ว่าอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือประเทศไหนก็ตาม รวมถึงปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน หากมีความสามารถในการปรับตัว และยอมรับได้ ก็จะส่งผลดีต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

“สังคมของตัวเองก็สำคัญมาก ถ้าเป็นคนจีนทั้งหมด ไม่เป็นประโยชน์ต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเอง ไม่เหมือนมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่เหมือนกับการย้ายไปยังเมืองอื่นในประเทศจีน เช่น เรามีเพื่อนคนหนึ่งมาอยู่ไทยได้หลายปี แต่พูดไทยไม่ได้ เขาแทบไม่มีเพื่อนคนไทยเลย คบแต่เพื่อนคนจีนเท่านั้น ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของเขาคือว่าไม่มีเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เรื่องการเข้าสังคม หากเป็นคนเปิดเผย มันจะง่ายที่จะเริ่มสื่อสารกับผู้คน จะเรียนรู้ทักษะการสื่อสารได้เร็วกว่า แต่คนเก็บตัวจะยากกว่า เพราะไม่ชอบสื่อสารกับผู้อื่น สำหรับความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม มองว่าคนนิสัยเปิดเผยจะได้เปรียบมากกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“นิสัยของแต่ละคน บางคนชอบเข้าสังคม เต็มใจ และสนุกกับการสื่อสาร คนกลุ่มนี้จะพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี ไม่ว่าอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือประเทศไหนก็ตาม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ความอดทนต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพราะวัฒนธรรมไทยและจีนมีความแตกต่างกันมาก มีส่วนที่เราไม่ชอบ ทนรับความไม่ชอบเหล่านี้ได้หรือไม่ ก็จะส่งผลต่อการสื่อสารของเรากับคนอื่นด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ความสามารถในการปรับตัว อยู่ประเทศที่ไม่ใช่บ้านเกิดตัวเอง การใช้ชีวิตจะต่างกันมาก ต้องมีแรงกายแรงใจในการปรับตัวให้ชิน และเข้ากับสังคมไทย ไม่อย่างนั้นจะรู้สึกแปลกแยกอยู่ไม่เป็นสุข” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ กลุ่มเพื่อนสตรีจีนที่มีคู่สมรสเป็นคนไทยเหมือนกัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม จะมีความเห็นอกเห็นใจกัน สามารถปรึกษาแลกเปลี่ยน และแชร์ข้อมูลกันได้ ทำให้ได้พัฒนาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี

“กลุ่มเพื่อนสตรีจีนที่มีคู่สมรสเป็นคนไทยเหมือนกัน เมื่อเรามีสถานะที่เหมือนกัน ทำให้เราสามารถเห็นอกเห็นใจกัน เป็นที่รองรับอารมณ์ ที่ปรึกษาทุกอย่างที่แลกเปลี่ยน และแชร์ข้อมูลและประสบการณ์ของกันและกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

รวมถึงความช่วยเหลือจากคู่สมรสก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ หากคอยให้ความช่วยเหลือพาไปในที่ต่างๆ ในสังคม ให้ได้เจอกับคนอื่นๆ คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา การสนับสนุนและการให้กำลังใจ คอยอธิบาย และสอนวิธีที่ปกติคนไทยจะทำได้ จะช่วยเพิ่มความมั่นใจและความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนได้อย่างมาก

“ความช่วยเหลือจากคู่สมรสก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ พาเข้าสู่แวดวงสังคมต่างๆ ในสังคมไทย ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา จะช่วยเพิ่มความมั่นใจและความสามารถในการสื่อสารได้อย่างมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“การสนับสนุนและการให้กำลังใจของคู่สมรสก็มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของข้าพเจ้า เช่น เวลาเหนื่อย ท้อหรือไม่ทราบวิธีที่จะไปสื่อสารกับคนอื่น หากคู่สมรสคอยอธิบาย และสอน จะทำให้เรามั่นใจมากขึ้น และกล้าสื่อสารกับผู้คนภายนอก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

5) ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างบางคน กล่าวว่า ความรู้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ยิ่งหากมีความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมไทย จะรู้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ รู้วิธีการสื่อสารกับผู้อื่นที่มีความหลากหลาย เช่น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องศาสนาพุทธ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรกระหว่างเพศเดียวกัน ที่คนไทยและสังคมไทยมองว่าเป็นเรื่องปกติทั่วไป เปิดกว้าง แต่คนจีนส่วนใหญ่รับไม่ค่อยได้ รวมถึงควรมีความสามารถในการเรียนรู้

“ความรู้วัฒนธรรมไทย ยิ่งเรารู้มากเท่าไร จะรู้ว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมพฤติกรรมใดไม่เหมาะสม ไม่ควรทำ รู้วิธีสื่อสารกับผู้อื่นที่แตกต่างกัน ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของเราก็จะยิ่งดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“การใช้ชีวิตในประเทศไทย ซึ่งเป็นต่างถิ่น จะพบกับสิ่งที่ไม่เข้าใจมากมาย ไม่สามารถหาคนมาช่วยได้ตลอด ความสามารถในการเรียนรู้ของตัวเอง จึงมีความสำคัญมาก ส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาตัวเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมไทย สามารถทำให้เราปล่อยวางความคาดหวังและจัดการกับความสัมพันธ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น เช่น ในเรื่องศาสนาพุทธคนจีนแทบไม่มีศาสนา แต่ประเทศไทยเป็นนับถือศาสนาพุทธ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมหลายอย่างมาจากศาสนาพุทธ หากเข้าใจศาสนาพุทธจะเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“วัฒนธรรมที่แตกต่างกันก็มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม คนไทยเปิดใจกว้างยอมรับได้หลายสิ่งหลายอย่าง แต่ขณะเดียวกันคนจีนอาจรับไม่ได้ เรื่องเดียวกันมีมุมมองที่ไม่เหมือนกัน เช่น ความรกระหว่างเพศเดียวกัน ไทยมองว่าเป็นเรื่องปกติทั่วไป แต่คนจีนส่วนใหญ่รับไม่ค่อยได้ ถ้าไม่สามารถทำความเข้าใจกันได้ จะทำให้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่สามารถสำเร็จได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

6) ปัจจัยด้านทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างบางคน กล่าวว่า ทัศนคติมีความสำคัญ และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม บางคนมีภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของ

จีนมาก จนไม่ยอมรับวัฒนธรรมไทย ตัดสินใจว่าวัฒนธรรมไทยที่แตกต่างจากวัฒนธรรมจีนเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงควรมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย เปิดใจ และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

“ทัศนคติที่ดีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ไม่มองลบ ไม่อคติ เปิดใจไปทำความรู้จักและยอมรับสิ่งของ เรื่องราว และผู้คนที่เจอในชีวิต จะทำให้มีใจ มีแรง และนำพามาซึ่งความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในสังคมไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ทัศนคติที่สำคัญมาก เมื่อก่อนตัวเองมีความเขินอายและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตัวเองมาก ไม่ยอมรับวัฒนธรรมไทย รู้สึกว่าตัวเองมาจากประเทศจีน เป็นประเทศที่ใหญ่ที่เจริญกว่าไทย ชอบคิดว่าตัวเองเหนือกว่า มีความคิดที่ดีกว่า เลยตัดสินความแตกต่างที่เจอในวัฒนธรรมไทยว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่ถูกต้องไม่ยอมรับ ส่งผลกระทบต่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตในเมืองไทย ทำให้ตัวเองไม่ค่อยมีความสุข รู้สึกผิดมาก ไม่ควรคิดแบบนั้นเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

7) ปัจจัยด้านอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างบางคน กล่าวว่า ความสามารถในการควบคุมอารมณ์มีความสำคัญในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากมาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งไม่ใช่บ้านเกิดของตัวเอง จึงมักมีอารมณ์เชิงลบ เช่น แปรปรวน เหงา หงุดหงิด หดหู่ หากมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี ก็จะสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี และสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในประเทศไทย

“การควบคุมอารมณ์ เราอยู่ในต่างประเทศที่ไม่ใช่บ้านเกิด เราต้องมีเวลาอารมณ์แปรปรวน เหงา หดหู่ หรือ ผิดหวัง ดังนั้นจำเป็นต้องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ เพื่อให้สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีและปรับตัวได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

8) ปัจจัยด้านเวลา กลุ่มตัวอย่างบางคน กล่าวว่า หากมีเวลาเพียงพอ และเต็มใจที่จะใช้เวลาเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเอง ให้ความสนใจ และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมก็จะดีขึ้นอย่างแน่นอน

“หากมีเวลาเพียงพอ และเต็มใจที่จะใช้เวลาเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเอง ให้ความสนใจและศึกษาข้อมูล จะดีขึ้นเรื่อย ๆ อย่างแน่นอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

4.1.2 ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย และสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย ภายใต้บริบทสังคมไทย มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมากกว่าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย โดยสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย จะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี จะมีความพอใจ มีความสุขกับการใช้ชีวิตในประเทศไทย เป็นอิสระในตัว ใจกว้าง วิสัยทัศน์กว้าง การสื่อสารกับผู้อื่นราบรื่น พร้อมทดลองหรือเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีช่องทางและวิธีได้รับข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรในทุกด้านของสังคมไทย สามารถเข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ สามารถหาสมดุลระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทยได้ เวลาเจอปัญหา จะรู้จักการหาข้อมูล เพื่อค้นหาต้นตอของปัญหา และพยายามหาคำตอบให้ได้ ในด้านหน้าที่การงาน จะมีความสามารถในการทำงานที่แข็งแกร่งและราบรื่นกว่า สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานในที่ทำงาน แลกเปลี่ยน และเรียนรู้กระบวนการ และวิธีการทำงานได้ดีขึ้น อาจมีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าสตรีจีนที่ไม่มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดี ด้านชีวิตสมรสจะดี หากมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดี จะได้รับการชื่นชมจากคู่สมรสและคนรอบข้าง มีความรู้สึกภูมิใจที่ทำได้สำเร็จ คุณภาพชีวิตสมรสจะดีขึ้นเองโดยธรรมชาติ

“สตรีจีนที่แต่งงานกับสามีไทย มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี พวกเขามีความเป็นอิสระ ใจกว้างที่จะทดลองหรือเรียนรู้ เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี สามารถทำความเข้าใจคนไทยง่ายกว่า ขยายวงสังคมของตัวเอง มีช่องทางและวิธีได้รับข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรในทุกด้าน ทำให้พวกเขาได้รับโอกาสที่ดีกว่าและเยอะกว่า มีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น ชีวิตมีความสุขมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“จะพอใจกับการใช้ชีวิตในประเทศไทยมากขึ้น สามารถเข้ากับวัฒนธรรม มีความสามารถในการทำงานที่แข็งแกร่ง ราบรื่นกว่า อาจประสบความสำเร็จมากกว่าสตรีจีนที่ไม่มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดีจะไม่พึ่งพาคนอื่นเท่าไร มีอิสระและตัดสินใจเองในทุกสิ่ง มีความมั่นใจสูง เพราะได้เปิดหูเปิดตา มองเห็น เข้าใจสิ่งต่าง ๆ มากมาย วิสัยทัศน์กว้าง การสื่อสารกับผู้อื่นก็จะราบรื่น ความพึงพอใจในชีวิตจะสูงขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี เข้าใจวัฒนธรรมและสังคมไทย ได้ดี มีความสามารถไปเรียนรู้และเห็นภาพรวมของประเทศไทยมากขึ้น ใช้ชีวิตในไทยได้ดี มีความสุขมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี เวลาเจอปัญหาพวกเขาจะรู้จักการหาข้อมูล เพื่อค้นหาด้านต่อของปัญหา และพยายามหาคำตอบให้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี จะสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ดีขึ้น มีความเข้าใจและอดทนต่อวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในระดับที่สูงขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่แต่งงานกับสามีไทย จะมีความมั่นใจในตนเองกล้าแสดงออก และยินดีที่จะลองสิ่งใหม่ ๆ รู้จักบริหารจัดการกับความแตกต่างและความขัดแย้งอย่างเหมาะสม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ด้านหน้าที่การงาน หากมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี จะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานและผู้บริหารในที่ทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการ และวิธีการทำงานได้ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ชีวิตสมรสจะดีกว่า มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดีได้รับการชื่นชมจาก คู่สมรสและครอบครัว ตัวเองรู้สึกภูมิใจที่สำเร็จ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสาร ส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี จะมีความคิดที่เปิดกว้างและ ความคิดเป็นอิสระพวกเขามีแหล่งข้อมูลมากมายทักษะทางภาษาของพวกเขาดีกว่า” (ผู้ให้ สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

ในเรื่องของความแตกต่าง กลุ่มตัวอย่างทุกคน ให้ความเห็นว่า สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรส ไทย กับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย แตกต่างกัน โดยสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะ สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีกว่า ลึกซึ้ง และครอบคลุม เปิดใจมากกว่า ได้รับอิทธิพลจากคู่ สมรสไทย และครอบครัว จะคอยสอน คอยให้คำแนะนำ การที่เข้าไปใช้ชีวิตกับครอบครัวคนไทย ทำให้ได้เปิดหูเปิดตา ได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยในทุกมิติ เช่น ภาษาถิ่น อาหารพื้นบ้าน ญาติพี่น้องที่ เป็นคนต่างจังหวัด สิ่งเหล่านี้และประสบการณ์เหล่านี้ล้วนทำให้สตรีจีนได้พัฒนาตัวเองในหลาย ด้าน และส่งผลดีต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสตรีจีนที่ไม่ได้สมรส กับคู่สมรสคนไทยจะด้อยกว่าในด้านนี้ การมีคู่สมรสไทยทำให้วงสังคมกว้างขึ้น ได้พบกับคนไทย ที่แตกต่างกันมากขึ้น การมีญาติ และเพื่อนคนไทยทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น และเพิ่มโอกาสต่างๆ ให้ ตัวเอง ขณะเดียวกันการมีสามีไทยยังทำให้ตัวเองรู้สึกผูกพันกับประเทศไทยอย่างลึกซึ้งมากขึ้น รู้สึก ว่าประเทศไทยเหมือนบ้านอีกหลัง มีความรู้สึกเป็นเจ้าบ้านอีกคน นอกจากนี้ การที่สตรีจีนได้สมรส กับคู่สมรสไทย เป็นความเชื่อมโยงสองครอบครัว สตรีจีนเป็นเหมือนสะพานเชื่อมต้องเข้าใจ วัฒนธรรมไทย ต้องใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวคนไทย มีหลาย ๆ อย่างที่ต้องประนีประนอม ความเข้าใจความอดทนต่อวัฒนธรรมไทยจะสูงกว่า และต้องอธิบายวัฒนธรรมของตนเองให้ครอบครัวไทย มีหน้าที่รับผิดชอบสื่อสารและถ่ายทอดให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการ เรียนรู้ และระดับการยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละคน

“ดีกว่า แต่ก็ไม่เสมอไป ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ ระดับการยอมรับวัฒนธรรมที่ แตกต่างกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“มีความแตกต่าง สตรีจีนที่สมรสกับคนไทยสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับสามีได้ ลึกซึ้งและครอบคลุม แสดงตัวตน แสดงความคิดโดยไม่ต้องกังวล และไม่ต้องเงินอายุหรือ

เกรงกลัว เพราะรู้ว่าสามียอมรับความจริงของภรรยาได้ และจะให้คำแนะนำกลับมาด้วย แบบนี้เป็นประโยชน์อย่างมากให้สตรีจีนในการออกไปสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับคนไทยคนอื่นในสังคม เพราะพวกเขาเหมือนได้รับการฝึกฝนจากสามีมาแล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“แตกต่างกันมาก สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่สูง มีคนมากอยากรู้ แนะนำ การที่เข้าไปใช้ชีวิตกับครอบครัวคนไทย เปิดหูเปิดตา ได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยในทุกมิติ ความรู้และความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาเป็นอย่างมาก สามารถอยู่ในสังคมไทยได้อย่างกลมกลืน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่สมรสกับคนไทย จะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดีกว่า เพราะหลังจากแต่งงานกับสามีไทยแล้ว เป็นความเชื่อมโยงของสองครอบครัว สตรีจีนเป็นเหมือนสะพานเชื่อมกลาง ต้องอธิบายวัฒนธรรมตนเองให้ครอบครัว ไทยฟังด้วยมีหน้าที่รับผิดชอบสื่อสาร และถ่ายทอดให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจ พวกเขาต้องใช้ความพยายามมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“มีความแตกต่าง สตรีจีนที่สมรสกับคนไทย ต้องทำการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมสูงกว่าคนที่ไม่ได้สมรสกับคนไทย ไม่ว่าจะเป็นแบบพาสซีฟหรือแอคทีฟ เมื่ออยู่ในครอบครัว ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมไทย ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด สตรีจีนที่สมรสกับคนไทย เปิดใจมากกว่า มีความสนใจและยินดีที่จะไปพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเอง เพื่อไปเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทย เพราะตัวเองใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทยแล้ว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่ได้รับการ สมรสกับคู่สมรสไทยดีกว่าเยอะ ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวคนไทย ต้องประนีประนอม เข้าใจ อดทนต่อวัฒนธรรมไทยจะสูงกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“แตกต่าง สตรีจีนที่สมรสกับคนไทยได้รับอิทธิพลจากสามีไทยและครอบครัว มีความเป็นไทยมากขึ้น ได้ซึมซับวัฒนธรรมไทย พัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างสะดวกสบาย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“แตกต่างแน่นอน ทำให้เรามีจุดเชื่อมกับทุกด้านในสังคมไทยได้มากกว่าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสคนไทย มีโอกาสได้เปิดหูเปิดตา ได้พูดคุย ได้สัมผัสทุกสิ่งอย่างมากขึ้น เช่น ภาษาถิ่นที่ไม่มีสอนในหนังสือ อาหารพื้นบ้านที่ไม่เคยทาน ญาติพี่น้องต่างจังหวัด ส่งผลดีต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“การสมรสกับคู่สมรสไทย ทำให้ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมแข็งแกร่งขึ้นมาก ทำให้วงสังคมกว้างขึ้น ได้พบกับคนไทยที่แตกต่างกัน การมีญาติ และเพื่อนคนไทย ทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น เพิ่มโอกาสต่างๆให้ตัวเอง การมีสามีไทยยังทำให้ตัวเองรู้สึกผูกพันกับแผ่นดินนี้ยิ่งลึกซึ้งมากขึ้นรู้สึกว่ที่นี่ก็เหมือนบ้านอีกหลัง มีความรู้สึกเป็นเจ้าบ้านแต่ไม่ใช่แขก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

กลุ่มตัวอย่างบางคน กล่าวว่า หากเปรียบเทียบตัวเองก่อนแต่งงานกับคู่สมรสคนไทย ไม่มีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ไม่ค่อยมีเพื่อนคนไทย ไม่สนใจวัฒนธรรมไทย ใช้ชีวิตคิดและวิถีชีวิตแบบคนจีน แต่เมื่อแต่งงานแล้วได้อยู่ในครอบครัวคู่สมรสที่เป็นคนไทย ได้เรียนรู้ ได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัว ทำให้สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งมากขึ้น จึงมองว่า สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทยแตกต่างกัน

“เปรียบเทียบกับตัวเองก่อนแต่งงานการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมแทบไม่มี ไม่ค่อยมีเพื่อนคนไทย ไม่ได้สนใจวัฒนธรรมไทย หลังแต่งงาน ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวไทย การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมทุกด้านก็เกิดขึ้น ได้ลองฝึกลองถูกและเรียนรู้ไปเรื่อยๆ ด้วยความช่วยเหลือของสามีและคนในครอบครัว สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีขึ้น เข้าใจ ยอมรับวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

4.2 วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย โดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 การเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน

1) การเรียนรู้จากคู่สมรส หรือคนในครอบครัว คู่สมรสของตนเอง เพราะเป็นคนที่ถือว่าสนิทที่สุดในการใช้ชีวิตในประเทศไทย สามารถสอบถามได้ทุกเรื่อง โดยไม่ต้องกังวล หรืออาย เป็นการได้สนทนากันต่อหน้า จะสามารถเข้าใจความคิดและความต้องการของกันและกันได้ดีขึ้น นอกจากนี้ มีการเรียนรู้ โดยการสังเกตจากสมาชิกในครอบครัวของคู่สมรส ขอคำแนะนำในสิ่งที่ไม่เข้าใจ เรียนรู้ว่าพวกเขาปฏิบัติตัวอย่างไรระหว่างบทบาทและความสัมพันธ์ต่างๆ เช่น วิธีสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับลูก ระหว่างพี่น้อง เรียนรู้วิธีการสื่อสาร ภาษาและน้ำเสียง

“เรียนรูจากสามีเรื่องที่ไม่เข้าใจเราสามารถถามและเรียนรู้จากเขาได้ทุกเรื่องไม่รู้สึกลำบากหรือทำให้เขาลำบากใจ เพราะบางเรื่องอาจไม่เหมาะที่จะขอข้อมูลจากเพื่อนคนไทยทั่วไปที่ไม่สนิทเท่าไร” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สื่อสารกับสามีและสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น ด้วยการสนทนาและการวิเคราะห์แบบเห็นหน้ากันจริงๆ สามารถเข้าใจความคิดและความต้องการของกันและกัน และยังสามารถช่วยให้ตัวเองเรียนรู้และพัฒนาวิธีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพอีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

เรียนรู้จากสามีไทยเป็นหลักเพราะสามีเป็นคนที่เราสนิทที่สุดในประเทศไทย สามารถบอกเขาได้ทุกเรื่องถามเขาให้เขาสอน เขาก็มีความอดทนสูงมากสอนได้ลึกและรอบคอบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สังเกตจากสมาชิกในครอบครัวของสามี เช่นวิธีสื่อสารระหว่างพ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง เรียนรู้วิธีการสื่อสาร ภาษา และน้ำเสียงของพวกเขา ครอบครัวสามีใหญ่มาก รวมๆ มี 30 กว่าคน มีคนหลากหลายวัยและหลากหลายให้ตัวเองได้เรียนรู้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

2) การเรียนรู้จากคนอื่นในสังคม จากการสังเกต ตำรวจ และศึกษาข้อมูลจากคนรอบข้าง เรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ วิธีการสื่อสาร การใช้คำพูด หากพบปัญหาในการสื่อสารจะสอบถามจากกลุ่มเพื่อนๆ คนไทย สอบถามได้อย่างสบายใจ มีการดูคนอื่นแล้วมาเปรียบเทียบกับตัวเอง จะรู้ว่าตัวเองต้องแก้ไขตรงไหน ต้องพัฒนาอะไร และมีอะไรที่ควรระมัดระวัง บางคนได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน กลุ่มลูกค้า ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากมีความหลากหลาย ความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล

“เรียนรู้ด้วยวิธีการสังเกตวิถีชีวิตและวิธีการสื่อสารของคนไทยรอบ ๆ ตัว ดูเป็นตัวอย่างเลียนแบบและเอามาปรับใช้เองอีกที” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ดูจากคนอื่นแล้วมาเปรียบเทียบกับข้อบกพร่องของตัวเอง ต้องแก้ไข พัฒนา และระวังอะไรค่อยๆ ทำไป ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเองจะดีขึ้นเองตามเวลา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“อยู่กับเพื่อนคนไทยบ่อยๆ เรียนรู้วิธีการสื่อสารระหว่างเพื่อนคนไทยกันเอง และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากเพื่อนๆ คนไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ศึกษาดูด้วยวิธีสังเกตรูปแบบการสื่อสารของคนไทยรอบๆ ตัว ดูว่าสื่อสารอย่างไรจดจำไว้ฝึกเลียนแบบมาใช้ในชีวิตจริง หากพบปัญหาในการสื่อสาร สอบถามผู้มีประสบการณ์รอบตัวให้ช่วยแนะนำ คนไทยใจดีและเป็นมิตรมากจะช่วยเหลือ ไม่ต้องกลัว ถามได้อย่างสบายใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ศึกษาข้อมูลจากคนรอบข้างเป็นหลัก ชอบสังเกตว่าคนอื่นสร้างความสัมพันธ์กันสื่อสารกันอย่างไร ใช้คำพูดแบบไหน เวลามีปัญหากันจะมีวิธีแก้ไขอย่างไรบ้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ศึกษาและเรียนรู้จากคนรอบข้าง หากมีเรื่องที่ไม่เข้าใจ อยู่ที่ทำงานก็ถามเพื่อนร่วมงาน อยู่บ้านก็ถามสามีหรือคนในครอบครัว พบที่ไหนก็ถามที่นั่น สื่อสารกับคนไทยเยอะๆ ค่อยๆ ฝึกไป” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ตัวเองได้ทำงานในบริษัทไทย เพื่อนร่วมงานเป็นคนไทยหมดเลย เป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีมาก ในการสำรวจข้อมูลและศึกษาความรู้ต่างๆ เพื่อเข้าใจและพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม กลุ่มลูกค้า Supplier ก็เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ในการทำงานเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน และลูกค้า” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างบางคน ได้มีการเรียนรู้จากเพื่อนคนจีนที่สมรสกับคนไทยเหมือนกัน สามารถเข้าใจ ให้กำลังใจ ช่วยเหลือกันได้ ให้คำปรึกษาได้ดี เพราะมีประสบการณ์เดียวกัน และนำประสบการณ์ที่ดี ที่ได้เรียนรู้มาปรับใช้กับตนเองได้ หากสิ่งใดที่ไม่ได้ ก็ควรที่จะหลีกเลี่ยง

“ศึกษาข้อมูลและเรียนรู้จากเพื่อนสตรีจีนที่แต่งงานกับคนไทยเหมือนกัน เพราะคนกลุ่มนี้มีสถานะเหมือนตัวเอง มีประสบการณ์เดียวกันจึงให้คำปรึกษาได้ดี ดูประสบการณ์ของคนอื่นแล้วเอามาปรับตามสถานการณ์ของตนเองได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ศึกษาจากกลุ่มเพื่อนสตรีจีนที่มีคู่สมรสเป็นคนไทยเหมือนกันใช้ประสบการณ์ของคนอื่นให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง ส่วนที่ไม่ดีควรเลี่ยง ส่วนที่ดีก็เอามาใช้ต่อ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

ด้านกระบวนการสำรวจหรือหาข้อมูลในการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างบางคนได้ใช้เครื่องมือหรือวิธีการเพื่อสะท้อนความเป็นจริงของปัญหาการสื่อสาร โดยการสอบถาม หากไม่เข้าใจเรื่องใด ก็จะสอบถามผู้รู้ เพื่อขอคำแนะนำ และขอความช่วยเหลือ ใช้วิธีเปรียบเทียบกับคนอื่นและตัวเอง ในเรื่องความแตกต่างในการสื่อสาร หากขาดตกบกพร่องจะไปเรียนรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้ บางคนจะบอกเล่าให้กับกลุ่มเพื่อนสตรีจีนที่มีคู่สมรสเป็นคนไทย ช่วยลงความเห็น และช่วยให้คำปรึกษา โดยเฉพาะเพื่อนสตรีจีนที่มีอายุหน่อย หรืออยู่เมืองไทยนาน จะสามารถมองเห็นปัญหาและช่วยให้คำแนะนำที่ดี

“ใช้วิธีสอบถามตรงๆ ไม่เข้าใจเรื่องอะไร ถ้าเจอคนที่คิดว่าน่าจะให้คำตอบได้ ก็สอบถามเขาไปเพื่อขอคำแนะนำ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ใช้วิธีสื่อสารออกมาตรงๆ ว่าตัวเองมีปัญหาอะไร ต้องการคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างไรบ้าง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ใช้วิธีพูดตรงๆ ถามอะไรตรงๆ ไม่กลัวที่จะแสดงความไม่รู้ และหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ใช้วิธีเปรียบเทียบว่า คนอื่นและตัวเองมีความแตกต่างในการสื่อสารกันอย่างไร หากตัวเองยังขาดตกบกพร่องตรงไหนจะไปเรียนรู้เพิ่มเติม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“วิธีการที่สะท้อนความเป็นจริงของปัญหาการสื่อสารของตัวเอง ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบอกเล่า และให้เพื่อนๆ สตรีจีนช่วยลงความเห็น ให้คำปรึกษา โดยเฉพาะคนที่มีอายุหน่อย หรืออยู่เมืองไทยนาน มองเห็นปัญหาของเราและช่วยให้คำแนะนำที่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

3) การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ทั้งสื่อจีนในประเทศไทย ที่มีการลงข่าว บทความ และวิดีโอเกี่ยวกับประเทศไทย ตามดูเนื้อหา และอ่านการแสดงความคิดเห็น (Comment) ในสื่อเหล่านี้ ทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากมุมมองของคนจีนในประเทศไทย จะได้รับประโยชน์

มากมายจากความคิดเห็นและการวิเคราะห์ของผู้อื่น รวมทั้งมีการเรียนรู้สื่อหลักในประเทศไทย ที่ สะท้อนมุมมองของคนไทย กลุ่มตัวอย่างได้นำมาเปรียบเทียบ ทำให้เห็นความแตกต่าง เข้าใจ ค่านิยมและวิธีการสื่อสารกับคนไทย

“ให้ความสนใจกับสื่อจีนไทย พวกเขาจะลงข่าวบทความ วิดีโอเกี่ยวกับประเทศไทย ตาม เนื้อหาและคอมเมนต์ในสื่อเหล่านี้ ได้ความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากมุมมองของคนจีนใน ไทย และก็ให้ความสนใจกับสื่อหลักๆ ในไทยที่สะท้อนมุมมองของคนไทย เมื่อนำมา เปรียบเทียบจะเห็นความแตกต่างของคนไทยและคนจีนในเรื่องเดียวกัน ทำให้เราสามารถ เข้าใจค่านิยมของคนไทยและวิธีการสื่อสารกับพวกเขาให้ได้ผลดีกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ศึกษาจากบทความ หรือผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจว่า ความสามารถในการ สื่อสารข้ามวัฒนธรรมคืออะไร จะเจอปัญหาอะไรบ้าง และต้องพัฒนาอย่างไร” (ผู้ให้ สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

บางคนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต มีความสนใจเรื่องอะไร ก็ไปหา ข้อมูล อินเทอร์เน็ตสามารถค้นหาข้อมูลทั้งหมดที่ต้องการรู้ได้ เพราะบางครั้งข้อมูลที่ได้จากการถาม คนอื่นอาจไม่ครอบคลุม เช่น การอวยพรในงานแต่งงาน

“เรียนรู้ด้วยตนเอง สนใจเรื่องอะไรก็จะไปหาข้อมูลเรียนเพิ่มเติม เช่น อยากรู้ว่าอวยพรใน งานแต่งงานคนไทยต้องพูดอย่างไร ก็ไปหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ตเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“เรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต มีทุกสิ่งบนอินเทอร์เน็ตสามารถค้นหาข้อมูลทั้งหมดที่ต้องการได้ ซึ่งมีประโยชน์มาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพราะบางครั้งข้อมูลที่ได้จากการถาม คนอื่นก็ไม่ครอบคลุมมากนัก ดังนั้น จะค้นหาสิ่งที่อยากรู้ผ่าน Google อีกที” (ผู้ให้ สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

4) การเรียนรู้วัฒนธรรมไทย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่อยู่ แต่ก็แล้วแต่บุคคล ขึ้นอยู่กับความสนใจ หากอยากเรียนรู้วัฒนธรรมไทย แนะนำให้พบปะเพื่อนคนไทยและเข้าสู่แวดวงสังคมไทย เรียนรู้จากข่าวสารการพบปะผู้คนรอบตัว เรียนรู้จากประสบการณ์ ออกไปท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เรียนรู้วัฒนธรรมไทยด้วยการรู้จักเพื่อนคนไทย ให้เพื่อนคนไทยพาไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ หรือไปเที่ยวบ้านเพื่อนคนไทย รวมถึงควรมีการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถเรียนรู้จากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ ละคร โฆษณา อินเทอร์เน็ต เป็นต้น หรือบางคนอยู่ไทยแค่ช่วงเวลาสั้นๆ เพื่อมาเรียน มาทำงาน ก็อาจไม่จำเป็นต้องค้นหาหรือเรียนรู้วัฒนธรรมไทย หรืออาจมีการค้นหาหรือเรียนรู้วัฒนธรรมเพียงผิวเผิน ขึ้นอยู่กับความชอบส่วนตัวเป็นหลัก ถ้าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ชอบวัฒนธรรมไทยก็จะหาโอกาสสัมผัสและเข้าใจวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ มากขึ้น ที่เป็นแบบนี้ก็คิดว่าเกิดจากบทบาทที่แตกต่างกัน สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย อาจไม่จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ต่างจากสตรีจีนที่มีคู่สมรสไทย เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมไทย จึงจำเป็นต้องค้นหา เรียนรู้ ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ทุกคนจะมีวิธีของตัวเอง

“แล้วแต่คน หากไม่มีเจตจำนงที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมไทยคิดว่าแค่มาประเทศไทยเพื่อเรียนหรือทำงาน ไม่ใช่บ้านตัวเองอยู่แล้ว ก็คงไม่ได้สำรวจและเรียนรู้เพิ่มเติม ส่วนผู้ที่สนใจและอยากทำความเข้าใจวัฒนธรรมไทย ก็จะสำรวจและเรียนรู้ผ่านช่องทางและวิธีการต่างๆ เอง ด้วยการพบปะเพื่อนคนไทยและเข้าสู่แวดวงสังคมไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ถึงไม่ได้แต่งงานกับคนไทย หากอยู่ไทยก็ควรการค้นหาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากข่าวสาร พบปะผู้คน เรียนรู้จากประสบการณ์ ออกไปท่องเที่ยว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“จากที่สังเกตเพื่อนๆ สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย จะเรียนรู้วัฒนธรรมไทยด้วยการรู้จักเพื่อนคนไทย ไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ หรือไปเที่ยวบ้านเพื่อนคนไทย อีกวิธีคือเรียนภาษาไทย ออนไลน์บ้าง ผ่านซีรี่ย์บ้าง หรือไปสมัครเรียนจริงจังที่สถาบันสอนภาษาไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เท่าที่เห็นส่วนใหญ่ เป็นคนที่มาเรียนหรือทำงานเป็นหลัก ถ้ามาเรียน ก็ค้นหาและเรียนรู้ วัฒนธรรมไทยจากเพื่อน ๆ อาจารย์ผู้สอน ถ้ามาทำงานก็จากเพื่อนร่วมงาน เจ้านาย ลูกจ้าง บางคนก็ออกไปเที่ยวข้างนอก ไปเจอเองเรียนรู้เอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ขึ้นอยู่กับความชอบส่วนตัว ถ้าชอบวัฒนธรรมไทยก็จะหาโอกาสสัมผัสและเข้าใจ วัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ มากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“จากที่สังเกตเพื่อนๆ สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย จะเรียนรู้วัฒนธรรมไทยด้วยวิธี ออกไปท่องเที่ยวนอกสถานที่ ไปเองหรือชวนเพื่อนคนไทยไปด้วยกัน เพื่อได้ไปเจอผู้คน และเรื่องราวต่างๆ ของแต่ละที่ ระหว่างนี้ก็ค้นหาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยไปด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“คนที่มาเรียน มีทำงานช่วงเวลาสั้นๆ คิดว่าพวกเขาค้นหาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยจากคนไทยรอบตัว แต่คงเป็นการติดต่อเพียงผิวเผินและไม่สามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทยก็มีการค้นหาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยเหมือนกัน ส่วนมากจะค้นหาข้อมูลและเรียนรู้จากคนรอบตัว เช่น เพื่อนเรียน เพื่อนบ้าน เพื่อนที่ทำงาน หรือคนแปลกหน้า เช่น คนส่งของ แม่ค้าในตลาด แม่บ้านทำความสะอาด ทุกคนมีส่วนที่เรียนรู้ได้ ด้วยวิธีสอบถาม แลกเปลี่ยน และเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ไปใช้ต่ออีกที อีกอย่างยังสามารถเรียนรู้จากสารต่างๆ เช่น หนังสือ ละคร โฆษณา อินเทอร์เน็ต เป็นต้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“การค้นหาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทยแบบผิวเผิน เขามองวัฒนธรรมไทยว่าเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ ต้องการลองสิ่งที่ไม่เคยเห็นหรือกินอยากรู้อย่างมันเป็นอย่างไร มองว่าไม่ใช่การค้นหา แต่เป็นการทำความเข้าใจที่ผิวเผินมากกว่า ที่เป็นแบบนี้คิดว่าเกิดจากบทบาทที่แตกต่างกัน สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทยไม่จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยก็ได้ แค่มองอยู่ข้างๆ ก็พอ ไม่เหมือนสตรีจีนที่เป็นสะใภ้ไทย เอาตัวเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมไทย

แล้ว ต้องค้นหา เรียนรู้ ปรับตัวให้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

4.2.2 การจัดการปัญหาในการสื่อสารระหว่างสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับคนอื่นๆ ในสังคมไทย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างเจอประสบการณ์พบเจอปัญหาในการสื่อสารระหว่างสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับคนอื่นๆ ในสังคมไทย และมีการจัดการปัญหา ดังนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับคู่สมรส หรือครอบครัวคู่สมรส กลุ่มตัวอย่างบางคน กล่าวว่า เคยเจอเพื่อนสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย ฝ่ายหญิงเป็นคนแรง แข็งแกร่ง ตรงข้ามกับฝ่ายชายที่นิสัยอ่อนตัว ในมุมมองจีนมองว่าฝ่ายหญิงโชคดีที่มีฝ่ายชายน่ารักมาก ยอมทุกอย่าง เพราะรักฝ่ายหญิงมาก แต่สังคมไทยมองว่าฝ่ายชายเป็นคนน่าสงสาร โดนฝ่ายหญิงรังแกจึงไม่ยอมรับนิสัย คนไทยที่อยู่รอบๆ ตัวฝ่ายหญิง ไม่ชอบ โดดเดี่ยว และมีปัญหาในการเข้าสังคม

“ปัญหาการสื่อสารกับครอบครัวของสามี เราเป็นคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกัน ภาษาไทยเราเองก็ไม่เก่ง ครอบครัวสามีก็ไม่เข้าใจภาษาจีน สื่อสารกันลำบาก วัฒนธรรมของจีนและไทยยังแตกต่างกันจึงมีความไม่เข้ากันใจกันเกิดขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เคยเจอสามีภรรยาคนหนึ่งภรรยามีนิสัยแรงๆ แข็งแกร่ง แต่สามีไทยอ่อนตัวมาก คนจีนมองว่าภรรยาโชคดี ที่มีสามีน่ารักมาก ยอมทุกอย่าง เพราะรักภรรยา แต่สังคมไทยมองว่าสามีเป็นคนน่าสงสารโดนรังแก จึงไม่ยอมรับนิสัยของภรรยาจีน คนไทยที่อยู่รอบๆ ภรรยาคนนี้ไม่ชอบเขา เขาเลยโดดเดี่ยว และมีปัญหาในการเข้าสังคม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ตัวเองไม่เจอ ไม่ค่อยสังเกตชีวิตคนอื่น แต่คิดว่ามีแน่นอน เค้าว่าอาจเกิดจากนิสัยของคนมากกว่า บางคนมีปัญหาการสื่อสาร แม้กับคนที่มาจากประเทศเดียวกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

ในทางตรงกันข้าม กลุ่มตัวอย่างบางคนเคยเจอสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย ทั้งสองคนไม่มีใครยอมใคร เมื่อเจอปัญหาที่เอาแต่เผชิญหน้ากันจึงเกิดความขัดแย้งกันมากมาย บางคนเคยเจอสตรีจีนที่มีปัญหาไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย รู้สึกว่าเมืองไทยไม่ดีและอยากกลับไปอยู่บ้านตัวเอง ทำให้ไม่สนใจการเข้าสังคมและสื่อสารกับคนไทยรอบตัว ชีวิตอยู่กับแค่สามีเท่านั้น

“เคยเจอ สตรีจีนมีปัญหาการสื่อสารกับสามีตัวเอง ทั้งสองคนมีบุคลิกที่แข็งแกร่งมากไม่มีใครยอมถอยไม่มีใครยอมใคร เมื่อเจอปัญหาที่เอาแต่เผชิญหน้ากันจึงเกิดความขัดแย้งกันมากมาย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

กลุ่มตัวอย่างบางคน พบเจอสถานการณ์สตรีจีนมีปัญหาการสื่อสารกับคู่สมรส ไม่สามารถสื่อสารและเข้าใจกันได้ เกิดจากการศึกษาและค่านิยมที่แตกต่างกัน และการขาดความสามารถการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่าย

“เคยเจอ สตรีจีนมีปัญหาการสื่อสารกับสามีตัวเอง ไม่สามารถสื่อสารและเข้าใจกันได้ เกิดจากการศึกษาและค่านิยมที่แตกต่างกัน ขาดความสามารถการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่าย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

ด้านการจัดการสถานการณ์ได้แนะนำเพื่อนสตรีจีนที่มีปัญหากับคู่สมรส เนื่องจากไม่มีใครยอมใคร โดยให้หาสาเหตุให้เจอ อย่าเอาแต่ชนะ ควรหาวิธีทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจ ไปด้วยกันได้ดี และช่วยกันรักษาความสัมพันธ์

“ได้แนะนำเพื่อนสตรีจีน เวลามีปัญหาให้หาสาเหตุจากตัวเองก่อน หาสาเหตุของปัญหาให้เจอ อย่าคิดแต่จะเอาชนะอีกฝ่าย ชีวิตคู่ไม่ได้ต้องการชัยชนะ หรือความล้มเหลว สิ่งที่เป็นคือทำอะไรให้ทั้งสองฝ่ายเข้ากันได้ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“แนะนำเพื่อนสตรีจีน ให้สื่อสาร ทำความเข้าใจสามีไทยดีๆ ช่วยกันรักษาความสัมพันธ์การสมรส” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

กลุ่มตัวอย่างบางคนเจอสถานการณ์เพื่อนสตรีจีนอาศัยอยู่ในบ้านของคู่สมรส แต่คู่สมรสแทบไม่ได้กลับบ้าน จึงต้องสื่อสารและพึ่งพาพ่อแม่คู่สมรสรับผิดชอบทุกด้านของชีวิตและค่าใช้จ่ายทั้งหมด จึงโดนควบคุมชีวิต จะทำอะไรต้องตามใจพ่อแม่คู่สมรสเท่านั้นไม่อนุญาตให้ออกไปทำงาน ไม่มีอิสระ ขาดการสื่อสารกับสังคม บางคนมีปัญหาการสื่อสารพ่อแม่ของคู่สมรสคนไทย เกิดจากความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน ค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถสื่อสารและเห็นตรงกันได้ โดยฝ่ายคู่สมรสก็ไม่สามารถทำอะไรได้ เนื่องจากเป็นคนกลาง ไม่อยากใครเสียใจ บางคู่อาจต้องเลิกหย่าร้างกัน

“เคยเจอผู้หญิงจีนอาศัยอยู่ในบ้านของสามีชาวไทย แต่ไม่สามารถสื่อสารกับสามีได้ เนื่องจากสามีแทบไม่ได้กลับบ้าน พ่อแม่สามีรับผิดชอบทุกด้านของชีวิต และแบกรับค่าใช้จ่ายทั้งหมด พวกเขาจึงต้องการควบคุมชีวิต ทำอะไรต้องตามใจพ่อแม่สามี ไม่อนุญาตให้ทำงาน ไม่มีอิสระ ขาดการสื่อสารกับสังคม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“เคยเจอ สตรีจีนมีปัญหาการสื่อสารกับคุณพ่อคุณแม่ของคู่สมรสคนไทย สาเหตุที่เกิดคือความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถสื่อสารและเห็นตรงกันได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“เคยเจอ สตรีจีนมีปัญหาการสื่อสารกับคุณพ่อคุณแม่ของคู่สมรสไทย ค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน สตรีจีนมีการศึกษาที่สูง ทำงานเก่ง พอแต่งงานมีลูกแล้วก็อยากจะออกไปทำงานเหมือนเดิม แต่คุณพ่อคุณแม่สามีไม่ให้ออกไปทำงาน ต้องการให้อยู่บ้านดูแลลูกและทำงานบ้าน ดูแลครอบครัว ซึ่งทำให้สตรีจีนรู้สึกว่าตัวเองไม่มีค่า เพราะไม่อยากเป็นแค่แม่บ้าน อยากออกไปค้นหาคุณค่าของตัวเองจากการทำงานและการสร้างผลงานต่างๆ ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถสื่อสารและเห็นตรงกันได้ สามีไทยก็ไม่ได้ช่วยอะไรเพราะไม่อยากให้ใครเสียใจเลยยืนตรงกลางตลอด จนสุดท้ายทั้งคู่ต้องหย่ากัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

ด้านการจัดการสถานการณ์ปัญหากับพ่อแม่คู่สมรสในเรื่องการออกไปทำงานนอกบ้าน กลุ่มตัวอย่างบางคนได้แนะนำ โดยให้พยายามทำความเข้าใจ มีจุดยืน และแสดงความคิดเห็น

ของตัวเองอย่างชัดเจน อดทน รอเวลาที่เหมาะสม อาจให้คู่สมรสเป็นคนกลางในการสื่อสาร และร่วมกันหาทางออก

“ได้แนะนำเพื่อนสตรีจีนให้พยายามทำความเข้าใจกับคู่สมรสก่อน แสดงจุดยืนและความคิดเห็นของตัวเองอย่างชัดเจน และให้คู่สมรสเป็นคนกลางไปช่วยคุย หาทางออกที่ทุกฝ่ายยอมรับได้กับพ่อแม่” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“อดทนและรอเวลาที่เหมาะสมค่อยสื่อสารกันใหม่ เช่น รอลูกโตขึ้น ไปโรงเรียนก่อนแล้วค่อยว่ากันอีกที” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

2) ปัญหาการไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย เพื่อนสตรีจีนบางคน มีอคติกับสังคมไทย และไม่ยอมรับวัฒนธรรมไทย จึงใช้ชีวิตอยู่กับคู่สมรสไทยเท่านั้น ไม่สนใจการเข้าสังคม และสื่อสารกับคนไทยคนอื่นๆ

“เคยเจอ สตรีจีนมีปัญหาไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย รู้สึกว่าเมืองไทยไม่มีอะไรดี และอยากกลับไปอยู่บ้านตัวเอง ไม่สนใจการเข้าสังคมและสื่อสารกับคนไทย อยู่กับสามีเท่านั้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

ด้านการจัดการปัญหาการไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย คิดว่าไม่มีทางแก้ไขขึ้นอยู่กับตัวบุคคล คนอื่นไม่สามารถช่วยได้ แต่ถ้าไม่สามารถยอมรับและสื่อสารได้ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตัวเอง ก็ต้องรับสิ่งที่ตามมา คือ ไม่สามารถสื่อสาร และเข้ากับคนในสังคมได้

“ปัญหาไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย รู้สึกว่าเมืองไทยไม่มีอะไรดี คิดว่าไม่มีทางแก้ไขการรับได้ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับบุคคล คนอื่นไม่สามารถช่วยได้ ก็ต้องรับผลที่ตามมา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

3) ปัญหาในเรื่องของภาษา ไม่สามารถสื่อสารกับคนรอบตัว ทำให้ต้องพึ่งพาผู้สมรสตลอด

“เจอสตรีจีนมีปัญหาภาษา และไม่สามารถสื่อสารกับคนรอบๆ ตัว ต้องพึ่งพาสามี ทำให้สามีท้อแท้ไปด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

ด้านการจัดการกับสถานการณ์ ได้แนะนำการจัดการสถานการณ์ในเรื่องของการสื่อสาร ภาษา จัดการโดยพยายามเรียนภาษาไทยให้ดี นำมาใช้สื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวให้มากขึ้น จะได้ทำความเข้าใจและเข้าใจซึ่งกันและกัน เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทย ค่อยๆ ซึมซับ

“พยายามเรียนภาษาไทยให้ดี ใช้สื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวให้มากขึ้น ทำความรู้จักและเข้าใจกันและกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“วิธีที่แก้ไขได้คือไปเรียนภาษาไทยเพิ่มเติม เพื่อให้ตัวเองสามารถสื่อสารภาษาไทยได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

4.2.3 วิธีการที่คาดหวังว่าจะช่วยให้สตรีจีน สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอถึงวิธีการที่จะช่วยให้สตรีจีน สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น ดังนี้

1) สื่อสารและขอความช่วยเหลือจากคู่สมรส กลุ่มตัวอย่างบางคน มีความสบายใจที่จะพูดคุยทุกเรื่องกับคู่สมรสของตัวเอง จึงมีแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้สามารถสื่อสารได้ดี โดยการสื่อสารและขอความช่วยเหลือจากคู่สมรส เพราะเป็นคนที่สนิทที่สุดในประเทศไทย สามารถคุยได้ทุกเรื่องและเป็นที่พักพิงกัน เวลาเจอปัญหาควรบอกกัน บอกความต้องการของตัวเองให้ชัดเจน หากมีปัญหาไม่ควรแบกรับไว้คนเดียว ควรหาทางแก้ด้วยกันกับคู่สมรส

“สื่อสารและขอความช่วยเหลือจากสามี เพราะเป็นคนที่ตัวเองสนิทที่สุดในไทย คุยได้ทุกเรื่อง เป็นที่พักพิง พยายามให้สามีช่วยเหลือให้มากที่สุด เจอปัญหาควรบอก ไม่ควรแบกรับเอง บอกความต้องการของตัวเองให้ชัดเจน หาทางแก้ด้วยกันกับสามี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

2) การให้คำแนะนำ ให้แนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้สตรีจีน สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น โดยการแนะนำว่า ปล่อยวางอคติ ควรหาสาเหตุว่าข้อบกพร่องและปัญหาของตัวเองอยู่ตรงไหน และแก้ไขให้ตรงจุด รู้จักตัวเอง เช่น มีข้อบกพร่องในเรื่องภาษาไทย ก็ควรเรียนเพิ่มเติม พัฒนาภาษาไทยให้สามารถสื่อสารได้ เพราะภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารในประเทศไทย สามารถเรียนรู้ภาษาไทย และวัฒนธรรมไทย จากหนังสือ บทความ งานวิจัย อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ ละครทีวี หรือรายการทีวี ที่มักมีการสอดแทรกเรื่องราวของครอบครัวไทย สามารถเรียนรู้ และนำมาปรับใช้ในชีวิตได้ รวมถึงควรแสดงความคิดและความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง เรียนรู้ที่จะปฏิเสธผู้อื่น บอกให้คนอื่นรู้ว่าเป็นคนอย่างไร คนอื่นจะได้เข้าใจความต้องการของเรามากขึ้น

“ก่อนอื่นต้องหาเหตุผลจากตัวเอง รู้ว่าข้อบกพร่องและปัญหาอยู่ที่ไหน แก้ไขข้อบกพร่องของเราให้ตรงจุด เช่น ภาษาไทยไม่ดีก็ไปเรียนเพิ่ม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เพื่อนสตรีจีนที่อ่อนภาษา เราก็แนะนำว่าต้องพัฒนาภาษาไทยของตัวเอง เพราะตัวเองไม่รู้ภาษาไทย ทุกวันนี้เขาไม่สามารถสื่อสารกับพ่อแม่สามีได้ อยู่ด้วยกันก็ต้องสื่อสารผ่านสามี เขารู้สึกผิด เพราะตัวเองก็อยากพูดคุยด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เรียนภาษาไทยให้ดี เป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารในไทย ต้องเรียนให้ดี เมื่อสื่อสารกับผู้คนได้ถึงจะแสดงออกได้ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยผ่านภาพยนตร์หรือรายการทีวีโดยเฉพาะรายการที่บอกเล่าเรื่องราวในครอบครัว เรื่องราวเกี่ยวกับแม่สามีและลูกสะใภ้ไทย สามารถเรียนรู้ว่าพวกเขาเข้ากันและสื่อสารกันอย่างไร และเก็บข้อดีไว้ใช้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“พัฒนาภาษาไทยของตัวเองถ้ามีความรู้ภาษาไทยจะได้รับข้อมูลเพิ่มขึ้นและขยายวงสังคมของตัวเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ดูละครไทยดูการใช้ชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างคน เรื่องราวในละคร ได้ความรู้เยอะเลย ถึงแม้ว่าบางทีการแสดงจะเวอร์ไปหน่อยก็ตาม คนไทยชอบพูดว่า ชีวิตจริงยิ่งกว่าละครอีก เราเรียนรู้ชีวิตจริงจากละคร เป็นวิธีที่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“รู้จักค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากแหล่งต่าง ๆ เมื่อเจอปัญหาด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม หากแก้ไขเองไม่ได้ สามารถใช้วิธีค้นหาข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย อินเทอร์เน็ตหรือที่อื่นๆ จะมีคนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัยให้ความรู้ไว้มากมาย ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ให้เราได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“การรู้จักตัวเอง รู้ตัวว่าความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเองยังขาดตกบกพร่องในส่วนไหนบ้าง และตั้งใจพัฒนา ในด้านที่ยังไม่ดี เช่น ภาษาไทยไม่เก่งก็เรียนภาษาเพิ่ม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“แสดงความคิด ความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเองออกมา อย่าเก็บไว้ในใจ คนอื่นจะเข้าใจความต้องการของเรามากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“เรียนรู้ที่จะปฏิเสธผู้อื่นบอกให้คนอื่นรู้ว่าเราเป็นคนยังงี้ให้คนอื่นเข้าใจในทำอย่างไรจึงจะเข้ากับตัวเองได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ปล่อยวางความเย่อหยิ่ง ความคิดของตัวเอง อย่าเอาแต่ของตัวเอง เรียนรู้ที่จะฟังคนอื่น เคารพและยอมรับวัฒนธรรม ความคิดของผู้อื่น ยอมรับว่าวัฒนธรรมมีความแตกต่าง อย่าตัดสินคนอื่น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

3) การรวมกลุ่มกับคนไทย พยายามสื่อสารกับคนให้หลากหลาย เรียนรู้วัฒนธรรม เพราะต่างคนก็มีความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน จะได้รับข้อมูล และมุมมองที่ต่างกัน

“คบเพื่อนคนไทยเยอะๆ และพยายามสื่อสารให้มาก ไม่ว่าชนชั้นหรือกลุ่มไหน ลองไปสัมผัสสื่อสารและทำความเข้าใจกับพวกเขาได้ เราจะได้รับข้อมูล แต่ละคนมีมุมมองที่ต่างกัน เช่น สื่อสารกับผู้สูงอายุผู้ อาจพูดคุยเรื่องศาสนา การศึกษาของลูก สื่อสารกับ

คนขับแท็กซี่ สามารถคุยเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ศาสนา สังคม ปัญหาสังคม และอื่นๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สื่อสารกับคนไทยมากขึ้น คนไทยเป็นมิตรมาก ไม่ต้องกลัวว่าถ้าพูดภาษาไทยไม่เก่งคนอื่นจะหัวเราะเยาะ พวกเขามักจะให้ความช่วยเหลือและยังจะสอนภาษาไทย ช่วยอธิบายวัฒนธรรมไทยอีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“สื่อสารกับคนไทยมากขึ้น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันขอคำแนะนำและเรียนรู้จากคนไทย เพราะเรามาอยู่ในประเทศไทย เรียนรู้กับคนไทยจะเป็นวิธีที่ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“สื่อสารให้มากที่สุดไม่ว่าจะเป็นกับสามีหรือคนไทยรอบตัว แสดงความเข้าใจและเคารพสื่อสารให้มากขึ้น แสดงความต้องการของตัวเองให้คนอื่นรับทราบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“เข้าสู่สังคมไทยรู้จักเพื่อนคนไทยมากขึ้นสื่อสารและแลกเปลี่ยนกับคนในท้องถิ่นมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“อาศัยความช่วยเหลือจากคนรอบตัว จะเป็นครอบครัวและเพื่อน จะเป็นคนจีนหรือคนไทย หากเขามีประสบการณ์หรือมีความรู้มากกว่า เราก็สามารถสอบถาม เรียนรู้และเก็บมาใช้เป็นประโยชน์ได้ ได้ความรู้และได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของตัวเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ติดต่อกับสังคมและผู้คนมากขึ้นเรียนรู้ที่จะชื่นชมความงามของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

4) การรวมกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย การเข้าร่วมกลุ่มเพื่อนๆ สตรีจีนที่แต่งงานกับคู่สมรสไทยด้วยกัน อาจเป็นกลุ่มไลน์ (Line Group) หรือวีแชท (Wechat Group) หรือการนัดหมายมาเจอกัน เช่น จัดงานสังสรรค์ ท่องเที่ยว บรรยาย สัมมนา แบ่งปันประสบการณ์และชีวิตของตนเอง ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการ การเข้าร่วมกลุ่มกันจะช่วยให้สตรีจีน

สามารถสื่อสารได้ดี เข้าใจสังคมไทยมากขึ้น ทุกคนจะช่วยเหลือกัน แบ่งปันประสบการณ์ เรื่องราว และบทเรียนของตนเองที่แตกต่างกัน ให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ

“เข้าร่วมกลุ่มเพื่อนๆ สตรีที่แต่งงานกับสามีไทยด้วยกัน เป็นกลุ่มไลน์หรือกลุ่มวีแชทก็ได้ มีช่องทางช่วยเหลือกัน ซึ่งทุกคนสามารถแบ่งปันประสบการณ์ บทเรียน สารทุกข์สุขดิบ ของตนเอง ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“อยากให้มีกลุ่มหรือแพลตฟอร์มที่รวมตัวสตรีจีนที่แต่งงานกับคนไทย แลกเปลี่ยนความรู้ แשרประสบการณ์ ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาความสามารถ ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“พูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อนคนจีน เพื่อน ๆ อาจมองว่าปัญหาที่เราเจอเป็นเรื่องที่แปลกใหม่ น่าสนใจ เห็นมุมมองอื่นของเรื่องนั้น และจะให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่เราได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ตั้งกลุ่มหรือสมาคมครอบครัวไทย-จีน เพื่อมีพื้นที่แลกเปลี่ยนหรือช่วยเหลือกัน อาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ มีแพลตฟอร์มให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถรวมตัวกันและ สื่อสารกันได้ เพราะทุกคนอยู่ในสถานการณ์เดียวกัน กิจกรรมสามารถเป็นได้ทั้งแบบ ออนไลน์และออฟไลน์ รูปแบบก็จัดได้หลากหลาย เช่น จัดงานสังสรรค์ ท่องเที่ยว บรรยาย สัมมนา แบ่งปันประสบการณ์และชีวิตของตนเอง ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“อยากให้มีกลุ่มๆ เพื่อนสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยมาแลกเปลี่ยนและให้ความช่วยเหลือกันและกัน เพราะเป็นกลุ่มที่มีสถานะเหมือนกัน อยู่ต่างถิ่น ได้รวมตัวกันจะสร้าง กำลังใจให้ทุกคน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

5) มีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจต่อวัฒนธรรมไทย เมื่อเจอสิ่งที่ไม่เข้าใจ ในวัฒนธรรมไทย ต้องเฝ้าหาคำตอบและทำความเข้าใจ เช่น ทำไมคนไทยถึงยืนขึ้นเมื่อได้ยินเพลง

สรรเสริญพระบารมี ทำตามแต่ไม่รู้ว่าจะทำไม แต่ถ้ามีการไปหาคำตอบ ก็จะเข้าใจเหตุผล เข้าใจความรู้สึกของคนไทย และยังสามารถอธิบายให้คนที่ไม่เข้าใจได้อีกด้วย กระบวนการเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไปในตัว

“มีความอยากรู้อยากเห็น สนใจต่อวัฒนธรรมไทย เมื่อเจอสิ่งที่ไม่เข้าใจในวัฒนธรรมไทย อย่าปล่อยผ่าน ต้องมีใจไปหาคำตอบ ทำความเข้าใจกับมัน เช่นทำไมคนไทยถึงยืนขึ้น เมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญ เราอาจทำตาม แต่ไม่รู้ว่าจะทำไม รู้คำตอบ เข้าใจเหตุผล ความรู้สึกสามารถอธิบาย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

6) การรวมกิจกรรมต่างๆ จากการไปท่องเที่ยว การเดินทางออกไปท่องเที่ยว จะมีโอกาสได้สัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในสถานที่ต่างๆ สื่อสารกับผู้คนและเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร และประเพณีที่หลากหลาย ประสบการณ์เหล่านี้สามารถเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้

“ไปท่องเที่ยว จะมีโอกาสได้สัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สื่อสารกับผู้คนต่างๆ เรียนรู้ อาหาร ประเพณี สามารถเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม เพิ่มโอกาสได้ออกไปพบเจอและสื่อสารกับผู้คน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างบางคนมีการร่วมงานพิธีกรรมต่างๆ ในศาสนาพุทธ เช่น การร่วมงานศพของญาติที่ประเทศไทย ทำให้ได้รับรู้ถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมไทย คนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อความตายและการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก เศร้าใจ แต่สามารถปล่อยวางได้ เพราะรู้สึกว่าการเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา ภายในงานศพก็สงบเรียบร้อย เรียบง่าย ครอบครัวมีการโปรยธูปธูปครั้งหนึ่งลงไปทะเล อีกครั้งหนึ่งเก็บไว้ในบ้าน เพื่อให้สมาชิกครอบครัวได้รำลึกถึงคนที่จากไป ต่างจากคนจีนมีข้อห้ามเกี่ยวกับความตายมาก และไม่ค่อยมีใครพูดถึง เนื่องจากไม่มีการเรียนรู้เรื่องนี้ตั้งแต่เด็ก ทำให้คนจีนกลัวความตายมาก ไม่เพียงกลัวความตายของตัวเองเท่านั้น กลัวความตายของคนอื่นด้วย มีความเชื่อว่าการมีส่วนร่วม และพูดคุยเกี่ยวกับความตาย เป็นเรื่องอัปมงคล คนที่ทำงานเกี่ยวกับความตาย จะถูกกีดกันจากสังคม และรู้สึกว่าพวกเขาเป็นคนน่าโศก

ร่ายมาให้คนอื่น ดังนั้น จะพยายามเลี่ยงหัวข้อนี้ คิดว่าคนจีนควรเรียนรู้เรื่องนี้จากวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ ประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สตรีจีนบางคนปรับตัวได้ดีในเรื่องของอาหารไทย อากาศ หรือในเรื่องของการทำงาน การปรับตัวในที่ทำงาน หรือประสบการณ์ในเรื่องของการเลี้ยงดู ลูก พ่อแม่คนไทยจะไม่ได้กดดันลูกมาก ไม่เอาลูกไปเปรียบเทียบกับคนอื่น ไม่ไปบังคับลูกต้องทำตามที่พ่อแม่สั่ง ให้ลูกมีอิสระในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

“การได้ไปร่วมงานศพของญาติที่ประเทศไทยทำให้ตัวเองได้รับรู้ถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมไทย เห็นคนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อความตายและการจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก ปลื้มใจที่ได้ เพราะการเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดา ต่างจากคนจีนมีข้อห้ามเกี่ยวกับความตายมาก และไม่ค่อยมีใครพูดถึง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ในเรื่องของอาหาร คนจีนส่วนใหญ่ที่แต่งงานกับคนไทย ชอบอาหารไทยมาก เกิดจากการปรับตัวตามวัฒนธรรม อาหารไทยมีรสเปรี้ยว เผ็ด หวาน ต่างจากของจีนที่เน้นไปทางจืด” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ประสบการณ์กับเพื่อนร่วมงาน คนไทยจะชอบเอาใจเพื่อนร่วมงาน เช่น มีของฝากเล็กๆ น้อยๆ มาฝากเพื่อนที่ทำงานตอนกลับมาจากบ้าน ชมข้อดี เป็นต้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“รู้สึกว่ามันรับรู้และปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมไทยและสังคมไทยในภาพรวมได้แล้ว ทั้งสภาพอากาศ อาหารการกิน สิ่งแวดล้อมในการใช้ชีวิตการทำงาน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ได้ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยหลายๆ ด้าน เช่น อากาศเมืองไทยเป็นฤดูร้อนตลอดทั้งปี ฉันชอบใส่เสื้อผ้าหน้าร้อนมีความสุขกับการใส่กระโปรง ไม่ต้องเตรียมชุดกันหนาว ด้านอาหาร ตอนมาเมืองไทยใหม่ๆ คิดว่าอาหารไทยเปรี้ยวๆ หวานๆ ไม่ชิน ตอนนี้ชอบอาหารแบบนี้เพราะอากาศร้อนต้องทานอาหารรสจัดๆ แบบนี้ถึงจะดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ซึ่งต่างจากวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างมาก เช่น พ่อแม่ไม่ได้กดดันลูกมาก ไม่เปรียบเทียบ ไม่บังคับให้ทำตาม ให้มีอิสระในการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ความคิดเหล่านี้ ทำให้มองเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมไทย มีกำลังใจในการใช้ชีวิตและการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย อยากเข้าร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมนี้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ประสบการณ์ได้รับรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมไทย จากการจากไปของคุณพ่อสามี หลังจากจัดงานศพเรียบร้อย ครอบครัวได้ไปรดน้ำศพครั้งหนึ่งลงไปทะเล อีกครั้งหนึ่งเก็บไว้ในบ้าน เพื่อให้สมาชิกครอบครัวได้รำลึกถึงท่าน เรื่องนี้ทำให้ตัวเองได้เข้าใจทัศนคติของคนไทยที่มีต่อญาติผู้ล่วงลับ มีความเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

4.2.4 กระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า กระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กลุ่มตัวอย่างบางคนมองว่า ไม่ยุ่งยาก หรือยากลำบาก อาจเพราะสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ และทำงานอยู่ในประเทศไทย จึงสามารถปรับตัวได้ง่าย และวัฒนธรรมของจีนและไทยมีความคล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่างทางวัฒนธรรม แต่ก็สามารถปรับตัวได้ดี จึงไม่ค่อยได้รับผลกระทบอะไรมากนัก

“ไม่ค่อยรู้สึกที่มีความยากลำบากอะไร เพราะได้ภาษาไทย และได้ทำงานในไทยด้วย จึงสามารถปรับตัวได้ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“โดยรวมแล้วไม่ได้รู้สึกที่มีความยุ่งยากอะไร วัฒนธรรมของจีนและไทยมีความคล้ายคลึงมากแม้ว่าจะมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมแต่ตัวเองก็สามารถปรับตัวได้ดี จึงไม่ค่อยได้รับผลกระทบมากนัก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ไม่ค่อยรู้สึกที่มีความยากลำบากอะไรเป็นพิเศษ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

กลุ่มตัวอย่างบางคน มองว่า กระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยซับซ้อน ต้องใช้เอกสาร และขั้นตอนมากมาย เสียทั้งเวลา และเงินจำนวนมาก นอกจากนี้ คนต่างชาติที่จะใช้ชีวิตในประเทศไทย ช่องทางในการค้นหาข้อมูลมีค่อนข้างจำกัด ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ต้องใช้เวลามากในการแปล ทำความเข้าใจ เนื่องจากข้อมูลของหน่วยงานราชการบางแห่งในประเทศไทย ไม่มีข้อมูลภาษาอังกฤษ แนวทางที่ใช้ในการจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือการขอความช่วยเหลือจากคู่สมรสหรือเพื่อนที่ทำงาน สอบถามหรือให้คนอื่นช่วยหาข้อมูลให้อีกที

“ขั้นตอนการจดทะเบียนสมรสข้ามชาติไทย-จีนนั้น ซับซ้อนมาก ใช้เอกสารและขั้นตอนมากมายเสียเวลาและเงินมาก คนต่างชาติที่ใช้ชีวิตในประเทศไทย ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลหลายด้านได้ หรือถึงแม้ได้ข้อมูลมาแล้วยังต้องใช้เวลามากในการแปล และทำความเข้าใจ เช่น ข้อมูลเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการบางแห่งในประเทศไทย มีแต่ภาษาไทยไม่มีอังกฤษ รู้สึกเหนื่อย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ทางแก้คือขอความช่วยเหลือจากสามีหรือเพื่อนที่ทำงาน สอบถามหรือให้คนอื่นช่วยหาข้อมูลให้อีกที แต่ก็มีความเกรงใจ เพราะรบกวนเวลาคนอื่น กลัวเป็นภาระให้คนอื่น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ตัวเองและคู่สมรสไทยมีพื้นฐานการเติบโตและครอบครัวเดิมที่แตกต่างกันมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ต้องปรับตัว ทำความเข้าใจกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ในการสมรสกับคู่สมรสไทย ความยากอีกอย่างหนึ่งคือ ครอบครัวไม่เห็นด้วยที่แต่งงานกับคนต่างชาติและย้ายมาใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ เพราะครอบครัวมองคนต่างชาติมีความแตกต่างกับคนจีนมาก สื่อสารกันไม่ได้ ระยะทางไกล ไปมาหาสู่กันยาก ต้องการให้แต่งงานกับคนประเทศเดียวกัน และใช้ชีวิตอยู่ใกล้บ้าน ความเห็นไม่ตรงกันของพ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำให้ครอบครัวไม่ยินยอมที่จะให้ลูกมีคู่สมรสต่างชาติและต้องย้ายไปอยู่ต่างประเทศ ประเด็นนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างกดดันทางจิตใจมาก และรู้สึกผิดกับครอบครัว แนวทางที่ใช้ในการจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือ ใช้ชีวิตในเมืองไทยให้มีความสุขที่สุด พิสูจน์ให้ครอบครัวเห็นว่า แต่งานกับคนต่างชาติก็ได้มีปัญหาน้อย อยู่ต่างประเทศก็มีความสุขได้ พิสูจน์ให้เห็นว่า คู่สมรสที่เลือกนั้นคุ้มค่าที่

จะเลือก เป็นคนดี มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ สามารถดูแลได้ดีมีต้นทุนที่สามารถทำให้ชีวิตต่อไปนี้อย่างสะดวกสบายได้ ให้ครอบครัวสบายใจ

“ความยากคือครอบครัวไม่เห็นด้วยที่จะแต่งงานกับคนต่างชาติและย้ายมาใช้ชีวิตที่เมืองนอก มองคนต่างชาติแตกต่างกับคนจีนมากมาย สื่อสารกันไม่ได้ ระยะทางก็ไกล ไปมาหาสู่กันยาก ต้องการให้แต่งงานกับคนจีน ใช้ชีวิตอยู่ใกล้บ้าน ทำให้กดดันทางจิตใจมาก รู้สึกผิดกับครอบครัว เราจึงต้องใช้ชีวิตในเมืองไทยให้มีความสุขที่สุด พิสูจน์ให้เห็นว่า ไม่ได้มีปัญหา มีความสุข ให้ครอบครัวสบายใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ความยากอันดับแรกคือการตัดสินใจที่จะสมรสกัน และได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่ทั้งสองฝ่าย ไม่ยินยอมที่จะให้ลูกมีคู่สมรสต่างชาติและต้องย้ายไปอยู่ต่างประเทศ การแก้ไขคือพิสูจน์ให้เห็นว่า คู่สมรส เป็นคนดีมีความสามารถ รับผิดชอบ สามารถดูแลเราได้ดี สามารถทำให้ชีวิตต่อไปนี้อย่างสะดวกสบายได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

กลุ่มตัวอย่างบางคน มีปัญหาในการสมรสกับคู่สมรสไทย คือ ความเหงา เนื่องจากต้องมาอยู่ประเทศไทย ห่างจากครอบครัว เพื่อนๆ ที่ประเทศจีน มีวิธีการจัดการโดยได้ใช้วิธีหาเพื่อนออนไลน์โดยเฉพาะเพื่อนสตรีจีนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวเอง จะได้เข้าใจปัญหาที่เจอสามารถปลอบใจ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจกัน

“ปัญหาความเหงา พอมายู่เมืองไทย ก็ห่างจากชีวิต ครอบครัว เพื่อนที่จีน รู้สึกเหงามาก คิดถึงชีวิตที่จีน ถึงแม้มีสามีและครอบครัวของสามีอยู่ด้วย แต่รู้สึกไม่มีเพื่อนที่เข้าใจเราได้ ไม่มีวงสังคมของตัวเอง ต้องมาสร้างใหม่จากศูนย์ ตัวเองได้ใช้วิธีหาเพื่อนออนไลน์ที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวเอง จะเข้าใจปัญหาที่เจอสามารถปลอบใจช่วยเหลือให้กำลังใจกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

4.2.5 วิธีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยในการสมรสและสังคมไทยในระยะยาว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดว่า เมื่อมีการสมรสกับคู่สมรสไทยแล้วต้องมีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยและสังคมไทยในระยะยาว เพราะถ้าปรับตัวไม่ได้ ชีวิตจะมีปัญหาทั้งกายและใจ หากไม่มีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทย คงใช้ชีวิตในสังคมไทยไม่ได้ แค่ความรักระหว่างของตัวเองและคู่สมรสยังไม่เพียงพอ ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย เพื่อใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมไทย ต้องปรับตัวกันไปแบบไม่มีที่สิ้นสุด เพราะสตรีจีนต้องเจอสิ่งที่ต้องปรับตัวอีกมากมาย การแต่งงานได้ทำลายกำแพงวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทย ทำให้สตรีจีนสามารถใช้ชีวิตระหว่างสองวัฒนธรรมได้ดีขึ้น มีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยในการสมรสและสังคมไทยในระยะยาว พูดภาษาไทยได้ดีขึ้น ยอมรับและชื่นชอบอาหารไทยมากขึ้น มีการรู้จักและปฏิบัติตามประเพณีไทยได้มากขึ้น ได้มองเห็นข้อดี ข้ามข้อเสียในสิ่งต่างๆ ของประเทศไทย สามารถหาทางออกและวิธีแก้ไขได้เองเมื่อเจอปัญหาต่างๆ ในชีวิต แม้บางคนจะรับรู้วัฒนธรรมไทยและปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ในระดับที่ดี แต่ก็ยังมีค่านิยมแบบจีน ยังไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเต็มที่จนเหมือนคนไทย แต่หากเทียบกับเมื่อก่อนแล้วมีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยและอดทนมากขึ้น เช่น การเลี้ยงลูกแบบคนจีน ทำตามวิถีชีวิตของคนจีน

“รู้สึกตัวเองรับรู้วัฒนธรรมไทยและปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ดี แต่ยังมีค่านิยมความคิดแบบจีนติดตัวอยู่ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น เลี้ยงลูกแบบจีนทำตามวิธีที่คนจีนบอกว่าถูกต้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“เพราะตัดสินใจแต่งงานกับสามีไทย ก็เป็นการเลือกที่เข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมไทยและสังคมไทย การปรับตัวเป็นสิ่งที่ต้องเจอ ต้องทำให้ได้ และต้องทำได้ด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ในระยะยาว ถ้าปรับตัวไม่ได้ชีวิตจะมีปัญหาทั้งกายและใจ จึงควรต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“หากสตรีจีนไม่มีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทย ใช้ชีวิตในสังคมไทยไม่ได้ ความรักระหว่างกันยังไม่พอ ยังมีชีวิตจริงที่ต้องดำเนินการต่อไปในระยะยาว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ยังต้องปรับตัวกันไปแบบไม่มีที่สิ้นสุด เราจะต้องเจอสิ่งที่ต้องปรับตัวอีกมากมายในระยะยาว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ยังคงได้รับอิทธิพลจากค่านิยมของจีนเป็นอย่างมากไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเต็มที่จนเหมือนคนท้องถิ่น แต่เมื่อเทียบกับเมื่อก่อนแล้วมีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยและอดทนมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ตัวเองปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยได้ดี แต่ความคิดแบบจีนๆ บางอย่างยังคงติดตัวเหมือนเดิม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“คิดว่าสตรีจีนมีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยในการสมรสและสังคมไทยในระยะยาว ดูจากเพื่อนๆ สตรีจีนที่สมรสกับสามีไทย โดยรวมถือว่าทุกคนมีการปรับตัว เข้าใจและรับรู้สิ่งต่างๆ ในวัฒนธรรมไทยได้มากกว่าตอนมาเมืองไทยใหม่ๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนมีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยในการสมรสและสังคมไทยในระยะยาว จะมีความแตกต่างจากสตรีจีนในประเทศจีน นิสัยใจก่อให้เกิดความรู้สึกไม่เหมือนกัน เพราะได้ซึมซับและได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมมารยาทไทยทำให้เปลี่ยนไปโดยไม่รู้ตัว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

4.3 ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น แตกต่างจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่เคยรับชม ได้มีโอกาสสัมผัสกับวัฒนธรรมไทยมากขึ้น ได้เข้าใจเข้าถึง และรับรู้วัฒนธรรมไทยในทุกมิติ ทุกแง่มุม โดยมองวัฒนธรรมไทย และสังคมไทยในแง่บวกมากขึ้นกลายเป็นเรื่องที่ปกติในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมจะพาไปเอง แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวสตรีจีนและคู่สมรสไทยด้วย แตกต่างจากสตรีจีนทั่วไป ซึ่งเป็นการสื่อสารและการรับรู้วัฒนธรรมไทยแบบผิวเผิน

“หลังจากแต่งงานกับสามีคนไทย มันแตกต่างจากภาพยนตร์และละครที่ได้เห็น สัมผัสวัฒนธรรมไทยด้วยตนเองได้เข้าใจและรับรู้วัฒนธรรมที่แท้จริง ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมจีนและไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมข้ามทำให้ได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยในทุกแง่มุมและสามารถรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้อย่างลึกซึ้ง แตกต่างจากการมีเพื่อนคนไทยทั่วไปซึ่งจะเป็นการสื่อสาร การรับรู้วัฒนธรรมไทยแบบผิวเผิน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“หลังจากแต่งงานกับสามีไทยแล้วสตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้นแน่นอน เพราะการใช้ชีวิตในครอบครัวของสามีสภาพแวดล้อมจะพาเราไปเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมเป็นความสามารถที่จำเป็น คนที่มีความสามารถนี้ ใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี เรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับวัฒนธรรมอื่น โดยยังรักษาวัฒนธรรมเดิมของตัวเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“หลังจากแต่งงานกับสามีไทยได้เป็นสมาชิกในครอบครัวไทย การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมกลายเป็นเรื่องที่ปกติมากในชีวิตประจำวัน ได้รับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ก่อนแต่งงานไม่รู้อะไรเลยเกี่ยวกับประเทศไทย และไม่รู้ด้วยซ้ำว่าอยู่ที่ไหนของโลก หลังจากแต่งงานได้เรียนรู้และปรับตัวมาเรื่อยๆ ได้รับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“หลังจากแต่งงานกับสามีไทยแล้วได้มีโอกาสสัมผัสกับวัฒนธรรมไทยมากมายไม่เพียงแต่ได้เห็นหรือได้สัมผัสเองเท่านั้น แต่สามียังเล่าอธิบายให้ฟังในโอกาสต่างๆ อีกด้วย เพื่อให้เราได้เข้าใจและค่อยๆ ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมไทย ได้รับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยมากขึ้นเรื่อยๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ทำให้สตรีจีนมองวัฒนธรรมไทยและสังคมไทยในแง่บวกมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การ สือสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ทำให้สตรีจีนได้เข้าถึงและรับรู้วัฒนธรรมไทยในทุกมิติ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การ สือสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

บางคนแม้ว่าจะสมรสกับคู่สมรสไทยและปรับตัวได้ระดับหนึ่ง แต่ถ้าไม่ยอมทำการสื่อสารกับคนอื่น นอกจากคู่สมรสไทยและสมาชิกในครอบครัวคู่สมรสไทยเท่านั้น ไม่ได้ออกไปทำงาน อยู่แต่ในบ้าน เกรงกลัวที่จะออกไปเจอกลุ่มคนใหม่ สังคมใหม่ หรือหากคู่สมรสไทยสามารถ สื่อสารภาษาจีนได้ จะทำให้สตรีจีนไม่มีความประสงค์ที่จะเรียนรู้และเข้าใจภาษาไทยและ วัฒนธรรมไทย ทั้งคู่จะสื่อสารด้วยภาษาจีนและใช้ชีวิตแบบจีนมากกว่า

“เชื่อว่าการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม จะทำให้รับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ ขึ้นอยู่กับ ตัวเองและสามีด้วย เพื่อนบางคน ปรับตัวได้ระดับหนึ่ง แต่ไม่ยอมทำคุยกับคนอื่น นอกจากสามีและครอบครัวสามี ไม่ได้ออกไปทำงาน อยู่แต่บ้าน กลัวที่จะออกไปเจอกลุ่ม คนใหม่ หากสามีใช้ภาษาจีนได้ ทำให้ไม่เรียนรู้และเข้าใจภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย สื่อสารด้วยภาษาจีนและใช้ชีวิตแบบจีน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การ สือสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยมี ประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างสตรีจีนและสังคมไทย สามารถใช้ชีวิต อย่างมีความสุขในสังคมไทยและในการแต่งงานข้ามชาติระหว่างจีน - ไทย จะเป็นการส่งเสริมและ เป็นกำลังใจให้ผู้ที่ต้องการแต่งงานกับคนไทย สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล ในปัจจุบันยังมีคนจีนจำนวนมากที่ไม่รู้จักประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย ทักษะที่มีต่อประเทศไทยค่อนข้างเป็นลบ เช่น ผู้ชายไทยหลายใจ มีอาชญากรรมมากมายใน ประเทศไทย ประเทศไทยอันตราย อย่าไปประเทศไทย สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะเป็น สื่อกลางที่ถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเทศไทยให้แก่ชาวจีน สามารถเป็นตัวอย่างให้คนอื่น ได้เรียนรู้ สามารถให้ความรู้และคำแนะนำจากประสบการณ์ของตัวเองแก่คนอื่นได้ ในด้านการรู้จัก และเข้าใจประเทศไทย ด้านวัฒนธรรม ด้านการใช้ชีวิต ด้านประเพณี หรือด้านอื่นๆ ที่อยู่รอบตัว เป็นสะพานเชื่อมระหว่างสตรีจีนกับสังคมไทย สามารถช่วยเหลือสตรีจีนคนอื่นๆ ได้ด้วย ไม่

เพียงแค่สตรีจีนที่แต่งงานกับคนไทยเท่านั้น แต่รวมถึงสตรีจีนที่แต่งงานกับผู้ชายจากประเทศอื่นๆ ด้วย หากประสบการณ์การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของตัวเองสามารถช่วยผู้อื่นได้ จะมีความยินดีที่จะแบ่งปันและช่วยเหลือ เพื่อช่วยเพื่อนสตรีจีนให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยและอยู่ในสังคมไทยได้

“หากพวกเขาสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมไทยและในการแต่งงานข้ามชาติระหว่างจีน-ไทย พวกเขาจะส่งเสริมและเป็นที่กำลังใจให้ผู้ที่ต้องการแต่งงานกับคนไทย ยังมีคนจีนจำนวนมากที่ไม่รู้จักประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย ทักษะคติเป็นลบ เช่น ผู้ชายไทยหลายใจ มีอาชญากรรมมากมายในประเทศไทย อันตรายมากอย่าไปเมืองไทยเลย สังคมต้องการหน้าต่างหรือสื่อกลางที่จะถ่ายทอดข้อมูลที่ต้องเกี่ยวข้องกับประเทศไทยให้แก่ชาวจีน ซึ่งสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนนี้แหละ เป็นกลุ่มคนที่ทำหน้าที่นี้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนกลุ่มนี้มีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยเฉพาะระหว่างวัฒนธรรมไทย-จีน เป็นตัวอย่างให้คนอื่นๆ ได้เรียนรู้และพวกเขายังสามารถให้ความรู้และคำแนะนำจากประสบการณ์ เหมือนเป็นสะพานเชื่อมระหว่างสตรีจีนกับสังคมไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมได้อย่างมีเหตุผลมากขึ้น เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ง่ายขึ้น เปิดใจกว้าง มีความอดทนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันพวกเขายังเป็นสะพานสื่อสารที่สำคัญระหว่างผู้หญิงจีนกับสังคมไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนในการสมรสไทย-จีนมีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนสตรีจีนที่เป็นประเภทเดียวกับตัวเองเข้าใจคนกลุ่มนี้มากขึ้นไม่เพียงแค่สตรีจีนที่แต่งงานกับคนไทยเท่านั้นแต่รวมถึงสตรีจีนที่แต่งงานกับผู้ชายจากประเทศอื่นๆ ด้วยหากประสบการณ์การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของตัวเองสามารถช่วยผู้อื่นได้จะมีความยินดีที่จะแบ่งปันและช่วยเหลือ เพื่อช่วยเพื่อนสตรีจีนเข้าใจวัฒนธรรมไทยและอยู่ในสังคมไทยได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ประสบการณ์ของพวกเขาสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้อื่นได้ กระตุ้นให้ผู้คนที่ต้องการมาอาศัยอยู่ในไทย ให้ความมั่นใจแก่พวกเขาในการใช้ชีวิตในประเทศนี้ และยังสามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อการสมรสข้ามชาติระหว่างคนไทย จีน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนกลุ่มนี้สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมไทยได้ดีมีความรู้มากมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและสังคมไทยซึ่งเป็นเรื่องที่มีคุณค่าความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทยของพวกเขายังสามารถช่วยเหลือคนอื่นๆ ที่สนใจในประเทศไทยหรือช่วยเป็นแนวทางให้คนที่ต้องการแต่งงานข้ามชาติจีน-ไทยอีกด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนจะทำให้สตรีจีนได้มองภาพรวมของสังคมไทยได้กว้างขึ้น ด้านวัฒนธรรม ด้านการใช้ชีวิต ด้านประเพณี หรือด้านอื่นๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว ทั้งหมดนี้อาจจะมีส่วนที่ยอมรับได้และยอมรับไม่ได้ปนอยู่ด้วยกัน แต่เมื่อได้มองเห็น มองชัด มองกว้าง ทำให้รู้จัก เข้าใจ มีความร่วมมือได้ดีกว่าคนที่ไม่มีความสามารถในการสื่อสารและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีน ภายใต้บริบทสังคมไทย ยังมีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคน เห็นด้วยว่ามีผล มีทั้งแสดงความคิดเห็นว่ามีผลต่อความสุข และความพึงพอใจมาก และน้อย

กลุ่มตัวอย่างมองว่ามีผลต่อความสุขและความพึงพอใจมาก เชื่อว่าความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนจะช่วยให้สตรีจีนมีความอดทนมากขึ้นและสื่อสารเก่ง การมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดี มีหัวข้อที่จะสื่อสารกับคู่สมรสมากขึ้น จะส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส การสื่อสารมีพลังมาก ไม่เพียงแต่สามารถสื่อสารกับคู่สมรสได้ แต่ยังสื่อสารกับครอบครัวและคนไทยคนอื่นได้ดี ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบตัวดี จะรู้สึกมีความสุข ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสก็จะดีไปด้วย ในทางตรงกันข้าม หากคู่สมรสไม่มีความสามารถหรือความสามารถไม่ดีพอในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม อาจทำให้เมื่อเจอปัญหา ไม่

สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนไม่สื่อสารและทำความเข้าใจกัน ส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันแย่ลง จนสุดท้ายอาจแยกทางกันก็เป็นได้

“เชื่อว่าความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ช่วยให้สตรีจีนมีความอดทนและสื่อสารเก่ง ไม่เพียงแต่สามารถสื่อสารกับสามีได้ สื่อสารกับครอบครัวและเพื่อนๆ คนไทย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบตัวพวกเขาดี มีความสุข ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ก็จะดีไปด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนมีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาเป็นอย่างมาก สตรีจีนมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดี จะส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“แน่นอน ทำให้สตรีจีนมีส่วนร่วมในสังคมไทยในหลายมิติ หลายระดับ สามารถมีสังคมของตัวเองได้ มีหัวข้อที่จะสื่อสารกับสามีมากขึ้น ความสัมพันธ์จะสนิท แน่นแฟ้น การสื่อสารมีพลังมาก หลายๆ คู่มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดี เพราะไม่สื่อสาร ไม่มีหัวข้อที่จะพูดคุยกัน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“มีผลแน่นอน ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนดี ความสัมพันธ์กับสามีก็ยิ่งดีขึ้น บรรยากาศในครอบครัวก็จะดี และมีความสุขมากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“แน่นอน หากความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนนั้นดีสามีและภรรยาสามารถเข้าใจกันและแก้ปัญหาได้อย่างราบรื่น สามีจะเข้าใจความคิดและจะหาวิธีจัดการกับปัญหาต่างๆ ร่วมกัน พยายามสร้างความสมดุลความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาจะดีขึ้นและมีความสุขก็จะเพิ่มขึ้นด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนมีผลต่อความสุข ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาเป็นอย่างมาก หากไม่มีความสามารถหรือไม่ดีพอ

อาจทำให้สามีและภรรยาเมื่อเจอปัญหากันแล้ว ไม่สามารถสื่อสารกันได้ จนเหนื่อยหรือ จี้เกียจที่จะไปสื่อสารทำความเข้าใจกัน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันแย่ลงเรื่อยๆ สุดท้าย แยกทางกันก็ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“มีผลแน่นอน หากสตรีจีนสามารถทำการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เข้าใจและยอมรับ วัฒนธรรมไทยได้ดี จะทำให้ตัวเองมีอารมณ์ดี จิตใจสดใส ไม่มองโลกในแง่ลบ ไม่หดหู่ ไม่นั่นอารมณ์เชิงลบจะกระทบอารมณ์และจิตใจของสามีด้วย ทำให้สามีเครียดไปด้วย เช่น ตอนมาเมืองไทยใหม่ๆ สามีพาไปทานอาหารไทย จะมีความกังวลสูงมากทุกครั้ง เพราะเกรงว่าทานแล้วไม่ถูกปาก แต่เมื่อบอกว่าอร่อย ชอบรสชาติ สามีจะมีความสุขมาก ๆ อารมณ์ดีทั้งคู่และบรรยากาศทั้งวันก็จะดีไปด้วยเลย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“แน่นอน หากมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดี จะทำให้สตรีจีนมีเพื่อน เยอะ กว้างขวางมากขึ้น มีช่องทางมากมายในการระบายอารมณ์ และหันเหความสนใจ ไม่ได้มัวแต่ไปพัวพันกับสามี สามีไม่เครียด ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาจะดี ครอบครัวมีความสุข” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มองว่ามีผลน้อย โดยมองว่าปัจจัยที่ทำให้คนสองคนตัดสินใจแต่งงานมีความสำคัญมากกว่า ถ้าคู่สมรมีพื้นฐานความรัก เคารพกัน เข้าใจกัน เอื้ออาทร และยอมรับ ข้อบกพร่องของกันและกันได้ ความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

“คิดว่าไม่น่าจะมีผลมาก ปัจจัยที่ทำให้คนสองคนตัดสินใจแต่งงานมีความสำคัญมากกว่า ถ้ามีความรัก เคารพ เข้าใจกัน ยอมรับข้อบกพร่อง ความสุข ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยามีแน่นอน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ส่วนตัวคิดว่าความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาขึ้นอยู่กับว่าคนสองคนสามารถเคารพ เข้าใจ และเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน จากพื้นฐานนี้หากสตรีจีนมีความสามารถการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่ดีก็จะช่วยให้ดีขึ้นไปอีก” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

4.4 คำแนะนำสำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ที่ต้องดูแลหรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย

กลุ่มตัวอย่าง กล่าวว่า สำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย คิดว่าการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ยังเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตประจำวัน ในฐานะชาวต่างชาติที่มาอยู่ในประเทศไทย จะใช้ชีวิตคนเดียวไม่ได้ หากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของประเทศไทยได้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ไทย ถ้าไม่ปรับตัวก็จะมีทางเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมและสังคมไทยได้อย่างแท้จริง อาจพลัดสิ่งต่าง ๆ มากมาย สำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย คิดว่าควรมีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยแนะนำให้ลองสัมผัส เข้าใจ และยอมรับวัฒนธรรมของประเทศไทย เคารพวัฒนธรรมไทย เคารพคนไทย เปิดใจให้กว้าง คิดบวก พยายามปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับความแตกต่างให้ได้ รวมถึงแนะนำให้เรียนรู้มารยาทไทย จะได้ว่าในสังคมไทยต้องปฏิบัติตัวอย่างไร โดยเฉพาะเรื่องต้องห้ามในชีวิตประจำวันของคนไทย เช่น เรื่องไม่เอาเท้าชี้เหยียดสิ่งของ ไม่หยับของข้ามศีรษะ เป็นต้น หรือการได้ออกไปท่องเที่ยว ไปต่างจังหวัด ทำความรู้จักกับผู้คน สื่อสารกันมากขึ้น หรือการร่วมกิจกรรมการกุศลต่างๆ เช่น งานทำบุญ งานบริจาค จะได้เจอผู้คนที่มีจิตใจดี และอ่อนโยน เข้าใจคำนิยมในประเทศไทยมากขึ้น นอกจากนี้ ได้มีการแนะนำสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย แต่หากมาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะมาเรียน ทำงาน หรือทำธุรกิจ แนะนำให้เรียนภาษาไทย ให้สามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ จะเป็นประโยชน์มากสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมไทย

“ในฐานะชาวต่างชาติที่มาอยู่ในประเทศไทย หากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของประเทศไทยได้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ไทย แนะนำให้ลองสัมผัส เข้าใจ และยอมรับอะไรที่รับไม่ได้ไม่เป็นไรพยายามปรับตัว” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“ในความเป็นจริงจะใช้ชีวิตคนเดียวโดยไม่ได้ติดต่อกับสังคมเลยไม่ได้ จะมีการสัมผัสกับวัฒนธรรมไทยในทุกด้านเสมอ ดังนั้น มันสำคัญที่ต้องมีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“แนะนำให้ออกไปท่องเที่ยวโลกภายนอกมากขึ้น ไปต่างจังหวัดหรือพื้นที่อื่นๆ ที่ไม่ใช่เมือง เจอและทำความรู้จักกับผู้คน สื่อสารกันมากขึ้นถามในสิ่งที่ไม่เข้าใจ หรือไปเข้าร่วม

กิจกรรมการกุศล เช่น งานทำบุญ งานบริจาค เป็นโอกาสที่ดี จะได้เข้าใจค่านิยมไทยได้มากขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“แม้ไม่ได้สมรสกับคนไทย แต่ถ้ามาอยู่ไทย ถ้าไม่ปรับตัวก็เท่ากับว่าจะแค่อู้อบ ๑ สังคมนี้ตลอดไม่มีทางเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมและสังคมไทยได้อย่างแท้จริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

“สตรีจีนที่ไม่ได้แต่งงานกับคนไทย แต่อยู่ที่ไทย ก็แนะนำให้พวกเขาเคารพวัฒนธรรมไทย เคารพคนไทย ปรับตัวให้อยู่ในสังคมไทยให้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“หากมาใช้ชีวิตในเมืองไทย การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมสำคัญมาก ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ ปรับตัวให้ดีถึงจะใช้ชีวิตได้ดี เรียนรู้มารยาทไทย เรื่องต้องห้าม คนไทยบางคนถือ เช่น เรื่องไม่เอาเท้าชี้เจ็ยสิ่งของ ไม่หยีบของข้ามศีรษะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

“มาอยู่เมืองไทย แนะนำให้เรียนภาษาไทย จนสามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการใช้ชีวิตในสังคมไทย” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน 2566)

“ไม่ว่าจะเป็นใคร ถ้าอยู่ต่างที่ต่างเมือง การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมย่อมเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ภาษาที่ได้ยิน คนที่เจอ อาหารที่ทาน จะไม่เหมือนบ้านเกิดอีกต่อไป แนะนำให้ก้าวออกมา เปิดใจให้กว้าง คิดบวก ไปเจอผู้คนไปรู้จักเพื่อนคนไทยใหม่ ไปท่องเที่ยว ไปลองอะไรที่ไม่เคยทำมาก่อน ถ้าพบว่าทำแล้วชอบก็เอาอีก ไม่ชอบก็เลิก ไม่ยึดติด ไม่อคติ ทำตัวให้เหมือนน้ำ ไหลไปได้ทุกที่ ผ่านไปได้ทุกทาง ถึงแม้อยู่ในสังคมไทยที่ไม่เหมือนบ้านเกิด แต่ก็สามารถปรับตัวและอยู่ได้อย่างมีความสุข” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

แม้ว่าสตรีจีนบางคนที่มาอยู่ในประเทศไทย แต่คนรอบตัวยังเป็นคนจีน เช่น เพื่อนร่วมงาน บริษัทจีน รับประทานอาหารจีน แค่เปลี่ยนสถานที่อยู่ แต่ยังใช้ชีวิตเหมือนอยู่ประเทศจีน คนเหล่านี้

จะคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยกลุ่มตัวอย่างมองว่า หากมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

“อาศัยอยู่ในประเทศไทยต้องมีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม แต่ก็ขึ้นอยู่กับวงชีวิตส่วนตัวด้วย บางคนยังวนเวียนอยู่แต่ในแวดวงคนจีน แค่เปลี่ยนสถานที่อยู่ แต่ใช้ชีวิตเหมือนอยู่เมืองจีน เขาคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องปรับตัวข้ามวัฒนธรรม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

กลุ่มตัวอย่างบางคนให้ความเห็นว่า สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ หรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย เพราะพวกเขาเหล่านี้จะมีสังคมของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องรวมกลุ่มกับคนไทย แต่ถ้าหากเป็นสตรีจีนที่พูดไทยได้ ก็มีความสนใจเข้าร่วมสังคมไทย และมีการเรียนรู้ หรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย

“คิดว่าไม่ได้สำคัญมาก เท่าที่เห็น พวกเขาจะมีสังคมของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องมีการเข้าร่วมกับคนไทยก็ได้ เว้นแต่พวกเขาจะพูดภาษาไทยได้อยู่แล้ว ก็จะสนใจเข้าร่วมสังคมไทย เรียนรู้ ปรับตัวเอง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน 2566)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างบางคนได้ให้คำแนะนำกับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทยว่า การแต่งงานกับคู่สมรสไทย หากไม่พร้อม ไม่ควรแต่ง เพราะมีหลายเรื่องที่ต้องเรียนรู้ต้องใช้กำลังกายและกำลังใจ และความพยายามอย่างมาก

“ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ไม่พร้อม ไม่ควรแต่งงานกับคนไทย เพราะทั้งกายและใจมีหลายเรื่องที่ต้องเรียนรู้ ปรับตัว กว่าที่จะลงตัวและอยู่ได้ ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก ไม่ง่ายเลยจริงๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน 2566)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มสตรีจีนที่มีสามีเป็นคนไทย โดยใช้ชีวิตการสมรสภายใต้บริบทสังคมไทย จำนวน 14 คน สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

1) ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย-จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ได้แก่

1.1) ภาษา สามารถสื่อสารภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ แต่ไม่ได้มีความเข้าใจในทุกคำศัพท์ ทำให้ขาดความมั่นใจ สื่อสารไปอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด ไม่สามารถแสดงสิ่งที่ต้องการจะสื่อได้อย่างชัดเจน บางคนใช้วิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษ แต่ก็อาจไม่ได้มีความชำนาญทั้งผู้พูดและฟัง เข้าใจไม่ตรงกัน การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไม่เป็นที่พอใจแก่ทุกฝ่าย

1.2) วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การเติบโตมาในครอบครัว สภาพแวดล้อม มีวิถีชีวิตที่ต่างกัน อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ยังพบปัญหาเรื่องความเท่าเทียม สังคมไทยยังให้ความสำคัญกับเรื่องผู้ชายเป็นใหญ่และเป็นผู้นำ ผู้หญิงต้องเป็นผู้ตาม แต่สตรีจีนบางคนมองว่าทุกคนเท่าเทียม ต่างกันตรงความรับผิดชอบ แต่ทุกคนมีเจตนาเดียวกันคือ ทำเพื่อครอบครัว หรือในเรื่องของพี่น้อง วัฒนธรรมไทยที่ต้องเสียสละเพื่อครอบครัวและน้อง เรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ของสามีไทยจะต่างคนต่างอยู่ มีการให้พื้นที่ส่วนตัว ไม่รบกวนกัน เมื่อมีหลาน ไม่ได้มา

ช่วยเหลือ แต่ทางครอบครัวเงิน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะเต็มใจมาอยู่บ้านเพื่อช่วยเหลือ เรื่องศาสนาที่แตกต่างกัน ซึ่งทางครอบครัวอาจไม่เข้าใจ

1.3) การใช้ชีวิตประจำวัน ต้องสื่อสารกันให้ดี ไม่เช่นนั้นอาจส่งผลต่อการ ดำเนินชีวิต บางคนวางแผนทุกอย่างและทำให้ตามแผนที่วางไว้ หรือการใช้เงินที่แตกต่างกัน สาม คนไทยไม่ชอบวางแผนการเงิน ไม่เก็บออม มีเท่าไรก็ใช้หมด แต่สตรีจีนจะวางแผนระยะยาวและ รอบคอบ ความแตกต่างเหล่านี้ต้องใช้เวลาในการสื่อสารกว่าจะเข้าใจกัน

1.4) สังคม และครอบครัว แม้อาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่ถ้ายังอยู่ในสังคม ที่มีแต่คนจีน ก็จะไม่สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ หรือถ้าสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่อยู่ ได้ เริ่มสื่อสารกับผู้คน เต็มใจและสนุกกับการสื่อสารกับคนอื่น ๆ เรียนรู้ทักษะการสื่อสารได้เร็วกว่า คนเก็บตัว ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม คนนิสัยเปิดเผยจะได้เปรียบมากกว่า จะ พัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือประเทศ ไหนก็ตาม นอกจากนี้ กลุ่มเพื่อนสตรีจีนที่มีคู่สมรสเป็นคนไทยเหมือนกัน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อ ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม มีความเห็นอกเห็นใจกัน ปกป้อง แลกเปลี่ยน และแชร์ ข้อมูลกันได้ พัฒนาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี รวมถึงความช่วยเหลือจากคู่สมรสที่เป็นปัจจัยที่ สำคัญ หากคอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา สนับสนุน ให้กำลังใจ คอยอธิบาย จะ ช่วยเพิ่มความมั่นใจและความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนได้อย่างมาก

1.5) ความรู้ ความเข้าใจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสาร ข้ามวัฒนธรรม ยิ่งหากมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรมไทย รู้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ รู้วิธีการสื่อสารกับผู้คนที่มีความหลากหลาย รวมถึงควรมีความสามารถในการเรียนรู้

1.6) ทักษะการสื่อสาร ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม บางคนมี ทัศนคติในวัฒนธรรมของจีนมาก จนไม่ยอมรับวัฒนธรรมไทย ตัดสินใจว่าสิ่งที่แตกต่างเป็นสิ่งที่ ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ควรมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย เปิดใจ และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

1.7) อารมณ์ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์มีความสำคัญในการ สื่อสารข้ามวัฒนธรรม เนื่องจากมาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งไม่ใช่บ้านเกิดของตัวเอง จึงมักมีอารมณ์ เชิงลบ หากมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้ดี จะสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี และสามารถปรับตัว ให้เข้ากับชีวิตในประเทศไทย

1.8) เวลา หากมีเวลาเพียงพอ เต็มใจที่จะใช้เวลาเพื่อพัฒนาความสามารถใน การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ให้ความสนใจ และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ความสามารถในการสื่อสารข้าม วัฒนธรรมก็จะดีขึ้นอย่างแน่นอน

2) ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย และสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย ภายใต้บริบทสังคมไทย มีความสามารถมากกว่าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย โดยจะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมดี จะมีความพอใจ มีความสุขกับการใช้ชีวิตในประเทศไทย เป็นอิสระในตัว ใจกว้าง ทัศนคติกว้าง การสื่อสารกับผู้อื่นราบรื่น พร้อมทดลองหรือเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีช่องทางและวิธีได้รับข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรในทุกด้านของสังคมไทย เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ หาสมดุลระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทยได้ เวลาเจอปัญหา จะรู้จักการหาข้อมูล เพื่อค้นหาต้นตอของปัญหา และพยายามหาคำตอบให้ได้ ในด้านหน้าที่การงาน จะมีความสามารถในการทำงานที่แข็งแกร่งและราบรื่นกว่า ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานในที่ทำงาน แลกเปลี่ยน และเรียนรู้กระบวนการ และวิธีการทำงานได้ดีขึ้น อาจมีโอกาสมุ่งประสบความสำเร็จ ด้านชีวิตสมรสจะดี ได้รับการชื่นชมจากคู่สมรสและครอบครัว มีความรู้สึกภูมิใจที่ทำได้สำเร็จ คุณภาพชีวิตสมรสจะดีขึ้นเองโดยธรรมชาติ

ในเรื่องของความแตกต่าง สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีกว่า ลึกซึ้ง และครอบคลุม เปิดใจมากกว่า ได้รับอิทธิพลจากคู่สมรสไทย และครอบครัว จะคอยสอน ให้คำแนะนำ การที่เข้าไปใช้ชีวิตกับครอบครัวคนไทย ทำให้ได้เปิดหูเปิดตา ได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยในทุกมิติ ได้พัฒนาตัวเองในหลายด้าน และส่งผลดีต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสคนไทยจะด้อยกว่าในด้านนี้ การมีคู่สมรสไทยทำให้วงสังคมกว้างขึ้น ได้พบกับคนไทยที่แตกต่างกันมากขึ้น การมีญาติ และเพื่อนคนไทยทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น และเพิ่มโอกาสต่างๆ ให้ตัวเอง ทำให้ตัวเองรู้สึกผูกพันกับประเทศไทยอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ประเทศไทยเหมือนบ้านอีกหลัง นอกจากนี้ การที่สตรีจีนได้สมรสกับคู่สมรสไทย เป็นความเชื่อมโยงสองครอบครัว สตรีจีนเป็นเหมือนสะพานเชื่อม ต้องเข้าใจวัฒนธรรมไทย ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวคนไทย มีหลายๆ อย่างที่ต้องประนีประนอม ความเข้าใจ ความอดทนต่อวัฒนธรรมไทยจะสูงกว่า และต้องอธิบายวัฒนธรรมของตนเองให้ครอบครัวไทย มีหน้าที่รับผิดชอบสื่อสารและถ่ายทอดให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจ แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ และระดับการยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละคน

หากเปรียบเทียบตัวเองก่อนแต่งงานกับคู่สมรสคนไทย ไม่มีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ไม่ค่อยมีเพื่อนคนไทย ไม่สนใจวัฒนธรรมไทย ใช้วิถีคิดและวิถีชีวิตแบบคนจีน แต่เมื่อแต่งงานแล้วได้อยู่ในครอบครัวคู่สมรสที่เป็นคนไทย ได้เรียนรู้ ได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัว ทำให้สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งมากขึ้น

5.1.2 วิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย

1) การเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน

1.1) การเรียนรู้จากคู่สมรส เพราะเป็นคนที่ถือว่าสนิทที่สุดในการใช้ชีวิตในประเทศไทย สามารถสอบถามได้ทุกเรื่อง โดยไม่ต้องกังวล หรืออาย เป็นการได้สนทนากันต่อหน้า สามารถเข้าใจความคิดและความต้องการของกัน และการเรียนรู้ โดยการสังเกตจากสมาชิกในครอบครัวของคู่สมรส ขอคำแนะนำในสิ่งที่ไม่เข้าใจ เรียนรู้การปฏิบัติตัวระหว่างบทบาทและความสัมพันธ์ต่างๆ

1.2) การเรียนรู้จากคนอื่นในสังคม สังเกต ตำรวจ ศึกษาข้อมูลจากคนรอบข้าง การสร้างความสัมพันธ์ วิธีการสื่อสาร การใช้คำพูด หากพบปัญหาในการสื่อสารจะสอบถามจากกลุ่มเพื่อน ๆ คนไทย ได้อย่างสบายใจ มีการดูคนอื่นแล้วมาเปรียบเทียบกับตัวเอง จะรู้ว่าตัวเองต้องแก้ไข พัฒนา และสิ่งที่ควรระมัดระวัง บางคนได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน กลุ่มลูกค้า ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากมีความหลากหลาย ความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล กลุ่มตัวอย่างบางคน ได้มีการเรียนรู้จากเพื่อนคนจีนที่สมรสกับคนไทยเหมือนกัน เข้าใจ ให้กำลังใจ ช่วยเหลือกัน ให้คำปรึกษาได้ดี เพราะมีประสบการณ์เดียวกัน และนำมาปรับใช้กับตนเองได้ หากสิ่งใดที่ไม่ได้ ก็ควรที่จะหลีกเลี่ยง

1.3) การเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ทั้งสื่อจีนในประเทศไทย ที่มีการลงข่าวบทความ และวิดีโอเกี่ยวกับประเทศไทย ดูเนื้อหา การแสดงความคิดเห็น (Comment) ในสื่อเหล่านี้ ทำให้ได้ความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากมุมมองของคนจีนในประเทศไทย ได้รับประโยชน์มากมาย จากความคิดเห็นและการวิเคราะห์ของผู้อื่น และมีการเรียนรู้สื่อหลักในประเทศไทย ที่สะท้อนมุมมองของคนไทย นำมาเปรียบเทียบ เห็นความแตกต่าง เข้าใจค่านิยมและวิธีการสื่อสารกับคนไทย บางคนมีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต สนใจ และหาข้อมูล สามารถค้นหาข้อมูลทั้งหมดที่ต้องการรู้ได้ เพราะบางครั้งข้อมูลที่ได้จากการถามคนอื่นอาจไม่ครอบคลุม

1.4) การเรียนรู้วัฒนธรรมไทย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่อยู่แต่ก็แล้วแต่บุคคล ขึ้นอยู่กับความสนใจ พบปะเพื่อนคนไทยและเข้าสู่แวดวงสังคมไทย เรียนรู้ข่าวสาร พบปะผู้คนรอบตัว ประสบการณ์ ออกไปท่องเที่ยวที่ต่างๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ เรียนรู้ด้วยการรู้จักเพื่อนคนไทย พาไปเที่ยวสถานที่ต่างๆ หรือไปเที่ยวบ้านเพื่อนคนไทย รวมถึงควรมีการเรียนภาษาไทย สามารถเรียนรู้จากสื่อต่างๆ หรือบางคนอยู่ไทยแค่ช่วงเวลาสั้น

ๆ เพื่อมาเรียน มาทำงาน ก็อาจไม่จำเป็นต้องค้นหาหรือเรียนรู้วัฒนธรรมไทย หรืออาจมีการค้นหาหรือเรียนรู้วัฒนธรรมเพียงผิวเผิน ขึ้นอยู่กับความชอบส่วนตัวเป็นหลัก ถ้าสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ชอบวัฒนธรรมไทยก็หาโอกาสสัมผัสและเข้าใจวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ มากขึ้น ที่เป็นแบบนี้คิดว่าเกิดจากบทบาทที่แตกต่างกัน สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย อาจไม่จำเป็นต้องปรับตัว ต่างจากสตรีจีนที่มีคู่สมรสไทย อยู่ในวัฒนธรรมไทย จำเป็นต้องค้นหา เรียนรู้ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย ทุกคนจะมีวิธีของตัวเอง

2) การจัดการปัญหาในการสื่อสารระหว่างสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับคนอื่น ๆ ในสังคมไทย

2.1) ปัญหาเกี่ยวกับคู่สมรส หรือครอบครัวคู่สมรส เพื่อนสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย ฝ่ายหญิงเป็นคนแรง แข็งแกร่ง ตรงข้ามกับฝ่ายชายที่นิสัยอ่อนตัว ในมุมมองของคนจีนมองว่าฝ่ายหญิงโชคดีที่ฝ่ายชายน่ารักมาก ยอมทุกอย่าง เพราะรักฝ่ายหญิงมาก แต่สังคมไทยมองว่าฝ่ายชายเป็นคนน่าสงสาร โดนฝ่ายหญิงรังแกจึงไม่ยอมรับนิสัย คนไทยที่อยู่รอบๆ ตัวฝ่ายหญิง ไม่ชอบ โดนเดี๋ยว และมีปัญหาในการเข้าสังคม ในทางตรงกันข้าม หากทั้งสองคนไม่มีใครยอมใคร เมื่อเจอปัญหาก็เอาแต่เผชิญหน้ากัน จึงเกิดความขัดแย้งกันมากมาย บางคนมีปัญหาไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย รู้สึกว่าเมืองไทยไม่ดีและอยากกลับไปอยู่บ้านตัวเอง ทำให้ไม่สนใจการเข้าสังคมและสื่อสารกับคนไทยรอบตัว ชีวิตอยู่กับแค่สามีเท่านั้น นอกจากนี้ ปัญหาการสื่อสารกับคู่สมรส ไม่สามารถสื่อสารและเข้าใจกันได้ เกิดจากการศึกษาและค่านิยมที่แตกต่างกัน และการขาดความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของทั้งสองฝ่าย ด้านการจัดการสถานการณ์ได้แนะนำเพื่อนสตรีจีนที่มีปัญหากับคู่สมรส เนื่องจากไม่มีใครยอมใคร โดยให้หาสาเหตุให้เจอ อย่าเอาแต่ชนะ ควรหาวิธีทำให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจ ไปต่อด้วยกันได้ดี และช่วยกันรักษาความสัมพันธ์ บางคนเจอสถานการณ์อาศัยอยู่ในบ้านของคู่สมรส แต่คู่สมรสแทบไม่ได้กลับบ้าน จึงต้องสื่อสารและพึ่งพาพ่อแม่คู่สมรส รับผิดชอบทุกด้านของชีวิตและค่าใช้จ่ายทั้งหมด จึงโดนควบคุมชีวิต ต้องตามใจพ่อแม่คู่สมรสเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ออกไปทำงาน ไม่มีอิสระ ขาดการสื่อสารกับสังคม บางคนมีปัญหาการสื่อสารพ่อแม่ของคู่สมรสคนไทย เกิดจากความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน ค่านิยมที่ไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถสื่อสารและเห็นตรงกันได้ โดยฝ่ายคู่สมรสก็ไม่สามารถทำอะไรได้ เนื่องจากเป็นคนกลาง ไม่อยากใครเสียใจ บางคู่อาจต้องเลิกรายำร้างกัน ด้านการจัดการสถานการณ์ปัญหากับพ่อแม่คู่สมรสในเรื่องการออกไปทำงานนอกบ้าน โดยให้พยายามทำความเข้าใจ มีจุดยืน แสดงความคิดเห็นของตัวเองอย่างชัดเจน อดทน รอเวลาที่เหมาะสม อาจให้คู่สมรสเป็นคนกลางในการสื่อสาร และร่วมกันหาทางออก

2.2) ปัญหาการไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย บางคนมีอคติกับสังคมไทย และไม่ยอมรับวัฒนธรรมไทย จึงใช้ชีวิตอยู่กับกลุ่มคนไทยเท่านั้น ไม่สนใจการเข้าสังคมและสื่อสารกับคนไทยคนอื่นๆ ด้านการจัดการปัญหาการไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย คิดว่าไม่มีทางแก้ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล คนอื่นไม่สามารถช่วยได้ แต่ถ้าไม่สามารถยอมรับและสื่อสารได้ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตัวเอง ก็ต้องรับสิ่งที่ตามมา คือ ไม่สามารถสื่อสาร และเข้ากับคนในสังคมได้

2.3) ปัญหาในเรื่องของภาษา ไม่สามารถสื่อสารกับคนรอบตัว ทำให้ต้องพึ่งพากลุ่มคนตลอด ด้านการจัดการกับสถานการณ์ ได้แนะนำการจัดการสถานการณ์ โดยพยายามเรียนภาษาไทยให้ดี นำมาใช้สื่อสารกับสมาชิกในครอบครัวให้มากขึ้น จะได้ทำความเข้าใจและเข้าใจซึ่งกันและกัน เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทย ค่อยๆ ซึมซับ

3) วิธีการที่คาดหวังว่าจะช่วยให้สตรีจีน สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น

3.1) สื่อสารและขอความช่วยเหลือจากกลุ่มคน มีความสบายใจที่จะพูดคุยทุกเรื่องกับกลุ่มคนของตัวเอง จึงมีแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้สามารถสื่อสารได้ดี โดยการสื่อสารและขอความช่วยเหลือจากกลุ่มคน เพราะเป็นคนที่สนิทที่สุดในประเทศไทย สามารถคุยได้ทุกเรื่องและเป็นที่ยึดพิงกัน เวลาเจอปัญหาควรบอกกัน บอกความต้องการของตัวเองให้ชัดเจน หากมีปัญหาไม่ควรแบกรับไว้คนเดียว ควรหาทางแก้ด้วยกันกับกลุ่มคน

3.2) การให้คำแนะนำ ให้แนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้สตรีจีน สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น โดยการแนะนำว่า ปล่อยวางอคติ ควรหาสาเหตุว่าข้อบกพร่องและปัญหาของตัวเองอยู่ตรงไหน และแก้ไขให้ตรงจุด รู้จักตัวเอง รวมถึงควรแสดงความคิดและความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง เรียนรู้ที่จะปฏิเสธผู้อื่น บอกให้คนอื่นรู้ว่าเป็นคนอย่างไร คนอื่นจะได้เข้าใจความต้องการของเรามากขึ้น

3.3) การรวมกลุ่มกับคนไทย พยายามสื่อสารกับคนให้หลากหลาย เรียนรู้วัฒนธรรม เพราะต่างคนก็มีความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน จะได้รับข้อมูล และมุมมองที่ต่างกัน

3.4) การรวมกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับกลุ่มคนไทย อาจเป็นกลุ่มไลน์ (Line Group) หรือวีแชต (Wechat Group) หรือการนัดหมายมาเจอกัน แบ่งปันประสบการณ์และชีวิตของตนเอง ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการ การเข้าร่วมกลุ่มทำให้สามารถสื่อสารได้ดี เข้าใจสังคมไทยมากขึ้น ทุกคนช่วยเหลือกัน แบ่งปันประสบการณ์ เรื่องราวและบทเรียนของตนเองที่แตกต่างกัน ให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ

3.5) มีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจต่อวัฒนธรรมไทย เมื่อเจอสิ่งที่ไม่เข้าใจในวัฒนธรรมไทย ต้องไปหาคำตอบและทำความเข้าใจ ถ้ามีการหาคำตอบ ก็จะเข้าใจ

เหตุผล เข้าใจความรู้สึกของคนไทย และยังสามารถอธิบายให้คนที่ไม่เข้าใจได้อีกด้วย กระบวนการเหล่านี้จะช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมไปในตัว

3.6) การรวมกิจกรรมต่างๆ จากการไปท่องเที่ยว จะมีโอกาสได้สัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในสถานที่ต่างๆ สื่อสารกับผู้คนและเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร และประเพณีที่หลากหลาย สามารถเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ หรือการร่วมงานพิธีกรรมต่างๆ ในศาสนาพุทธ เรื่องของอาหารไทย อากาศ หรือในเรื่องของการทำงาน การปรับตัวในที่ทำงาน หรือประสบการณ์ในเรื่องของการเลี้ยงดูลูก

4) กระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย บางคนมองว่า ไม่ยุ่งยาก หรือยากลำบาก เพราะสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ และทำงานอยู่ในประเทศไทย จึงสามารถปรับตัวได้ง่าย และวัฒนธรรมของจีนและไทยมีความคล้ายคลึงกัน แม้ว่าจะมีความแตกต่าง แต่ก็สามารถปรับตัวได้ดี จึงไม่ค่อยได้รับผลกระทบอะไรมากนัก บางคนมองว่า ซับซ้อน ต้องใช้เอกสาร และขั้นตอนมากมาย เสียทั้งเวลา และเงินจำนวนมาก คนต่างชาติที่จะใช้ชีวิตในประเทศไทย ช่องทางในการค้นหาข้อมูลมีค่อนข้างจำกัดไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ต้องใช้เวลามากในการแปล ทำความเข้าใจ ข้อมูลของหน่วยงานราชการบางแห่งในประเทศไทย ไม่มีข้อมูลภาษาอังกฤษ การจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือการขอความช่วยเหลือจากคู่สมรสหรือเพื่อนที่ทำงาน สอบถามหรือให้คนอื่นช่วยหาข้อมูลให้อีกที นอกจากนี้ ความยากอีกอย่างหนึ่งคือ ครอบครัวไม่เห็นด้วยที่แต่งงานกับคนต่างชาติและย้ายมาใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ เพราะครอบครัวมองคนต่างชาติมีความแตกต่างกับคนจีนมาก สื่อสารกันไม่ได้ ระยะเวลาไกล ไปมาหาสู่กันยาก ต้องการให้แต่งงานกับคนประเทศเดียวกัน และใช้ชีวิตอยู่ใกล้บ้าน ความเห็นไม่ตรงกันของพ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำให้ครอบครัวไม่ยินยอมที่จะให้ลูกมีคู่สมรสต่างชาติและต้องย้ายไปอยู่ต่างประเทศ ประเด็นนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างกดดันทางจิตใจมาก และรู้สึกผิดกับครอบครัว แนวทางที่ใช้ในการจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือ ใช้ชีวิตในเมืองไทยให้มีความสุขที่สุด พิสูจน์ให้ครอบครัวเห็นว่า แต่งงานกับคนต่างชาติก็ไม่ได้มีปัญหา อยู่ต่างประเทศก็มีความสุขได้ พิสูจน์ให้เห็นว่า คู่สมรสที่เลือกนั้นคุ้มค่าที่จะเลือก เป็นคนดี มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ สามารถดูแลได้ดี มีต้นทุนที่สามารถทำให้ชีวิตต่อไปนี้อยู่อย่างสะดวกสบายได้ ให้ครอบครัวสบายใจ และบางคน มีปัญหาในการสมรสกับคู่สมรสไทย คือ ความเหงา เนื่องจากต้องมาอยู่ประเทศไทย ห่างจากครอบครัว เพื่อน ๆ ที่ประเทศจีน มีวิธีการจัดการโดยได้ใช้วิธีหาเพื่อนออนไลน์โดยเฉพาะเพื่อนสตรีจีนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวเอง จะได้เข้าใจปัญหาที่เจอสามารถลอบใจ ช่วยเหลือ และให้กำลังใจกัน

5) วิธีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยในการสมรสและสังคมไทยในระยะยาว ต้องมีการปรับตัวและรับรู้วัฒนธรรมไทยและสังคมไทย ถ้าปรับตัวไม่ได้ ชีวิตจะมีปัญหาทั้งกายและใจ หากไม่มีปรับตัวและรับรู้ คงใช้ชีวิตในสังคมไทยไม่ได้ แต่ความรึกระหว่างของตัวเองและคู่สมรสยังไม่เพียงพอ ต้องปรับตัวกันไปแบบไม่มีที่สิ้นสุด เพราะสตรีจีนต้องเจอสิ่งที่ต้องปรับตัวอีกมากมาย การแต่งงานได้ทำลายกำแพงวัฒนธรรมระหว่างจีนและไทย ทำให้สามารถใช้ชีวิตระหว่างสองวัฒนธรรมได้ดีขึ้น พูดภาษาไทยได้ดีขึ้น ยอมรับและชื่นชอบอาหารไทยมากขึ้น มีการรู้จักและปฏิบัติตามประเพณีไทยได้มากขึ้น ได้มองเห็นข้อดี ข้ามข้อเสียในสิ่งต่างๆ หาทางออกและวิธีแก้ไขได้เองเมื่อเจอปัญหาต่างๆ ในชีวิต แม้บางคนจะรับรู้วัฒนธรรมไทยและปรับตัวเข้ากับสังคมไทยได้ในระดับที่ดี แต่ก็ยังมีค่านิยมแบบจีน ยังไม่สามารถปรับตัวได้อย่างเต็มที่จนเหมือนคนไทย แต่หากเทียบกับเมื่อก่อนแล้วมีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยและอดทนมากขึ้น

5.1.3 ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในสังคมไทย มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น แตกต่างจากภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่เคยรับชม มีโอกาสสัมผัสกับวัฒนธรรมไทยมากขึ้น เข้าใจ เข้าถึง และรับรู้วัฒนธรรมไทยในทุกมิติ ทุกแง่มุม โดยมองวัฒนธรรมไทย และสังคมไทยในแง่บวกมากขึ้นกลายเป็นเรื่องที่ปกติในชีวิตประจำวัน สภาพแวดล้อมจะพาไปเอง แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวสตรีจีนและคู่สมรสไทยด้วย แตกต่างจากสตรีจีนทั่วไป ซึ่งจะเป็นการสื่อสารและการรับรู้วัฒนธรรมไทยแบบผิวเผิน บางคนแม้ว่าจะปรับตัวได้ระดับหนึ่ง แต่ถ้าไม่ยอมทำการสื่อสารกับคนอื่น ไม่ได้ออกไปทำงาน อยู่แต่ในบ้าน เกรงกลัวที่จะออกไปเจอกลุ่มคนใหม่ สังคมใหม่ หรือหากคู่สมรสไทยสามารถสื่อสารภาษาจีนได้ จะทำให้สตรีจีนไม่มีความประสงค์ที่จะเรียนรู้และเข้าใจภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย ทั้งคู่จะสื่อสารด้วยภาษาจีนและใช้ชีวิตแบบจีนมากกว่า

นอกจากนี้ ผลของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยมีประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจและการร่วมมือระหว่างสตรีจีนและสังคมไทย ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคมไทยและในการแต่งงานข้ามชาติ จะเป็นการส่งเสริมและเป็นกำลังใจให้ผู้ที่ต้องการแต่งงานกับคนไทย สามารถจัดการกับความขัดแย้งทางวัฒนธรรมต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล ในปัจจุบันยังมีคนจีนจำนวนมากที่ไม่รู้จักประเทศไทยและวัฒนธรรมไทย ทักษะคิดที่มีต่อประเทศไทยค่อนข้างเป็นลบ สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะเป็นสื่อกลางที่ถ่ายทอดข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเทศไทยให้แก่ชาวจีน สามารถเป็นตัวอย่างให้คนอื่นๆ ได้เรียนรู้ สามารถให้ความรู้และ

คำแนะนำจากประสบการณ์ของตัวเองแก่คนอื่นได้ ในด้านการรู้จักและเข้าใจประเทศไทย วัฒนธรรม การใช้ชีวิต ประเพณี หรืออื่นๆ ที่อยู่รอบตัว เป็นสะพานเชื่อมระหว่างสตรีจีนกับสังคมไทย ช่วยเหลือสตรีจีนคนอื่นๆ ได้ด้วย ไม่เพียงแต่สตรีจีนที่แต่งงานกับคนไทยเท่านั้น แต่รวมถึงสตรีจีนที่แต่งงานกับผู้ชายจากประเทศอื่นๆ ด้วย หากประสบการณ์การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของตัวเองสามารถช่วยผู้อื่นได้ จะมีความยินดีที่จะแบ่งปันและช่วยเหลือ เพื่อช่วยเพื่อนสตรีจีนให้เข้าใจวัฒนธรรมไทยและอยู่ในสังคมไทยได้

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีน ภายใต้บริบทสังคมไทย ยังมีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา กลุ่มตัวอย่างมองว่ามีผลต่อความสุขและความพึงพอใจมาก เชื่อว่าความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนจะช่วยให้สตรีจีนมีความอดทนมากขึ้นและสื่อสารเก่ง มีหัวข้อที่จะสื่อสารกับคู่สมรสมากขึ้น จะส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส การสื่อสารมีพลังมาก ไม่เพียงแต่สามารถสื่อสารกับคู่สมรสได้ แต่ยังสื่อสารกับครอบครัวและคนไทยคนอื่นได้ดี ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบตัวดี จะรู้สึกมีความสุข ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสก็จะดีไปด้วย ในทางตรงกันข้าม หากคู่สมรสไม่มีความสามารถหรือความสามารถไม่ดีพอในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม อาจทำให้เมื่อเจอปัญหา ไม่สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนไม่สื่อสารและทำความเข้าใจกัน ส่งผลทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันแย่ลง จนสุดท้ายอาจแยกทางกันก็เป็นได้ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มองว่ามีผลน้อย โดยมองว่าปัจจัยที่ทำให้คนสองคนตัดสินใจแต่งงานมีความสำคัญมากกว่า ถ้าคู่สมรสมีพื้นฐานความรัก เคารพกัน เข้าใจกัน เอื้ออาทร และยอมรับข้อบกพร่องของกันและกันได้ ความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

5.1.4 คำแนะนำสำหรับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ที่ต้องดูแลหรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย

สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย คิดว่าการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ยังเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตประจำวัน ในฐานะชาวต่างชาติที่มาอยู่ในประเทศไทย ใช้ชีวิตคนเดียวไม่ได้ หากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของประเทศไทยได้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ไทย ถ้าไม่ปรับตัวก็จะไม่มีทางเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมและสังคมไทยได้อย่างแท้จริง อาจพลาดสิ่งต่าง ๆ มากมาย คิดว่าควรมีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยแนะนำให้ลองสัมผัส เข้าใจ และยอมรับ เคารพวัฒนธรรม เคารพคนไทย เปิดใจให้กว้าง คิดบวก พยายามปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับความแตกต่างให้ได้ รวมถึงแนะนำให้เรียนรู้มารยาทไทย จะได้ว่าในสังคมไทยต้องปฏิบัติตัวอย่างไร โดยเฉพาะเรื่องต้องห้ามใน

ชีวิตประจำวันของคนไทย หรือการได้ออกไปท่องเที่ยว ไปต่างจังหวัด ทำความรู้จักกับผู้คน สื่อสารกันมากขึ้น หรือการร่วมกิจกรรมการกุศลต่างๆ นอกจากนี้ ได้มีการแนะนำสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย แต่หากมาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะมาเรียน ทำงาน หรือทำธุรกิจ แนะนำให้เรียนภาษาไทย ให้สามารถใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันได้ จะเป็นประโยชน์มากสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมไทย

แม้ว่าสตรีจีนบางคนที่มาอยู่ในประเทศไทย แต่คนรอบตัวยังเป็นคนจีน ยังใช้ชีวิตเหมือนอยู่ประเทศจีน คนเหล่านี้จะคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยหากมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม บางคนให้ความเห็นว่า สตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ หรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย เพราะพวกเขาเหล่านี้จะมีสังคมของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องรวมกลุ่มกับคนไทย แต่ถ้าหากเป็นสตรีจีนที่พูดไทยได้ ก็จะมีคามสนใจเข้าร่วมสังคมไทย และมีการเรียนรู้ หรือปรับตัวเองในบริบทสังคมไทย นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีการให้คำแนะนำกับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทยว่า การแต่งงานกับคู่สมรสไทย หากไม่พร้อม ไม่ควรแต่ง เพราะมีหลายเรื่องที่ต้องเรียนรู้ต้องใช้กำลังกายและกำลังใจ และความพยายามอย่างมาก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการศึกษากลการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทยดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

ด้านปัญหาในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ได้แก่ ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพะเยาว์ กังเม่ง (2557) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิต ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือเรื่องภาษานักศึกษาจีนยังขาดทักษะด้านการฟังการพูดการอ่านและการเขียนภาษาไทย เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ด้านปัญหาเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และการใช้ชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Lysgaard (1955 อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทยุคล, 2558) ได้เสนอโมเดลการปรับตัวทางจิตวิทยา ในระยะการปรับตัว (Adjustment Stage) เป็นช่วงเวลาที่บุคคลทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมที่แตกต่างและพยายามที่จะเปิดรับสิ่งต่างๆ ที่แตกต่าง เช่น ค่านิยม ทัศนคติ มีการสื่อสารกับชาวพื้นเมืองมากขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ที่สตรีจีนแม้มีปัญหาในเรื่อง

วัฒนธรรม การใช้ชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน แต่ก็มีปรับตัวให้สามารถใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างได้

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ได้แก่ ปัจจัยด้านภาษาไทย ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ปัจจัยด้านสังคม และครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านอารมณ์ ปัจจัยด้านเวลา สอดคล้องกับการศึกษาของพัชรภา เอื้ออมรวนิช (2556) ที่ศึกษาเรื่องการปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ที่พบว่าบริบททางสังคมไทยมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาจีน คือปัจจัยเรื่องภาษา อากาศ อาหารและความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมบางอย่างของประเทศไทย อีกทั้งยังพบว่าภาษาไทยยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน สอดคล้องกับการศึกษาของ Taft (1977 อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวนิช, 2556) ที่ได้กล่าวถึงบริบทของการปรับตัวและการสื่อสารต่างวัฒนธรรม การปรับตัวอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เหล่านี้ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหา และความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีวัฒนธรรมต่างกันได้ สอดคล้องกับการศึกษาของสมสุดาศรี วัฒนานนท์ (2547) ที่ศึกษาเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการทำงานของพนักงานชาวไทยและชาวตะวันตก ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการสื่อสารที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลมี 3 ประการคือ ภาษา ทักษะในการสื่อสาร และการปรับทัศนคติ และค่านิยม สอดคล้องกับ Chen (2017, p.31) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมข้ามชาติมี 2 ปัจจัย คือวัฒนธรรมแบบมหภาค หมายถึงภูมิหลังทางสังคมที่แตกต่างกัน เช่น ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ ส่วนวัฒนธรรมแบบจุลภาค หมายถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องของชีวิต เช่น ภาษา อาหาร ฯลฯ ปัจจัยเหล่านี้ ช่วยนำไปสู่วิธีการปรับตัวของแต่ละคน นอกจากนี้ สอดคล้องกับ Deardoff (2008 อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวนิช 2556) ที่ได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม คือการเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่ก่อให้เกิดความเข้าใจประชากรโลก ความคล่องแคล่วระหว่างวัฒนธรรม (พฤติกรรมที่แสดงออกจากทักษะการสื่อสาร) การตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรม (การรับรู้ เข้าใจ ในความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม) และความรู้สึกระหว่างวัฒนธรรม (มุ่งประเด็นที่อารมณ์ด้านบวกเกี่ยวกับความแตกต่างของวัฒนธรรม) เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้

ด้านการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความเข้าใจ หรือความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีน ได้แก่ การเรียนรู้จากคู่สมรสของตนเอง การเรียนรู้จากคนอื่นในสังคม และการเรียนรู้จาก

สื่อต่าง ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ Hofstede (2005, p.4 อ้างถึงใน พัชราภา เอื้ออมรวิช, 2556, น.16) ในเรื่องมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมนั้นเป็นปรากฏการณ์ของกลุ่ม เป็นการแบ่งปันกันระหว่างบุคคลที่อาศัยหรือเคยอาศัยด้วยกันอยู่ในสภาพแวดล้อมเดียวกันที่มีการเรียนรู้ซึ่งกันละกัน โดยวัฒนธรรมนั้นต้องเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ได้เป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด สอดคล้องกับการศึกษาของ เจนจิรา ผลดี (2554, น.22) ที่ได้สรุปลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของวัฒนธรรม โดยวัฒนธรรมเป็นความคิดร่วม และค่านิยมทางสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมคนในวัฒนธรรมเดียวกัน จะสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ทำให้พฤติกรรมของตนมีความสอดคล้องกับผู้อื่น และวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ มนุษย์สามารถเข้าใจได้ว่าตนควรมีพฤติกรรมเช่นไรในสถานการณ์ต่างๆ พฤติกรรมแบบไหนที่คนยอมรับว่าดีงามและถูกต้อง มนุษย์จะรับเอาทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อที่สังคมยอมรับมาเป็นของตน จากการเรียนรู้

ด้านความแตกต่างในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับสตรีจีนที่ไม่ได้สมรสกับคู่สมรสไทย สตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยจะสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีกว่า ลึกซึ้ง และครอบคลุม เปิดใจมากกว่า ได้รับอิทธิพลจากคู่สมรสไทย และครอบครัว ที่คอยสอน ให้คำแนะนำ การที่เข้าไปใช้ชีวิตกับครอบครัวคนไทย ทำให้ได้เปิดหูเปิดตา ได้สัมผัสวัฒนธรรมไทยในทุกมิติ เมื่อแต่งงานแล้วได้อยู่ในครอบครัวคู่สมรสที่เป็นคนไทย ได้เรียนรู้ ได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัว ทำให้สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมไทยได้ลึกซึ้งมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ เจนจิรา ผลดี (2554, น.4) ที่พบว่าคนไทยมีการสมรสข้ามวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยเปิดกว้างมากขึ้น การสมรสระหว่างคนไทยและคนจีนก็มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากคนจีนที่มาใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยมีจำนวนค่อนข้างมาก คนจีนหลงใหลในเสน่ห์ของประเทศไทย จากเดิมอยู่ไทยแค่ระยะสั้น ก็เปลี่ยนเป็นระยะยาว จากเดิมเป็นแค่นักท่องเที่ยว ก็เปลี่ยนเป็นมาศึกษาต่อหรือทำงาน สุดท้ายมีคนจีนจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะลงหลักปักฐานที่เมืองไทยอย่างถาวร มีการสร้างครอบครัวในประเทศไทยโดยแต่งงานกับคนไทย ซึ่งคนจีนที่สมรสกับคนไทย จะสามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดีกว่าคนจีนทั่วไป เข้าใจวัฒนธรรมไทยได้อย่างลึกซึ้งกว่า เช่นเดียวกับผลการวิจัยนี้

ด้านประสบการณ์พบเจอปัญหาในการสื่อสารระหว่างสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย กับคนอื่นๆ ในสังคมไทยที่พบเจอ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับคู่สมรส หรือครอบครัวคู่สมรส ปัญหาการไม่ยอมรับและมีอคติกับสังคมไทย และปัญหาในเรื่องของภาษา สอดคล้องกับการศึกษาของศูนย์

ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง (2566) ที่รายงานว่า สถิติจากกรมการปกครองเปิดเผยตัวเลขพบว่าภายในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาคนไทยมีการจดทะเบียนหย่ามากกว่า 1.3 ล้านคู่ โดยหนึ่งในปัญหาที่ทำให้เกิดการหย่าร้างกันคือ ปัญหาครอบครัวคู่สมรส ครอบครัวของคนชาติเดียวกันว่าประมาทแล้ว การดูแลครอบครัวข้ามวัฒนธรรมยิ่งยากกว่า นอกจากนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Hofstede (อ้างถึงใน พัทธภา เอื้ออมรวิช, 2556, น.18-24) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม พบว่าบางคนจะหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนหรือความเสี่ยง หมายถึงระดับความรู้สึกของคนในสังคมที่มีต่อความไม่แน่นอนในอนาคต และพยายามหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจะควบคุมสิ่งที่ยังไม่ได้เกิดขึ้น เพื่อให้ตนเกิดความรู้สึกที่มั่นคงปลอดภัยมากที่สุด จึงไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคล

ด้านความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีน ภายใต้บริบทสังคมไทย มีผลต่อความสุขและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา มีผลต่อความสุข และความพึงพอใจ ไม่เพียงแต่สื่อสารกับคู่สมรสได้ ยังสื่อสารกับครอบครัวและคนไทยคนอื่นได้ดี ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบตัวดี สอดคล้องกับ ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง (2566) ที่กล่าวว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สตรีจีนต้องมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และยังคงมีวิธีการปรับตัวที่ถูกต้องและเหมาะสม ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยและสังคมไทย จะได้ใช้ชีวิตการสมรสกับสามีไทยอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ที่พบว่า หากสตรีจีนความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ก็สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจคู่สมรสของตนเอง

ด้านแนวทางหรือวิธีการที่คาดหวังว่าจะช่วยให้สตรีจีน สามารถสื่อสารได้ดีกับสังคมไทยมากขึ้น ได้แก่ การสื่อสารและขอความช่วยเหลือจากคู่สมรส หรือครอบครัว การให้คำแนะนำ การรวมกลุ่มกับคนไทย การรวมกลุ่มสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย และมีความอยากรู้อยากเห็น มีความสนใจต่อวัฒนธรรมไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ Guan (2016) ที่ศึกษาเรื่อง China -Japan Transnational Marriage and the Cultural Adaptability of Chinese Women in it ได้มีข้อเสนอ โดยสนับสนุนให้ผู้หญิงที่แต่งงานกับคนต่างชาติมีส่วนร่วมในกิจกรรมในประเทศที่ตนอยู่เพื่อเพิ่มบทบาททางสังคมให้มากขึ้น มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมกับคนไทย และสร้างเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้หญิงจีนที่แต่งงานข้ามชาติ สอดคล้องกับ นิลอุบล บัวงาม (2545) ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส ที่พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่ต้องการให้ครอบครัวของตนให้คำแนะนำ

นอกจากนี้ สอดคล้องกับ Deardoff (2008 อ้างถึงใน พัทธราภา เอื้ออมรวิช 2556) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม หนึ่งในนั้นคือ เปิดกว้างที่จะเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมอื่น รู้สึกร่วมกับเรื่องข้ามวัฒนธรรม มีความอยากรู้อยากเห็นและการค้นหา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยให้สามารถสื่อสารได้ดีขึ้น

ด้านกระบวนการสมรสและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทย บางคนมองว่า ไม่ยุ่งยาก หรือยากลำบาก เพราะสามารถสื่อสารภาษาไทยได้ และทำงานอยู่ในประเทศไทย แต่บางคน มองว่า ซับซ้อน ต้องใช้เอกสาร และขั้นตอนมากมาย เสียทั้งเวลา และเงินจำนวนมาก ความยากอีกอย่างหนึ่งคือ ครอบครัวไม่เห็นด้วยที่แต่งงานกับคนต่างชาติและย้ายมาใช้ชีวิตที่ต่างประเทศ แนวทางที่ใช้ในการจัดการแก้ไขสถานการณ์ คือ ใช้ชีวิตในเมืองไทยให้มีความสุขที่สุด พิสูจน์ให้ครอบครัวเห็นว่า แต่งงานกับคนต่างชาติก็ไม่ได้มีปัญหา มีความสุข นอกจากนี้ บางคนมีปัญหาในการสมรสกับคู่สมรสไทย คือ ความเหงา เนื่องจากต้องมาอยู่ประเทศไทย ห่างจากครอบครัว เพื่อนๆ มีวิธีการจัดการโดยได้ใช้วิธีหาเพื่อนออนไลน์โดยเฉพาะเพื่อนสตรีจีนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับตัวเอง เข้าใจปัญหาที่เจอ ปลอดภัย ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิลอุบล บัวงาม (2545) ที่ศึกษาเรื่อง การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับบทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส ที่ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวและเครือญาติของคู่สมรสมีบทบาทในการให้การยอมรับในการสมรสและตัวเขย - สะใภ้ ถ้าครอบครัวไม่เห็นด้วยก็ส่งผลกระทบต่อการทำงาน และการใช้ชีวิตคู่ นอกจากนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Lysgaard (1955 อ้างถึงใน ปิยะรัตน์ จันทบุคล, 2558) ที่ศึกษากระบวนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยจะมีระยะหวาดหวั่นวัฒนธรรมใหม่ เป็นช่วงที่บุคคลเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงเกิดความสับสนกับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมใหม่ที่กำลังใช้ชีวิตอยู่ จะพยายามหาหนทางหรือวิธีการที่จัดการเอาชนะโดยมีความรู้สึก อารมณ์ที่กำลังสับสน เศร้า หดหู่ เหงา รู้สึกโดดเดี่ยว คิดถึงบ้านหรือสภาพแวดล้อมที่เคยอยู่ แต่เมื่อผ่านไปสักระยะจะมีการปรับตัว เป็นช่วงเวลาที่บุคคลทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมที่แตกต่าง และพยายามที่จะเปิดรับสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างมากขึ้นเพื่อปรับตนเองให้สามารถใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง และระยะเป็นเจ้านายตนเอง บุคคลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมใหม่ โดยมีอารมณ์ที่มั่นคงและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างกลมกลืนในสภาพแวดล้อมใหม่ เช่นเดียวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสไทยในงานวิจัยนี้

ด้านการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสชาวไทยในสังคมไทย มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น แตกต่างจากสตรีจีนทั่วไป ซึ่งเป็นการสื่อสารและรับรู้วัฒนธรรมไทยแบบผิวเผิน สอดคล้องกับ การศึกษาของ สรัลนันท ภูมิวิชยานันท์ (2559, น.166) ที่ศึกษาเรื่องการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม พบว่ามีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรมต่างเชื้อชาติ ทั้งในการสื่อสารระดับบุคคลองค์กรและระหว่างประเทศ มีการรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมอื่นได้ดีขึ้น นอกจากนี้ สอดคล้องกับเรื่อง ความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ของ Matsumoto, Leroux, and Yoo (2005, p.18 อ้างถึงใน พัชราภา เอื้ออมรวนิช, 2556, น.38) ที่กล่าวว่า การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม บุคคลที่รับรู้และเข้าใจวัฒนธรรม จะมีความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้ดี การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของทักษะความสามารถพิเศษและกลยุทธ์ในการที่บุคคลจะเปลี่ยนความคิดความรู้สึก ทศนคติ และพฤติกรรมระหว่างบุคคลที่มีที่มาจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนที่สมรสกับคู่สมรสชาวไทยในสังคมไทย ที่มีผลทำให้สตรีจีนรับรู้และเข้าใจวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น

ด้านประสบการณ์การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย โดยการร่วมงานพิธีกรรมต่าง ๆ ในศาสนาพุทธ ปรับตัวในเรื่องของอาหารไทย อาภาส การปรับตัวในที่ทำงาน หรือประสบการณ์ในเรื่องของการเลี้ยงดูลูก สอดคล้องกับการศึกษาของ Deardorff (2008 อ้างถึงใน พัชราภา เอื้ออมรวนิช, 2556) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของความสามารถในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม คือการประยุกต์ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในวัฒนธรรมใหม่ ทั้งในเรื่องชีวิตประจำวัน และการทำงาน นอกจากนี้ สอดคล้องกับ Spitzberg and Cupach (1984, as cited in Chen, 1992) ในเรื่องการตระหนักรู้ตนเอง เป็นความสามารถในการรู้หรือดูแลตนเองโดยการตระหนักรู้ตนเองและการปรับตัวนั้นจะช่วยให้บุคคลบรรลุผลสำเร็จในพฤติกรรมการสื่อสาร และช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดีในวัฒนธรรมอื่นด้วย เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ ที่พบว่า ประสบการณ์ที่สตรีจีนสมรสกับคู่สมรสชาวไทย ถ้าสามารถให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย จะสามารถรับรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมไทยได้ดีขึ้น

5.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เนื่องจากผู้วิจัยติดภารกิจเรื่องของการทำงาน รวมถึงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ยังคงแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้การสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกระทำได้อย่างยาก

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติในบริบทอื่น ๆ เช่น การเรียน การทำงาน การท่องเที่ยว เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1) การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนในการสมรสไทย - จีนภายใต้บริบทสังคมไทย ควรได้ศึกษามุมมองความคิดของทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ทราบสาเหตุที่คู่สมรสไทยเลือกสมรสกับสตรีจีน และเปิดโอกาสให้ทั้งสองฝ่ายแสดงความรู้สึกต่อการสมรสข้ามวัฒนธรรม การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ในสังคมไทยได้ ซึ่งจะช่วยให้งานวิจัยมีความชัดเจนอันจะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ที่สนใจรอบด้านมากขึ้น

2) ในการศึกษาวิจัยเรื่องเกี่ยวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ยังมีอีกมุมมองที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการศึกษารายกรณีกับผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับผู้ชายจีน เพื่อศึกษาถึงปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีเพิ่มขึ้นในสังคมไทย และเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลให้ตัดสินใจเรื่องใช้ชีวิตคู่กับชาวจีน เพื่อเป็นการเปิดมุมมองในการศึกษาให้มีความหลากหลายมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

3) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความสามารถในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และวิธีการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของสตรีจีนกับชาวต่างชาติอื่นๆ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น ยุโรป เป็นต้น

บรรณานุกรม

- จิราพร บุตรสันดี. (2539). ลักษณะและปัญหาในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมระหว่างชาวเลกับ
เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวเล (Unpublished
Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เจนจิรา ผลดี. (2554). การสมรสข้ามวัฒนธรรม:แนวทางการปรับตัวและผลกระทบต่อสังคมไทย
(Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ณิคมล วาณิชชัง. (2550).การแต่งงานข้ามชาติของสตรีกับการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อครอบครัวและ
ชุมชนในจังหวัดอุดรธานี (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น.
- ธานีญ์ กองแก้ว. (2544). การสื่อสารและการปรับตัวของอาจารย์ชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยไทย
(Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นิลอุบล บัวงาม. (2545). การสื่อสารต่างวัฒนธรรมและทัศนคติของคู่สมรสไทย-อเมริกันเกี่ยวกับ
บทบาทของครอบครัวและเครือญาติในชีวิตสมรส (Unpublished Master's thesis).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2566, 10 มีนาคม). นักศึกษาจีน อยู่ที่ไหน ในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศไทย.
ประชาชาติธุรกิจ. สืบค้นจาก [https://www.prachachat.net/education/news-1227523](https://www.prachachat.net/education/news-1227523#:~:text=นักศึกษาจีนส่วนใหญ่อยู่,ตะวันออกเฉียงเหนือ%20305%20คน)
#:~:text=นักศึกษาจีนส่วนใหญ่อยู่,ตะวันออกเฉียงเหนือ%20305%20คน
- ปิยะรัตน์ จันทยุคล. (2558). การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของอาจารย์ชาวต่างชาติในบริบทกิจการ
ด้านการศึกษาในประเทศไทย (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรังสิต,
ปทุมธานี.
- พัชราภา เอื้ออมรวนิช. (2556). การปรับตัวของนักศึกษาจีนที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
(Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- พรพะเยาว์ กังเม้ง. (2556). ความสามารถทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของ
นักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยรังสิต (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรังสิต,
ปทุมธานี.
- ภริดา โกเชก. (2548). การสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีผลต่อการปรับตัวของคนข้ามชาติ: ศึกษากรณี
ชาวพม่าในจังหวัดพรมแดนประเทศไทย (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เมตตา วิวัฒนานุกูล. (2548). *การสื่อสารต่างวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มยุรา ไกรกริ่ง. (2556). *ศึกษาชีวิตการสมรสของผู้หญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2566ก). *จับตา: รอบ 10 ปี (2555-2565) คนไทยจดทะเบียนหย่ามากกว่า 1.3 ล้านคู่*. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/>
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2566ข). *สิ้นชาติเพราะคนต่างศาสนาหรือคนไทยเชื่อจีน?*. สืบค้นจาก <https://www.tcijthai.com/news/2023/25/article/12973>
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซีอาน. (2566). *จีนไทยใช้วันไกล ที่นื่องกัน: วันวัฒนธรรมไทยและสัปดาห์แห่งการเรียนรู้วัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของคณะเอเชียและแอฟริกาศึกษา ประจำปี 2566*. สืบค้นจาก <https://xian.thaiembassy.org/th/content/จีนไทยใช้วันไกล-ที่นื่องกัน-วันวัฒนธรรมไทยและสัปดาห์?page=5d832e7515e39c38a8000fd2&menu=5d832e7515e39c38a8001053>
- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. (2566). *ททท. ชูตัวเลขนักท่องเที่ยวต่างชาติเที่ยวไทยไตรมาสแรกปี 2566 กว่า 6.5 ล้านคน*. สืบค้นจาก <https://thainews.prd.go.th/>
- สรลันนท์ ภูมิขนิษานันท์. (2559). *ทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมระหว่างผู้เรียนชาวไทยและผู้สอนชาวสเปนในชั้นเรียนภาษาสเปนในประเทศไทย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สมศุดาศรี วัฒนานนท์. (2547). *การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในการทำงานของพนักงานชาวไทยและชาวตะวันตก* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Chen, M. T. (2017). *Study on the transnational Marriage of the Youth in China - Taking Guangxi-Thailand transnational marriage as an example* (Unpublished Master's thesis). Guangxi University, China.
- Guan, R.S. (2016). *A Study of the Cultural Adaptability of Chinese and Japanese Transnational Marriage and Chinese Women in It* (Unpublished Master's thesis). Heilongjiang University, China.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Li, X.W. (2017). *The Case Analysis about Intercultural Communication of Chinese Volunteers in Thailand* (Unpublished Master's thesis). Zhengzhou University, China.
- RYT19.com. (2023). นายกฯ ต้อนรับประธานาธิบดีจีนเยือนไทยในรอบ 11 ปีเปิดศักราชใหม่ของความสัมพันธ์. Retrieved from <https://www.ryt9.com/s/govh/3375956>
- Zhang, W. T. (2017). *Campus Activities and Cultural Adaptation of Southeast Asian Students - Taking Yunnan University of Finance and Economics as an example* (Unpublished Master's thesis). Yunnan University of Finance and Economics, China.
- Zheng, K. L. (2017). *Study of Cross-Cultural Adaption Situations of Thai Students in Kunming Colleges and Universities* (Unpublished Master's thesis). Yunnan Normal University, China.
- Zu, X.M. (2015). *Intercultural Communication*. Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	Heni Qin
วัน เดือน ปีเกิด	8 สิงหาคม 2531
สถานที่เกิด	มณฑลกวางสี ประเทศจีน
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, 2554 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต, 2567
ที่อยู่ปัจจุบัน	16 ทรายทองวิลเลจ ถนนติวานนท์ ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยรังสิต
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการ สถาบันจีน-ไทย

